

LEVÍTICO

Tx'olbil Xo'l Yi Liwre'j

Yi yol “Levítico” na elepont “cyetz yi e' xonl Leví, yi e' pale’”. Yi e' xonl Leví, ya'stzun yi e' yi txa'ij che' tan Ryos tan chixcone'n tetz chipale'il yi e' mas xonl Israel. Ej nin ncha'tz e' cu'n q'uicy'lom te yi mantial tetz molbil ibaj, tu cyakil yi e'chk ma'cl yi xcon cya'n tan banle'n chimunl swutz Kataj Ryos. Tul yi liwre'j na jal wi'nin ca'wl yi xe'n chiban yi e' pale'a'tz tan banle'n yi cyetz chimunl. Ncha'tz at e'chk ca'wl scyetz yi e' mas xonl Israel te yi mbi tajwe'n tan chibnol tan c'u'laje'n Ryos, nin te yi mbi tajwe'n tan chibnol tan chixansal quib swutz Ryos.

Yi mero xe' te yi chusu'n yi na jal ka'n tul yi liwre'j i'tz yi wi'nin xanil Ryos. Ej nin yi chin tajwe'n cunin tan cyoque'n yi e' xonl Israel tetz tz'aknak cu'n jak' ca'wl i'.

Yi Weklil Yi Liwre'j

Yi bajx wekl (Cap. 1–7) na xchaj yi e'chk ca'wl yi xe'n chiban tan toye'n yi e'chk jilwutz oy, tu e'chk jilwutz chitx'ixwatz yi tajwe'n tan cyak'ol tetz Ryos.

Yi ca'p wekl (Cap. 8–10) na xchaj yi xe'n cu'n ban yi bixewe'n cyen Aarón scyuch' yi e' tetz cy'ajl tetz pale'.

Yi tox'e'n wekl (Cap. 11–15) na jilon te e'chk ca'wl yi tajwe'n tan chibnol tane'n chicyakil cu'n tan chixansal quib swutz Ryos.

Yi cyaje'n wekl (Cap. 16) na jilon te yi jun k'ej yi na bi'aj Día de Expiación yi na elepont “yi k'ejlal yi na cuylij chipaj yi e' xonl Israel”.

Yi to'e'n wekl (Cap. 17-27) na jilon te yi ħe'n chiban tan cyoque'n tetz tz'aknak cu'n te yi ank'i'n yi ak'ij scyetz; nin te yi na cho'c tan banle'n chimunl swutz Ryos.

Yi tx'ixwatz yi na pat-xij cyakil yi wankil

¹ Itzun bantz, nintzun jilon tzaj Kataj Ryos tetz Moisés, tul yi mantial tetz molbil ib tu Kataj. Itzun taltz:

² “Chamwe' cu'n cyakil yi e' atanum, yi e' xonl Israel, nin alaj yi txolbile'j scyetz:

”Cyakil axwok yil cxu'l wok tan toye'n itx'ixwatz tzinwutz, tajwe'n cu'n yi cho'n tz'el tzaj ita'n ħchixo'l wacĥ nka ħchixo'l cne'r.*

³ ”Ko at jun yi na taj toy jun wacĥ tetz tx'ixwatz, yi spat-xok tircu'n, tajwe'n cu'n yi mam, nin yi qui'c mu'ĥ tal yana'sil.† Nin tajwe'n yil toy swetz tetz cu'n talma'. Nin cho'n tz'opon ita'n swutz yi puertil yi pe'mil yi mantial tetz molbil ibaj.

⁴ Tajwe'n yil tak'e'n yi aj oyinl yi k'ab twi' yi wacĥ yi spat-xok, bantz incuyul paj yi jun aj oyinla'tz.

⁵ Ej, nin te yi nsken wi't je' tk'ol yi k'ab twi' yi wacĥa'tz, ba'n tzun tz'oc jak' kultz ta'n.

”Ma yi e' xonl Aarón yi e' cu'n pale', ba'n cho'c tan suke'n nin yi ħch'el swetz, nin tan kojle'n nin

* **1:2** Na elepont yi qui'c cuj tan xcone'n junt jilwutz txuc tetz tx'ixwatz. Qui'c cuj tan xcone'n jun txuc chi tane'n jun buru', nka jun q'uitx, nka alchok jilwutz txuc. Ntin at cuj tan xcone'n jun wacĥ, jun cneru', jun chiw, nka jun tal slu'k, nka jun tal plomĥ. † **1:3** Lv 22:18-20.

tibaj nin xljajak yi patbil tx'ixwatz, yi cho'n at nicy'al yi wutzk'anil yi mantial tetz molbil ibaj.

⁶ Ej, ba'n tzun tz'oc yi aj oyinla'tz tan telse'n cyakil yi stz'uml yi tetz xtx'ixwatz, nin tan x̄ek'le'n cu'n yi wankil yi txuca'tz.

⁷ Inti yi e' pale', ba'n lcyak'e'n k'ak' wi yi altar, yi patbil tx'ixwatz, nin ba'n chinuque'n yi si' tibaj yi k'ak'a'tz.

⁸ Kalena's tzun lje' txoli'n yi e'chk piḡa'l yi wacḡa'tz yi nsken x̄ek'xij tibaj yi si'. Ncha'tz sbne' yi wi' tuml cyakil yi x̄epu'il, ba'n lje' tak'le'n wi k'ak'.

⁹ Ma te yintaxk oc wi k'ak', tajwe'n yil tz'oc yi aj oyinl tan xtx'ajle'n te'j yi lasu' tu yi cux yi wacḡ. Kalena's tzun tz'oc yi pale'-tz tan pate'n tircu'n, yi jun oya'tz. Na ni'cu'n chi i'tzk jun cumir yi na oylij swetz yi wi'nin c'o'cal tzinwutz, nin yi wi'nin na chintzatzin te'j.

¹⁰ "Ma kol tz'eltzaj yi tx'ixwatz ita'n x̄chixo'l cne'r, nka x̄chixo'l chiw, tajwe'n yi i'tz jun mam yi qui'c mu'ḡ tal yana'sil.

¹¹ Ej nin cho'n tz'oc jak' kul, tzinwutz yi in Jehová yi iRyosil, te yi jalaj xljaj yi altar yi na xmayinin je'n tzi'n.‡ Tajwe'n tzun yil cho'c yi e' pale', tan xtxitle'n nin yi x̄ch'el yi jun oya'tz wi yi patbil tx'ixwatz nin ncha'tz xljajak.

¹² Kalena's tzun tz'oc piḡe'n cu'ntz. Nin tajwe'n tz'oc yi pale' tan nuc'leje'n yi chi'baja'tz tibaj yi si' yi at wi altar. Nin ncha'tz sbne' i' te yi wi', tuml until yi lasu'. Tircu'n jepon nuq'uij wi altar.

¹³ Te yintaxk je' wi altar, tajwe'n yil tz'oc yi aj oyinl, tan xtx'ajle'n yi lasu' tuml yi cux yi jun

‡ 1:11 "Je'n tzi'n" na xcon ka'n tetz xel yi yol "norte" le castiy.

oya'tz. Tz'ocopon tzun jun pale'-tz tan tocse'n k'a'kl tircu'n, tetz jun oy yi wi'nin c'o'cal tzinwutz, nin yi wi'nin na chintzatzin te'j.

¹⁴ "Ma jalu', ko i'tz jun tal ch'u'l yi spat-xok tetz oy, tajwe'n cu'n yil xcon jun tal xmucuy, nka jun tal ne'x̄ slu'k.

¹⁵ Nin tajwe'n yi cho'n tz'oc yi pale' tan banle'n yi munl swutz yi patbil tx'ixwatz. Tajwe'n bajx skinlen wi' yi tal txuca'tz, kalena's tzun lyutz'nin yi x̄ch'el le jalaj xlaj yi patbil tx'ixwatz. Ba'n tzun tz'octz tan pate'n yi tal txuca'tz wi altar.

¹⁶ Poro te yi ntaxk oc yi pale' tan pate'n, tajwe'n yil tz'el yi xpatzqui'y ta'n, tuml cyakil yi at le c'u'l, nin cho'n mben tcy'al xlaj len yi patbil tx'ixwatz, kale na molxe't yi tza'j.

¹⁷ Ncha'tz, ba'n che' stz'ame'n yi xicy' tan kat-zle'n yi tal txuca'tz. Poro qui'c cuj tan cwe'n cobsal junawes. Kalena's tzun tz'octz tan pate'n tibaj yi si' yi at wi yi patbil tx'ixwatz, tetz jun oy yi wi'nin c'o'cal tzinwutz, nin yi wi'nin na chintzatzin te'j.

2

Yi e'chk oy yi ixi'n triw cu'n yi che'ja'nt

¹ "Ma jalu', yi ko at jun yil tz'oc tan toye'n alchok jilwutz ixi'n, ba'n tz'ul balaj jarin ta'n tzinwutz. Nin ba'n ben aceitil oliw ta'n txo'l yi jarina'tz, nin tajwe'n yi xomij insens xlaj yi oya'tz yil bnix.

² Ma yi list tane'n, ba'n tzun tz'ultz ta'n x̄chiwutz yi e' xonl Aarón, yi e' pale'. Nin jun scyeri e' pale'a'tz ba'n xtxobe'n jun txob te yi jarina'tz yi yuju'n tib tu aceit. Ej nin ba'n tz'oc tan pate'n yi jun txoba'tz wi altar, tuml cyakil yi insens. Yi jun

txoba'tz yi na pat-xij, i'tz k'ajbil tircu'n yi jarin tu yi aceit.

³ Ma yi sowril yi jarina'tz, ya'stzun tetz Aarón yi wi'tz pale', scyuch' yi e' nitxajil, nin wi'nin xanil yi jun jarina'tz chi yi jun txob yi na patij swutz Kataj.

⁴ "Ma ko at jun yi na taj toy jun pam yi cho'n na bnix tul xchujil pam, tajwe'n yil bnix te balaj jarin yi qui'c xtx'amil, nin tajwe'n yil co'sij tu aceit. Ncha'tz ba'n bnix chi tane'n xec yi qui'c xtx'amil, nin ba'n ben ch'uli'n aceit tibaj.

⁵ "Ma ko at jun yi na toy jun pam yi cho'n na bnix wi xc'o'n, ncha'tz tajwe'n yil bnix te balaj jarin yi qui'c xtx'amil nin yi co'si'nt tu aceit.

⁶ Yil bnix, ba'n tzun lcu' piXu'ntz, nin ba'n ben ch'uli'n aceit tibaj.

⁷ "Ej nin ko at jun yi na toy jun jilwutz pam yi cho'n na bnix tul jun sartén, ncha'tz tajwe'n yil bnix te balaj jarin tu aceit.

⁸ Ba'n tzun tz'ul ticy'le'n e'chk oya'tz tzinwutz yi in Jehová yi iRyosil, nin tajwe'n tan tak'le'n tetz yi pale'. Nin i' tzun tz'icy'ank nintz kale atit yi altar.

⁹ Nin tajwe'n stz'ame'n jun piX te yi oya'tz tetz k'ajbil tircu'n yi pam, nin tajwe'n ltak'e'n wi altar tan pat-xe'n. I'tz jun oy yi spat-xok, yi wi'nin c'o'cal tzinwutz, nin yi wi'nin na chintzatzin te'j.

¹⁰ Ej nin yi sowril yi jun oya'tz ba'n xcon tetz chiwa' Aarón scyuch' yi e' nitxajil. Wi'nin xanil yi pama'tz chi tane'n yi jun piX yi na patij tzinwutz.

¹¹ "Qui'c rmeril tan cwe'n xtx'amil e'chk oya'tz, na qui'c rmeril tan toye'n jun takle'n swetz yi ko at xtx'amil. Ncha'tz qui'c rmeril tan cwe'n ca'bil

wunak txuc tul e'chk oya'tz yi na patij tetz jun oy yi wi'nin na chintzatzin te'j.

¹² Ma yi e'chk oy yi na ak'lij tetz yi bajx cosech, ba'n tzun cu' xtx'amil tu ca'bil wunak txuc tul. Ma yi e'chk oya'tz tetz bajx ujul, qui'c cu tan xcone'n tetz xel yi e'chk oy yi na ak'lij swetz, yi wi'nin c'o'cal, nin yi wi'nin na chintzatzin te'j.

¹³ "Ncha'tz tajwe'n tan cwe'n atz'um tul tircu'n e'chk oy yi ixi'n triw cu'n yi tzitak'e' swetz, na yi atz'uma'tz, na xchaj yi bixba'nt cyen jun trat skaxo'l.*

¹⁴ "Ej nin kol tzitak' jun oy yi ixi'n triw cu'n tetz yi bajx wutz icosech, tajwe'n cu'n yi woyi'nt, nka yi che'ja'nt.

¹⁵ Nin tajwe'n tzikoj nin aceitil oliw tu insens tibaj yi jun oya'tz, na i'tz jun oy yi ixi'n triw cu'n.

¹⁶ Ma yil bnix yi jun oya'tz yi che'ja'nt, tajwe'n ben yi pale' tan pate'n mu'x tal te yi oya'tz yi yujijt tu aceitil oliw, nin tu cyakil yi insens. Yi mu'x triwa'tz tu yi aceitil oliw yi spat-xok, i'tz k'ajbil tircu'n yi oy. I'tz jun oy yi stz'e'ok, yi at wi'nin c'o'cal tzinwutz, nin yi wi'nin na chintzatzin te'j.

3

Yi e'chk oy yi nxcon tan xchajle'n yi at tzatzin paz xchixo'l wunak tu Ryos

¹ "Ko at jun yil tak' jun oy tan xchajle'n yi ja jal tzatzin paz skaxo'l tuch', tajwe'n yil toy jun mam tor nka jun tij wacx. Ej nin tajwe'n yi qui'c mu'x tal yana'sil.

* **2:13** Yi atz'um na xchaj yi trat yi bnixnak tan Ryos scyuch', i'tz tetz ben k'ej ben sak.

² Yi jun yil tz'oponsan yi jun oya'tz swutz cunin yi puertil yi pe'mil yi mantial tetz molbil ibaj, tajwe'n yi bajx ltak'e'n yi k'ab twi', ba'n tzun tz'oc jak' kultz ta'n. Kalena's tzun cho'c yi e' pale', yi e' cy'ajl Aarón, tan kojle'n nin yi xch'el tibaj, nin xljajak yi altar.

³ "Ej nin tajwe'n yil pat-xij cyakil yi xepu' yi at le c'u'l yi jun oya'tz.

⁴ Ncha'tz, tajwe'n yil patij yi cob xtxicunil* tu yi xepu' yi at scye'jak, nin tu yi xtx'otx† tu yi xepu'il. Tajwe'n tz'el ticy'le'n tircu'n yi e'chk takle'na'tz tan pat-xe'n.

⁵ Nin i'tz yi e' pale' yi chocopon tan pate'n tibaj te'n yi tx'ixwatz yi na pat-xij tircu'n wankil, yi na tzan k'a'kl wi altar, na yi e'chk xepu'ila'tz, na xchaj yi ja jal tzatzin paz skaxo'l tu yi jun aj oyinl i'tz jun oy yi stz'e'ok, nin yi wi'nin c'o'cal tzinwutz, nin yi wi'nin na chintzatzin te'j.

⁶ "Ej nin alchok scyetz yil tz'ul tan toye'n jun awun yi na xchaj yi ja jal tzatzin paz skaxo'l, tajwe'n yi cho'n tz'eltzaj yi oya'tz txo'l yi tawun, nin chin tajwe'n cunin yi i'tz jun mam, nka jun tij yi qui'c mu'x tal yana'sil.

⁷ Ma yi ko i'tz jun ne'x cneru' yil tz'opon oyi'n tzinwutz,

⁸ tajwe'n yil tz'opon ticy'le'n swutz cunin puertil yi pe'mil yi mantil tetz molbil ibaj. Nin yi aj oyinla'tz tajwe'n yi bajx ltak'en yi k'ab twi' yi tawuna'tz, kalena's tzun tz'oc jak' kultz ta'n. Nin yi e' pale' chocopon tan kojle'n nin yi xch'el tibaj, nin xljajak yi altar.

* 3:4 "Xtxicunil" na elepont "riñones" le castiy. † 3:4 "Xtx'otx" na elepont "higado" le castiy.

⁹ "Ej nin te yi jun oya'tz tetz tzatzin paz, stoye' tircu'n yi xepu'il tan pat-xe'n, tu yi je'. Nin tajwe'n tz'el kuxij yi je' kale na xe'te't tzaj wutz coc. Ncha'tz tajwe'n tan pate'n cyakil yi xepu' yi at te lasu', nin tircu'n yi at le c'u'l.

¹⁰ Ncha'tz tajwe'n yil pat-xij cabil yi xtxicun tuml yi xepu'il, nin tu xtx'otx' tuml yi xepu'il, tajwe'n tz'el ticy'le'n tan pate'n, yil tz'el ticy'le'n yi xtxicun.

¹¹ Ma yil bnix yi xtxolbila'tz ba'n tzun tz'oc yi pale'-tz tan pate'n tircu'n yi mbi cu'n na el tzaj twankil yi oya'tz wi altar, na ni'cu'n chi i'tzk cumir yi na tzan toye'n tan tak'le'n ink'ej.‡

¹² "Ma ko i'tz jun chiw yil tz'opon jun tan toye'n tetz xtx'ixwatz tzinwutz,

¹³ ba'n je k'ab twi' bajx, kalena's tzun tz'oc jak' kultz ta'n swutz cunin yi puertil yi pe'mil yi mantial tetz molbil ibaj. Ma yi e' pale', e' tzuntz chocopon tan kojle'n nin yi xch'el tibaj nin xljak yi altar.

¹⁴ "Ej nin yil bnix yi xtxolbila'tz, kalena's tzun tz'oc yi pale' tan pate'n tircu'n yi xepu'il yi lasu', nin tircu'n yi xepu' yi at le c'u'l, tetz jun oy yi patu'n cu'n sbne' tzinwutz.

¹⁵ Ncha'tz tajwe'n tan pat-xe'n cabil yi xtxicun tu yi xepu'il, nin tajwe'n tan pat-xe'n yi xtx'otx' tu yi xepu'il, tuml yi xepu' yi at wutz coc.

¹⁶ Yil bnix yi xtxolbila'tz, tz'ocopon tzun yi pale'-tz tan pate'n tircu'n yi xepu'il tuml yi xtxicun tu yi xtx'otx' wi yi altar, na ni'cu'n chi i'tzk cumir yi na

‡ **3:11** Na elepon yi qui na pat-xij yi wankil yi jun awun, ma na ntin yi xtx'otx' tu chicabil yi xtxicun. Ma yi xchi'bel na baj cyak'un yi e' pale' (Lv 7:31-36), scyuch' yi e' aj oyinl tu chinajal (Lv 7:15-21).

tzan toye'n tan tak'le'n ink'ej. Na tircu'n yi xepu'il i'tz wetz.

¹⁷ "Ej nin yi txolbila'tz i'tz jun ca'wl tetz itetz, nin scyetz imamaj. Qui'c na ban alchok ama'lil kalel cxa't cu'nt, tajwe'n tan ibnol tane'n. Qui'c kuj tan ibajsal xepu' nka chich'," stzun Ryos bantz tetz Moisés, tan tlol scyetz yi e' tanum, yi e' xonl Israel.

4

Yi e'chkoy yi tajwe'n ltoy jun yi na juch til tan jun xubse'n

¹ Itzun bantz, nintzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, itzun saj tloltz:

² "Alaj yi txolbile'j scyetz yi e' atanum, yi e' xonl Israel: Ko na xubsij jun, nin na juch til tampaj yi qui na ban tane'n jun scyeri inca'wl, tajwe'n tan bnol yi txolbile'j:

Yi na xubsij jun wi'tz pale'

³ "Ko i'tz jun wi'tz pale' yi na xubsij, na jal quil cyakil wunak tan paj, nin tajwe'n yil toy jun tal ne'x tor tetz txixwatz yi qui'c mu'x tal yana'sil, tan jale'n cuybil paj tzinwutz.

⁴ Tajwe'n yil tcy'aj tzaj yi jun tal ne'x wacxa'tz stzi' cunin puertil yi pe'mil yi mantial tetz molbil ibaj, nin ba'n tak'e'n k'ab twi'. Kalena's tzun tz'oc jak' kultz ta'n, tzinwutz.

⁵ Ej, nin ite'n nin yi wi'tz pale'a'tz, tz'icy'ank nin mu'x xch'el yi tal ne'x tora'tz, le yi mantial tetz molbil ibaj.

⁶ Nin yil tz'opon tc'u'l yi mantial tetz molbil ibaj, copon mu'ul yi wi k'ab tul yi chich' yi cy'a'n ta'n,

nin tzinwutz cu'n, tajwe'n yil stz'it nin juk tir te yi xbu'k yi ch'inlij swutz yi ama'l yi chin xan nin.

⁷ Ncha'tz tz'ocopon suk'ul chich' te e'chk tuc' yi altar kale na pat-xe't yi insens yi wi'nin c'o'cal, yi cho'n at le mantial tetz molbil ibaj. Nin yi sowril yi xch'el yi tal ne'x tora'tz, cho'n mben kojij stkan cu'n yi patbil tx'ixwatz yi cho'n at wutzk'anil yi mantial tetz molbil ibaj.

⁸ Yil bajij tircu'n yi xtxolbila'tz, ba'n tz'oc yi wi'tz pale' tan telse'n len tircu'n yi xepu'il yi at te lasu', nin tircu'n yi at le c'u'l,

⁹ ba'n tcy'aj len tircu'n, tuml cabil yi xtxicun tu yi xepu' yi at te'jak, nin yi xtx'otx' tu yi xepu'il.

¹⁰ Tircu'n tz'elpon ticy'le'n, chi na u'lij jun mam tor yi na oylij tan xchajle'n yi at tzatzin paz. Tircu'n yi na el ticy'le'n te'j, cho'n jepon tk'ol yi pale' wi altar tan toque'n i' tan pate'n.

¹¹ Ma yi stz'umlil yi tal ne'x tora'tz, tu yi wi', nin yi tkan tu yi lasu', nin yi xtxa',

¹² nin tircu'n yi wankil, ba'n ben ticy'le'n joylaj len yi ama'l kale najlche't yi e' atanum, tul jun ama'l yi xansa'nt. Cho'n tzun tz'ocopon pate'ntz kale na bene't kojij yi tza'j. Nuc'xok yi si' tibaj yi tza'j, nin tz'ocopon k'ak' tan pate'n cu'n yi xtx'ixwatz yi wi'tz pale'.

Yi na chixubsij cyakil yi e' xonl Israel

¹³ "Ma jalu', ko tircu'n e' atanum na chijuch quil, tampaj yi ja el te chic'u'l yi qui'c cuj tan chibno'l jun xtxolbil yi qui'c cuj tan banle'n, nin qui'c na ban ko cya'l nin jun na el xtxum tetz yi ja chipaj inca'wl, ilenin at quil te'j.

14 Yi na lajluchax yi chipaltila'tz x̄chiwutz, tircu'n tzun e'-tz tajwe'n tan chibene'n tan toye'n jun tal ne'x̄ tor tetz chitx'ixwatz, tan jale'n cuybil chipaj. Ej, nin tajwe'n tan topone'n cy'a'n swutz yi puertil yi pe'mil yi mantial tetz molbil ibaj.

15 Nin tircu'n yi e' wi' banl wi' tetz tnum, ba'n je' chik'ab twi' yi tal ne'x̄ tora'tz, tzinwutz, nin ta'ste'nin tz'oque't jak' kultz cya'n.

16 Ma yi wi'tz pale', ba'n tcy'aj nin mu'x̄ x̄ch'el yi chitx'ixwatzat'z tul yi mantial tetz molbil ibaj.

17 Nin yil tz'ocopon i' tul, copon mu'ul yi wi' k'ab tul yi chich' yi cy'a'n ta'n, nin ba'n stz'it nin juk tir te yi xbu'k yi at swutz yi ama'l yi wi'nin xanil.

18 Nin ite'n nin yi chich'a'tz tajwe'n yil suk' quen te yi e'chk'uc' yi altar tetz patbil insens yi at tzinwutz, tc'u'l yi mantial tetz molbil ibaj. Ma yi sowril yi chich', cho'n mben kojij xe' cu'n yi patbil tx'ixwatz yi at wutzk'anil yi mantial.

19 Ncha'tz ba'n tcy'ajlen tircu'n yi x̄epu'il yi tal ne'x̄ tora'tz, nin ba'n tz'oc tan pate'n wi' yi patbil tx'ixwatz.

20 Ni'cu'n yi xtxolbile'j chi na ban yi wi'tz pale' tan jale'n cuybil yi tetz paj. Ej nin ite'n nin xtxolbila'tz na ban tan pate'n chitx'ixwatz tircu'n wunak, tan jale'n cuybil chipaj tzinwutz. Ej nin tan yi xtxolbila'tz na cuylij chipaj.

21 Kalena's tzun tcy'aj nin tircu'n yi wankil yi tal ne'x̄ mam tora'tz, joylaje'l tzaj yi ama'l kale najlche't, nin tz'ocopon i' tan pate'n chi na tulej yi jun tal ne'x̄ tor tan jale'n cuybil paj.

Yi mbi'tz tajwe'n tan banol jun wi'tz ajcaw yi na juch til

22 "Yi ko i'tz jun ajcaw tetz tnum yi na tzan tan banle'n e'chk takle'n yi na el k'ej inca'wl ta'n, tampaj yi ja el te c'u'l yi qui'c cuj tan banle'n, na juch til tampaj. Nin ptzun nk'era'tzk nin tajbil tan banle'n e'chk takle'na'tz, ilenin na juch til tzinwutz.

23 Ma yi na lajluchax swutz i' yi na tzan tan juchle'n til, tajwe'n tan tule'n tcy'al jun mam chiw tan toye'n tzinwutz, yi qui'c mu'x tal yana'sil, tan jale'n cuybil paj.

24 Nin yil tz'ul ta'n tzinwutz, ba'n tak'e'n k'ab twi', nin ba'n tz'oc jak' kul ta'n, le yi ama'l kale na chibiyxe't yi e'chk awun yi na pat-xij tircu'n chiwankil tetz tx'ixwatz, na yi jun mam chiwa'tz i'tz jun tx'ixwatz tan jale'n cuybil paj jun wi'tz ajcaw.

25 Yi pale' ba'n tcy'aj nin mu'x te xch'el yi jun chiwa'tz, nin tan yi wi k'ab tz'ocopon suk'ul chich' te e'chk tuc' yi altar kale na pat-xe't e'chk tx'ixwatz. Nin yi sowril yi chich', ba'n skoj nin xe'cu'n yi altara'tz.

26 Ncha'tz tz'ocopon tan stz'e'se'n tircu'n yi xepu'il wi altar, chi na ban stz'e'se'n yi xepu'il jun oy tetz tzatzin paz. Nin tan yi xtxolbila'tz, na jal cuybil paj yi wi'tz ajcaw tzinwutz.

Yi na juch jun sloj wunak til

27 "Yi ko i'tz jun sloj wunak yil juch til, tampaj yi na tzan tan banle'n e'chk takle'n yi qui'c cuj tan banle'n nin ptzun buch tlenk tz'el xtxum tetz yi ploj mban, na juch til.

28 Nin yil lajluchax swutz, yi ploj mban, tajwe'n tan tule'n tcy'al jun tij chiw tetz xtx'ixwatz yi qui'c mu'x tal yana'sil, tan jale'n cuybil paj.

29 Nin jepon tk'ol yi k'ab twi' yi jun oya'tz, yi xtx'ixwatz, nin tz'ocopon jak' kul ta'n kale na oque't jak' chikul yi e' tx'ixwatz yi na pat-xij tircu'n chiwankil.

30 Yi pale' mben tcy'al mu'x̄ te x̄ch'el yi jun tij chiwa'tz, nin tan wi k'ab tz'ocopon suk'ul te yi e'chk tuq'uil yi patbil tx'ixwatz, yi altar. Ma yi sowril yi chich', ba'n skoj nin xe' cu'n yi altara'tz.

31 Ba'n tz'oc tan telse'n len tircu'n yi x̄epu'il, ni'cu'n chi na u'lij te yi oy tetz tzatzin paz, nin ba'n tz'oc tan pate'n tibaj yi patbil tx'ixwatz yi altar, na i'tz jun oy yi wi'nin c'o'cal tzinwutz. Ya'stzun stuleje' yi pale' tan cuyxe'n paj yi jun sloj wunaka'tz, nin tan yi xtxolbila'tz scuye' paj.*

32 "Ej nin kol tz'ul jun tal ne'x̄ cneru' ta'n yi jun sloj wunaka'tz tetz toy tampaj yi til, tajwe'n yi tij, nin yi qui'c mu'x̄ tal yana'sil.

33 Ba'n ltak'e'n yi k'ab twi' yi toya'tz, nin ba'n tz'oc jak' kul ta'n le ama'l kale na chibiyxe't yi e'chk tx'ixwatz yi patu'n cu'n na chu'lij.

34 Yi pale' ba'n tcy'aj nin mu'x̄ te x̄ch'el yi jun oya'tz, nin tan yi wi k'ab ba'n suk' quen chich' te yi e'chk tuq'uil yi patbil tx'ixwatz yi altar. Ma yi sowril yi chich', ba'n lkoj nin xe' cu'n yi altara'tz.

35 Tajwe'n tcy'ajlen tircu'n yi x̄epu'il yi oya'tz, chi na ban yi tal ne'x̄ cneru' yi na x̄chaj yi ja jal tzatzin paz, nin ba'n tz'oc tan pate'n yi x̄epu'a'tz wi yi altar, tuml yi e'chk oy yi spat-xok tan tak'le'n ink'ej. Nin tan yi xtxolbile'j, xcyek yi pale' tan jale'n cuybil paj yi jun wunaka'tz yi ja juch til, nin scuye' paj.

* **4:31** Num 15:27-28.

5

Yi na xcon jun tx'ixwatz tan jun wunak tan stza-jse'n yi il c'ol

¹ "Yi ko at jun yil chakxij tan testiwi'n jun takle'n yi ja til, nka yi ja tbit, nin quil tak' tib tan txole'n yi mbi cu'n mbajij, na tzun elpont yi ncha'tz i' aj paj, nin jepon yi jun ila'tz te'j kul.

² "Ncha'tz ko at jun yil mac alchok takle'n yi xan, chi tane'n yi wankil alchok jilwutz txuc yi quimnakt, nin qui'c na ban ko smaron nka awuna'n yi txuca'tz, ilenin tz'ocopon lac'p ilc'ol te'j tane'n, ptzun qui'k tz'icy' tetz yi nje' macol.

³ "Ej nin alchok scyetz yil maque'n e'chk takle'n juntlen yi na el twankil jun wunak, nka alchok takle'nil yi xcyek tan tocse'n il c'ol te'j tane'n, nin qui tz'icy' tetz yi ko ja mac e'chk takle'na'tz, na oc il c'ol te'j tane'n, ptzun buch tlenk lnachon i' te'j.

⁴ "Ej nin ko at jun yi jo'le'n tlen tu' ltal 'Jun cu'n yol tzimbne', yi je'j', (qui'c na ban yi ko ba'n nka ploj yi jun txolbila'tz yi ja klo' oc tan banle'n) poro qui nin me'l cu'n te'j yi yol yi nsuk, ilenin sjalok til tan paj.

⁵ "Ej nin alchok scyetz yi na nachon te yi ja juch til tan yi e'chk txolbila'tz, tajwe'n yi quil jix' tib tan txole'n tircu'n yi til yi njuch.

⁶ Nin tajwe'n tcy'aj nin jun tij chiw tzinwutz, nka jun tij cne'r, tetz tx'ixwatz tan yi til yi njuch, nin tz'ocopon yi pale' tan toye'n yi tx'ixwatz yi jun juchul ila'tz tzinwutz tan tele'n yi til te'j kul.

⁷ "Ma ko qui'c pu'k jun tan lok'che'n jun ne'x' cneru', nka jun ne'x' chiw, tajwe'n ltoy jun lmuj tal slu'k, nka jun lmuj tal ne'x' plomx'. Jun i'tz tan yi til

yi njuch, tan yi xubse'n yi mban, nin yi junt i'tz chi jun tx'ixwatz yi spat-xok tircu'n.

⁸ Tajwe'n tz'opon yi tx'ixwatz'a'tz swutz yi pale', nin yi pale' ba'n tz'oc tan suke'n nin yi jun yi squimok tetz oy tampaj yi il, nin tz'elpon kinol yi wi', poro quil tz'el junawes.

⁹ Kalena's tzun ben ch'uli'n mu'x te yi xch'el yi tx'ixwatz'a'tz le jalaj xlay yi altar, nin yi sowril yi chich' tajwe'n syutz' nin xe' cu'n yi altar. Na i'tz jun tx'ixwatz tan stzajse'n yi il yi njuchlij.

¹⁰ Ma yi junt, spat-xok tircu'n wankil chi na ban nin. Nin tz'ocopon yi pale' tan toye'n yi tx'ixwatz yi jun juchul ila'tz tzinwutz tan tele'n yi til te'j kul, nin scuylok paj.

¹¹ "Ej nin yi ko at jun yi quil xcye' tan lok'che'n cob tal ne'x slu'k, nka cob tal ne'x plomx, tajwe'n tcy'ajnin cyaj liwr te yi chumbalaj jarin. Poro qui'c cuj tan bene'n yujul aceitil oliw txo'l, nin qui'c cuj tan bene'n yujul insens txo'l yi jarina'tz, na i'tz jun oy tan jale'n cuybil paj.

¹² Nin tajwe'n tan bene'n tcy'al yi jarina'tz swutz yi pale'. Nin yi pale' ba'n xtxobe'n jun chi'm te yi jarina'tz, tetz k'ajbil tircu'n yi jarin, nin ba'n ben tan pate'n wi yi patbil tx'ixwatz txo'l yi e'chk tx'ixwatz yi na tzan pate'n tzinwutz. I'tz jun tx'ixwatz tan jale'n cuybil paj.

¹³ Ya'stzun sbne' yi pale' tan toye'n yi xtx'ixwatz juna'tz, tan jale'n cuybil paj. Inti sowril yi jarin, ba'n lcyaj cyen tetz wa' yi pale', chi na ban yi ixi'n triw yi che'ja'nt yi na opon oyi'n," stzun Ryos bantz tetz Moisés.

Yi e'chk oy tan xchojle'n juchbe'n jun

14 Itzun bantz nintzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

15 “Alchok scyetz yi qui na el cu'n te jun muni i' tzinwutz, na tzun juch til tampaj. Yil nachon te til, tajwe'n tzun ltcy'aj tzaj jun mam cne'r yi qui'c mu'x̄ tal yana'sil, tan x̄chojle'n yi til, nka tajwe'n tan x̄chojol jun mult chi yi walor yi jun mam cne'ra'tz. Yi jun multa'tz cho'n na xom te jamel yi jun cne'ra'tz yil bixe' cyak'un yi e' pale'. Nin tajwe'n tan x̄chojle'n tan yi jun jilwutz pwok yi na xcon cyak'un e' pale'.

16 Tajwe'n yil x̄choj yi walor yi juchbe'n, na at wi'nin xanil yi e'chk munla'tz tzinwutz. Tajwe'n tan x̄chojle'n tuml jun mult yi i'tz jun part te o' piḡ yi jamel yi cne'ra'tz. Cho'n stk'e' yi jamel yi tawun tu yi mult tetz yi pale'. Ma yi pale' tajwe'n tz'oc tan pate'n yi xtx'ixwatz yi juna'tz, nin tzincuye' paj.

17 ”Ej nin ko at jun yil juch til tampaj yi qui nin nxom te jun inca'wl, nin ptzun qui'k tz'icy' tetz yi ploj mban, ilenin sjalok til, nin tajwe'n tan x̄chojol yi mult.

18 Tajwe'n ltcy'aj tzaj jun mam cne'r, yi qui'c mu'x̄ tal yana'sil tetz xtx'ixwatz, tetz xel i' tan yi til. Nin aḡ Moisés tz'a'lon yi nicy'na' sbne' jamel yi jun awuna'tz, nin tajwe'n tcy'aj nin yi juchul il swutz yi pale', tetz xel yi juchbe'n, nin tan jale'n cuybil paj, na qui tz'icy' tetz yi njuch til, nin scuyllok tzun pajtz tan yi xtx'ixwatz.

19 Yi jun tx'ixwatz'a'tz i'tz tetz xel yi juchbe'n, na yi juna'tz i' aj paj tzinwutz,” stzun Ryos ban tzajtz tetz Moisés.

6

Yi e'chk tx'ixwatz tampaj subul naki'n

¹ Ej, itzun bantz, nintzun cawun tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

² “Ko at jun yaj yil sjuch cu'n til tzinwutz tajwe'n tan x'chojol til. Yi e'chk juchbe'na'tz i'tz: Tan paj yi na oc tan suble'n junt wunak yi ja k'uke' c'u'l te'j. I' jun subulnak kol tabnaj jun yaj mu'x pwok nka alchok e'chk takle'n tetz, nin qui't na pakxij ta'n tetz taw; nka ko na c'am jun e'chk takle'n nin qui't na pakxij ta'n tetz taw. Ncha'tz ko na talk'aj jun e'chk takle'n, nka ja el majol jun e'chk takle'n tan puers;

³ nka ja cu' tewal jun takle'n yi ja noj pon te'j, yi na nachon i' te'j na'j taw; nka tampaj yi ja tal jun yol yi qui nin mme'l cu'n k'ab te'j. Alchok scyetz yi na ban jun scyeri e'chk ila'tz, ja wi't juch til tzinwutz.

⁴ I' aj paj sbne' tan yi subulnaki'n. Nin chin tajwe'n cunin yil tz'ajt yi takle'na'tz ta'n yi ja el tzaj talk'al, nka yi mme'l tzaj majol tan puers, nka tan paj qui mo'c il tan quicy'le'n yi takle'n yi ja ak'lij tetz tan colol, nka jun takle'n yi ja je' sicy'ol, yi qui nin mma'jt ta'n tetz yi taw.

⁵ Ncha'tz ko quinin mme'l cu'n te yol yi nsuknak, tajwe'n tan tele'n cu'n te'j. Ej nin chin tajwe'n cunin tan tk'ol jun part te yi o'in part te yi jamel yi e'chk takle'na'tz. Ncha'tz tajwe'n tan toyen yi xtx'ixwatz swetz, bantz jale'n cuybil paj. Na ja oc tan suble'n jun wunak, nin ncha'tz ja oc tan insuble'n tan yi e'chk ajtza'kla'tz.

⁶ Nin yi xtx'ixwatz yi stoye' swetz tan jale'n cuybil paj, tajwe'n yi i'tz jun cne'r yi qui'c mu'x

tal yana'sil. Nin yi jamel yi jun tx'ixwatzat'z, aä bixba'n tetz yi nicy'na' sbne' jamel tan xchojol yi mult. Tajwe'n yi cho'n ltz'el tzaj yi cne'ra'tz xo'l yi tawun yi aj juchunla'tz, nin tajwe'n tan topone'n ta'n swutz yi pale', tetz xtx'ixwatz tan jale'n cuybil paj.

⁷ Nin yi pale' tz'ocopon tan toye'n yi xtx'ixwatz yi juna'tz tzinwutz, nin tzincuye' paj te alchok ajtza'kl kale yi njuchwit yi til.” stzun Ryos bantz tetz Moisés, tan tlol i' scyetz yi e' tanum yi e' xonl Israel.*

E'chk ca'wl scyetz pale' te yi mbil chiban tan toye'n e'chk tx'ixwatz yi na pat-xij tircu'n

⁸ Itzun bantz nintzun jilon tzaj junt tir Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

⁹ “Cawun nin tetz Aarón scyuch' nitxajil, nin alaj yi e'chk ca'wle'j scyetz, te e'chk tx'ixwatz yi na pat-xij tircu'n chiwankil.†

”Yi awun yi tz'ocopon pate'n tetz tx'ixwatz, tajwe'n yil cyaj cyen wi k'ak' wi yi altar tetz cyakil ak'bal, bantz stz'e'e'n cu'n tan k'ak'.

¹⁰ Ba'n tz'oc be'ch tetz yi pale' nin ba'n xcon calsonsiy ta'n yi lino cu'n. Nin ba'n ben i' tan molche'n yi stza'jil yi jun awuna'tz yi tz'e'nakt wi altar, nin tajwe'n ltak' cu'n xlay yi altar.

¹¹ Ma yil bnix cyakil yi xtxolbila'tz, ba'n tzun xtx'ixplen yi be'ch tetz, nin ba'n tcy'aj nin yi stza'jil joylaj len chinajbil wunak, tul jun ama'l yi xansa'nt.

* **6:7** Nm 5:5-8. † **6:9** Jun tx'ixwatz yi na pat-xij tircu'n yi wankil na bi'aj “holocausto” le castiy.

12 "Ma yi k'ak' yi na tzan wi altar, qui'c kuj tan stzaje'n tetz cyakil k'ej. Nin tajwe'n tan toque'n yi pale' tan nuc'leje'n si' wi yi altara'tz cyakil jalchan, nin tajwe'n tan je'n nuc'u'l yi awun yi tz'ocopon pate'n wi k'ak'a'tz. Ncha'tz stz'e'sok ntin yi xepu'il yi e' tx'ixwatz yi na ak'lij tan xchajle'n yi ja jal tzatzin paz tu Ryos.

13 Qui'c rmeril tan stzaje'n yi k'ak' wi altar, tajwe'n yi na tzan sk'ejl tu lak'bal.

E'chk ca'wl te yi e'chk oy yi ixi'n triw cu'n yi che'ja'nt

14 "Je bin yi e'chk txolbile'j yi tajwe'n tan banle'n te e'chk oy, yi ixi'n triw cu'n yi che'ja'nt: Tajwe'n tz'opon jun scyeri e' pale' yi e' xonl Aarón, tan toye'n wi altar tzinwutz yi in Jehovah iRyosil.

15 Ej, nin tajwe'n tan je'n txobol mu'x te yi jarin yi na tzan toye'n tu mu'x aceitil oliw, tuml cyakil yi insens yi xomij xlaj yi oya'tz, nin tz'ocopon tan pate'n wi altar na yi jun txoba'tz yi na pat-xij, i'tz k'ajbil tircu'n yi jarin tu yi aceit, na i'tz jun tx'ixwatz yi wi'nin c'o'cal tzinwutz nin yi wi'nin na chintzatzin te'j.

16 Ma yi sowril yi jun oya'tz, ba'n xcon tetz chiwa' Aarón scyuch' e' nitxajil, ba'n bnix pam cya'n te'j yi qui'c xtx'amil, nin ba'n baj cya'n le k'anil yi mantial tetz molbil ibaj, yi wi'nin xanil.

17 Qui'c rmeril tan toque'n xtx'amil yi jarina'tz cya'n. Na ya'stzun yi cyetz chipart yi ja wak' scyetz te yi e'chk oy yi na ak'lij swetz, yi wi'nin xanil chi tane'n yi e'chk tx'ixwatz tetz juchle'n il, nin yi e'chk tx'ixwatz tan jale'n cuybil chipaj tan yi xubse'n yi nchiban.

¹⁸ Tetz ben k'ej ben sak, nin sbne' opon tunintz, cyakil yi e' yaj yi e' xonl Aarón, ba'n lbaj yi cyetz chipart cya'n te e'chk oy yi na pat-xij tzinwutz wetz. Xan kol maque'n alchok wunakil yi e'chk oya'tz," stzun Ryos ban tzajtz tetz Moisés.

Yi cyoy yi e' pale'

¹⁹ Itzun bantz nintzun cawun tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

²⁰ "Je yi jilwutz oye'j yi tajwe'n ltoy Aarón scyuch' yi e' xonl, tetz Kataj Ryos, yil tz'opon yi k'ej yil cho'c quen tetz pale': cyaj liwr te yi chumbalaj jarin, chí jun oy yi ixi'n triw cu'n yi che'ja'nt, nin tajwe'n cob tx'akaj sban, stz'oyxok jun tx'akaj jalchan nin yi junt tx'akaj, cwe'n k'ej, nicy' nin tu' sbne'tz tetz cyakil tiemp.

²¹ Tajwe'n yi cho'n sk'ajsij yi oya'tz tul jun sartén, nin tajwe'n yujle'n tu aceitil oliw, nin yil tz'opon oyi'n tajwe'n yi piǵu'n cu'n sban, na i'tz jun oy yi wi'nin c'o'cal tzinwutz, nin yi wi'nin na chinzatzin te'j.

²² Cho'n tzun scyuleje' yi e' pale', yi e' xonl Aarón yil cho'c cyen tetz wi'tz pale', na tetz Kataj tircu'n yi oy nin tajwe'n yi patu'n cu'n tz'u'lij.

²³ Tircu'n yi e'chk oya'tz, tajwe'n yi patu'n cu'n tz'u'lij, nin qui'c cuj tan baje'n mu'ǵ tal cya'n te yi oya'tz," stzun Ryos ban tzajtz tetz Moisés.

Coboxt ca'wl te yi tx'ixwatz tan xtx'ajle'n yi til jun yaj

²⁴ Itzun bantz nintzun cawun tzaj junt tir Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

²⁵ "Txolaj yi e'chk ca'wle'j tetz Aarón scyuch' yi e' nitxajil, te yi mbi tajwe'n tan banle'n te e' tx'ixwatz

yil xcon tan xtx'ajle'n quil: Yi awun yi stz'oyxok tampaj quil, tajwe'n yil tz'oc jak' kul tzinwutz, le yi ama'l kale na chibiyxe't yi e'chk awun yi na patij tircu'n chiwankil, na i'tz jun tx'ixwatz yi wi'nin xanil.

²⁶ Yi pale' yi tz'ocopon tan toye'n yi tx'ixwatz'a'tz, ba'n lwan te'j, poro tajwe'n lbaj ta'n le jun ama'l yi xansa'nt, yi cho'n at wutzk'anil yi mantial tetz molbil ibaj.

²⁷ Alchok takle'nil yil noj quen te yi tx'ixwatz'a'tz sxansok cyen, nin yi kol noj chich' te yi be'ch tetz yi pale', tajwe'n tan xtx'ajle'n tul jun ama'l yi wi'nin xanil.

²⁸ Yi xwok' tx'otx' kale ntxicyxe't yi oy, tajwe'n yil cu'paxu'n. Ma yi ko cho'n ntxicyxij tul jun xwok' yi brons cu'n, tzicu'n tzuntz yi ntin je' tx'ajij wutz.

²⁹ "Yi jun tx'ixwatz'a'tz wi'nin xanil. Nin ntin yi e' pale' ba'n lchiwan te'j.

³⁰ Poro qui'c rmeril tan baje'n jun awun cya'n yi na oylij tampaj quil, ko ja opon ticy'le'n yi xch'el le mantial tetz molbil ibaj, tan jale'n cuybil paj, na yi wankil yi jun tx'ixwatz'a'tz tajwe'n tan pat-xe'n tircu'n yi wankil.

7

E'chk ca'wl te tx'ixwatz yi na xcon tan xchojle'n jun ca'wl yi mpajlij

¹ "At wi'nin xanil yi e'chk tx'ixwatz yi na xcon tan xchojle'n paj jun.

² Yi awun yi stz'oylok, tajwe'n yil tz'oc jak' kul le ama'l kale na chibiyxe't yi e'chk awun yi na chipat-xij, nin yi xch'el, tajwe'n ben kojij tibaj, nin xlajak yi patbil tx'ixwatz.

³ Tajwe'n tan toye'n tircu'n yi xëpu'il yi awuna'tz, yi xëpu' yi at te yi je', nin tircu'n yi at te yi lasu', nin yi at le c'u'l.

⁴ Ncha'tz cabil yi xtxicun, tu yi xëpu'il yi at scye'jak, tu yi at xe c'u'l nin tu yi xëpu' yi at te yi xtx'otx', tajwe'n tz'el ticy'le'n tuml yi cob xtxicun.

⁵ Kalena's tzun tz'oc yi pale' tan pate'n tircu'n yi e'chk takle'na's wi yi altar, chi jun oy yi na pat-xij tan tak'le'n k'ej Ryos. Nin i'tz jun xtxolbil yi tajwe'n tan bnol jun juchul il te xtx'ixwatz, tan xchojle'n yi ca'wl yi mpaj.

⁶ Nin tircu'n yi e' pale' ba'n chiwan te'j, poro tajwe'n tan chiwane'n le jun ama'l yi xansa'nt, na wi'nin xanil yi jun wa'na'tz.

⁷ "Ej nin yi jun jilwutz tx'ixwatz yi na xcon tan xchojle'n yi ca'wl yi mpajlij, ni'cu'n tu yi tx'ixwatz yi na xcon tan xtx'ajle'n til jun, yi e'chk ca'wla'tz ni'cu'n tetz cabil xtxolbil. Ej nin yi oya'tz i'tz tetz yi pale' yi na oc tan banle'n yi jun munla'tz.

⁸ Ncha'tz yi pale' yi tz'ocopon tan biyle'n yi tawun junt, yi ja toy tan pat-xe'n, tetz yi pale'a'tz sbne' yi stz'uml yi jun tx'ixwatz'a'tz.

⁹ Ncha'tz cyakil yi e'chk oy yi ixi'n triw cu'n, na ja oc tetz jarin, nin ja oc sk'ajse'n tul xchujil pam, nin tircu'n yi na bnix tul e'chk xwok' tu apast, tetz yi pale' sbne', na i' na tzan tan toye'n yi oya'tz.

¹⁰ Nin ite'n nin sbne' cyakil yi e'chk oya'tz yi ixi'n triw cu'n yi che'ja'nt, tuml yi e'chk oy yi na oc co'se'n tu aceitil oliw, nin tu yi e'chk oy yi skejenle'n, cyetz cyakil yi e' nitxajil Aarón sbne', nin nicy' nin tu' na chibaj ben.

Coboxt ca'wl te yi tx'ixwatz yi na xchaj yi at

tzatzin paz tu Ryos

¹¹ "Ma jalu', je xtxolbile'j yi xe'n tzitulej, ko at jun yil tak' jun oy yi na xchaj yi ja jal tzatzin paz xchixo'l tu Ryos:

¹² Yi ko i'tz tan tyoxi'n tetz Ryos yi oy, tajwe'n yil toy e'chk pam yi qui'c xtx'amil. Ba'n tak' e'chk pam yi co'si'nt tu aceit, nka ba'n tak' e'ch xec yi qui'c xtx'amil, nin yi ch'uli'n aceit tibaj. Ncha'tz ba'n ltoy junt jilwutz pam, yi na bnix te balaj jarin, yi co'si'n tu aceit.

¹³ Ej nin tuml yi jun oya'tz tetz tzatzin paz, tajwe'n yi xomij pam yi at xtx'amil.

¹⁴ Te tircu'n e'chk oya'tz tz'elpon ticy'le'n mu'x te'jak, tan toye'n swutz Kataj. Poro tetz yi pale' sbne', na i' na tzan tan kojle'n yi xch'el yi oy yi na xchaj yi ja wi't jal tzatzin paz, xe' cu'n yi altar.

¹⁵ "Yi tx'ixwatz yi na oylj tan tyoxi'n tetz Ryos, nin tetz tzatzin paz, tajwe'n yil baj te ite'n nin k'aja'tz yi na oylj. Qui'c rmeril tan cyaje'n cyen colij jun tal pix tetz junt k'ej.

¹⁶ Ma jalu' yi awun yi na tzan toye'n swetz, ko i'tz tan tele'n cu'n te jun yol yi suknak swetz, nka na tzan tan toye'n tan tu' yi at tzatzin te talma', ba'n baj yi jun oya'tz te ite'n nin k'aja'tz, poro ko at sowril, ba'n lcyaj colij, nin ba'n lbaj cya'n le junt eklok.

¹⁷ Ma yi ko atit nin sowril yi jun oya'tz le toxi'n k'ej, chin tajwe'n cunin yil patij tircu'n.

¹⁸ Nin kol bajsij sowril yi oya'tz na xchaj yi at tzatzin paz skaxo'l, le toxi'n k'ej, qui tzun chintzatzin te yi jun aj oyinla'tz, nin quil jal k'ej tzinwutz. Ncha'tz yi oy, ni'cu'n yi jak oc il c'ol te'j, nin yi e' yil bajsan yi chi'baja'tz, sjalok quil te'j.

19 "Kol nojqwen lac'p alchok takle'n yi xan, yi cy'a'n il c'ol ta'n, te yi chibaj, tz'ocopon tzun lac'p yi ilc'ola'tz te yi chibaj, nin qui'c cuj tan baje'n. Tajwe'n tzun yil tz'oc pate'n tircu'n. Ma ko qui'c jun e'chk takle'n yil nojqwen te yi xan qui'c tzun il c'ol te yi chi'baja'tz, ba'n tzun lbajtz tan alchok wunak yi xansa'nt.

20 "Poro kol baj tan alchok yi qui xansa'nt, tajwe'n yil tz'el laju'n tzixo'l wok, na ja oya'tz ja wi't oyliz swetz, nin wi'nin xanil.

21 "Ncha'tz alchok scyetz yil maque'n jun takle'n yi chin juntlen nin, chi tane'n e'chk takle'n yi na el twankil jun wunak, nka yi na el twankil jun txuc, nka alchok takle'n yi chin xa'bil nin, yi at il c'ol te'j tane'n, ej nin ko tz'ocopontz tan bajse'n yi chi'baj tetz tzatzin paz, yi wi'nin xanil, yi na oyliz swetz, tajwe'n tan tele'n laju'n tzixo'l wok," stzun Ryos ban tzajtz tetz Moisés.

E'chk ca'wl te yi xepu' tu yi chich'

22 Itzun bantz nintzun jilon tzaj Ryos junt tir tetz Moisés, itzun taltz:

23 "Txolnin scyetz yi e' axonl Israel yi e'chk xtxol-bile'j: Qui'c rmeril tan baje'n mu'x tal xepu'il mam tor, nka xepu'il ne'x cne'r, nka yi xepu'il jun mam chiw ita'n.

24 Ma yi xepu'il jun awun yi xchuc nquim, nka yi ja quim tan jun smaron txuc, ba'n xcon te alchok takle'n, poro qui'c cuj tan je'n ibajsal.

25 "Alchok scyetz yil bajse'n yi xepu'il jun awun yi na oyliz swetz chi inwa' tane'n, tajwe'n tan tele'n laju'n tzixo'l wok.

²⁶ "Alchok ama'lil kalel cxa't cu'nt, qui'c cuj tan baje'n mu'ḫ chiḫch'el yi e' txuc ita'n,

²⁷ nin ko at jun yil bajse'n alchok jilwutz chich', tajwe'n cu'n tan tele'n laju'n tzixo'l."*

Yi part yi pale' te yi e'chk tx'ixwatz

²⁸ Itzun bantz nintzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

²⁹ "Alaj scyetz yi e' axonl, yi alchok scyetz yil toy jun oy tetz tzatzin paz, tajwe'n tz'opon mu'ḫ te yi oya'tz tzinwutz.

³⁰ Nin tajwe'n yi i' te'n nin tz'icy'an nin yi mu'ḫ te yi oya'tz yi spat-xok tzinwutz. Mben tzun tcy'al yi ḫepu'il tu tircu'n yi wutz c'u'l, yi tz'ocopon yi pale' tan suke'n nin tcyaj tetz jun balaj oy tzinwutz.

³¹ Ej nin yi pale' tz'ocopon tan pate'n yi ḫepu' wi altar, ma yi wutz c'u'l, i'tz tetz wa' Aarón scyuch' yi e' tetz xonl.

³² Ncha'tz tzitk'e' yi jalaj cux yi sbal yi oya'tz tetz ḫchib yi pale'.

³³ Na i' mmo'c tan pate'n yi ḫepu'il tu yi ḫch'el yi jun oya'tz yi na ḫchaj yi ja wi't jal tzatzin paz skaxo'l.

³⁴ Yi wutz c'u'l yi oya'tz, nin yi cux yi oy yi na saj suki'n swetz, i'tz jun balaj oy yi na intz'am scyetz yi e' ixonl tan toye'n scyetz Aarón scyuch' yi e' nitxajil. Tajwe'n tan cyak'ol yi e' atanum yi jun oya'tz tetz Aarón, scyuch' e' xonl, sbne' opon tunintz," stzun Ryos bantz.

³⁵ Ya'stzun chiwa' Aarón scyuch' yi e' xonl te yi e'chk oy yi na ak'lij tetz Kataj Ryos, te yi toque'n cunin i' tetz pale' tan xcone'n tetz ḫchakum Kataj.

* **7:27** Gn 9:4; Lv 17:10-14; 19:26; Dt 12:16, 23; 15:23.

³⁶ Na ya'stzun ca'wl Kataj Ryos tan chibnol tane'n, jetz yi je'n aceit twi' Aarón, tan xchajle'n yi i' yi wi'tz chipale'il, nin yi xtxolbila'tz i'tz jun ca'wl yi tajwe'n tan chibnol tane'n tetz cyakil tiemp.

³⁷ Ej nin cyakil yi e'chk ca'wla'tz yi ja wi't kil, ya'stzun yi xtxolbil yi mbi cunin tajwe'n tan chibnol te yi e'chk tx'ixwatz yi na pat-xij, tu yi e'chk oy yi ixi'n triw cu'n yi che'ja'nt, tu yi e'chk tx'ixwatz tan xtx'ajle'n il, tu yi e'chk oy yi na xcon tan xchojle'n yi ca'wl yi mpajlij, tu yi e'chk oy yi na xcon tan chixanse'n yi e' pale', tu e'chk oy tetz tzatzin paz.

³⁸ Ya'stzun yi e'chk ca'wla'tz yi tak'nak Kataj Ryos tetz Moisés tul yi ama'l yi tz'inunin tu', wi yi wutz yi na bi'aj Sinaí, tan cyak'ol yi e'chk cyoy swutz i'.

8

Yi chibixewe'n Aarón scyuch' yi e' nitxajil, tan cyoque'n tetz pale'

¹ Nintzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryostz tetz Moisés, je tzun yol i' bantze'j:

² “Cy'ajwe' tzaj Aarón scyuch' yi e' cy'ajl, swutz yi puertil yi pe'mil yi at solte'j yi mantial tetz molbil ibaj, nin cy'aj nin yi be'chok yi ntin na xcon cyak'un yi e' pale', tu mu'x aceit yi xconk tan chixanse'n. Ncha'tz cy'aj tzaj jun tal ne'x wacx yi xconk tetz chitx'ixwatz tan paj yi il c'ol. Ncha'tz cob cneru' tu jun mi't pam yi qui'c xtx'amil.

³ Ej nin molwe' nin cyakil nim juy swutz yi mantial tetz molbil ibaj.”

⁴ Ej i nin tzun tulej Moiséstz quib yi a'lchij tetz, na cyakil yi e' wunak e' mol quib swutz yi mantial tetz molbil ibaj.

⁵ Itzun ben tloł Moiséstz scyetz: “Je yi e'chk xtxolbile'j yi ja tal Kataj Ryos, yi tajwe'n tan kabnol tane'n.”

⁶ Bene'n tzun tloł Moisés tetz Aarón scyuch' yi e' nitxajil, tan saje'n chiġkansal quib swutz i', tan xtxajle'n chiwankil.

⁷ Ma yi wi't chitx'ajone'n, nintzun oc tk'ol Moisés yi be'chok yi chukpi'n nin tu' te'j Aarón, nin je' ħinul yi xe c'u'ltz tan jun c'albil, nin oc tk'ol yi xbu'k yi txowi'n quen tu', te'j Aarón. Ncha'tz oc tk'ol yi be'ch tetz yi na bi'aj efod wutz c'u'l Aarón, nin cu' c'alol yi e'chk ju' yi efoda'tz.

⁸ Nin tibaj yi jun efoda'tz oc tk'ol yi junt tal xbu'k yi na bi'aj pectoral, nin tc'u'l yi jun xbu'ka'tz ba'n tz'oc cob tal ne'ġ c'ub yi na bi'aj Urim tu Tumim.

⁹ Nin tzun je nuc'ul jun xbu'k te'j wi', nin swutz yi xbu'ka'tz oc tk'ol jun tal placa yi oro cu'n, nin yi na ħchaj yi Aarón i' jun wi'tz pale'. I nintzun tulej Moisésa'tz quib yi xtxolbil yi a'lchij tetz tan Kataj Ryos.*

¹⁰ Ej nintzun je tcy'al Moisés yi aceit, nin ben kojoltz tibaj yi mantial tetz molbil ibaj, nin tibaj yi e'chk ma'cl yi at tul, ya'stzun tulejtz tan xanse'n tircu'n.

¹¹ Ncha'tz nin ben kojol juk tir yi aceita'tz tibaj yi altar, nin tibaj yi e'chk ma'cl yi na xcontz te yi altar. Ncha'tz ben kojol tibaj yi pila' tu yi xe', ya'stzun tulejtz tan xanse'n tircu'n.

* **8:9** Ex 28:4-43; 39:1-31.

12 Ncha'tz je' kojol Moisés mu'x̄ te yi acéit tetz xansa'n ib twi' Aarón, tan xanse'n i' tetz wi'tz pale'.

13 Saje'n tzun x̄chakol Moisés yi e' cy'ajl Aarón, nintzun octz tan tocse'n be'ch cyetz yi chukpi'n nin tu' scye'j, nin oc tk'ol chic'albil xe chic'u'l, nin je' tk'ol yi xbu'k te'j chiwi', quib yi tal Kataj Ryos tetz. Ej nin ya'tz nin tulejtz.

14 Ma yi wi't bnixe'n cyakil yi xtxolbile'j, nintzun ben mantar Moisés tan ticy'le'n tzaj jun tal ne'x̄ tor, yi na patij tampaj juchle'n il, nintzun je' chik'ol Aarón scyuch' yi e' nitxajil chik'abtz twi'.

15 Kalena's tzun toque'n jak' kultz tan Moisés, nin ben mu'ul yi wik'abtz tul yi chich', nin oc suk'ultz te'jak e'chk tuq'uil yi altar, tan xanse'n, ma yi sowril yi chich' nin tzun ben kojoltz xe' cu'n yi altar. Ya'stzun bantz tan xanse'n yi altar, tan jale'n cuybil chipaj tan e'chk quil.†

16 Ej nintzun eltzaj tcy'al Moisés tircu'n yi x̄epu'il yi lasu', tu yi xtx'otx' tu cyakil yi x̄epu'il, tuml cabil yi xtxicun tu yi x̄epu'il, nintzun octz tan pate'n tircu'n wi altar.

17 Ma yi x̄chi'bel tu yi stz'u'mil, tu yi tircu'n yi at le c'u'l, nin oc k'a'kl ta'n solte'j yi ama'l kale najlche't, quib yi tal Kataj Ryos tetz.

18 Bene'n tzun mantar Moisés tan ticy'le'n tzaj yi cneru' yi bak wi' yi spat-xok tircu'n wankil, nin je' chik'ol Aarón scyuch' yi e' cy'ajl chik'abtz twi' yi cneru'a'tz.

19 Nintzun oc jak' kultz tan Moisés, nin ben kojol yi x̄ch'el tibaj nin xlajak yi altar.

† 8:15 Ex 40:9-11.

20 Nin cu' kuxul yi cneru'a'tz, piġu'n cu'n tulejtz, nin octz tan pate'n yi wi' tu cyakil yi wankil yi piġu'nt tu tircu'n yi ħepu'il.

21 Ncha'tz, nin octz tan xtx'ajle'n yi lasu' tu yi e'chk cux, nin tuml yi e'chk tkan, nin octz tan pate'n tircu'n wi altar tetz jun tx'ixwatz yi patu'n cu'n na u'lij, na i'tz jun oy yi wi'nin c'o'cal swutz Ryos, nin yi wi'nin na tzatzin i' te'j. Ya'stzun tulej Moiséstz quib yi tal Kataj Ryos tetz.

22 Ej nin ben mantar Moisés tan ticy'le'n tzaj yi junt cneru' yi xcontz tan chixanse'n Aarón scyuch' yi e' cy'ajl, nintzun je' chik'abtz twi' yi jun cneru'a'tz.

23 Kalena's tzun toque'n jak' kultz tan Moisés, nin je tcy'al mu'ġ te yi ġch'el yi jun cneru'a'tz nin oc suk'ul mu'ġ te yi ġchin yi at le sbal Aarón. Ncha'tz oc suk'ul te mamil wi k'ab yi sbal. Ncha'tz oc te mamil wi tkan yi at le sbal.

24 Nintzun e' saj ġchakol yi e' cy'ajl Aarón, nin oc suk'ul mu'ġ chich' te yi ġchi'belil yi chiġchin yi at le chisbal, ncha'tz te yi mamil wi chik'ab tu yi mamil wi quikan yi at le chisbal. Yi wi't bnixe'n yi xtxolbile'j nintzun ben kojol yi chich' yi sowrin, tibaj nin xlajak yi altar.

25 Ej nintzun je tcy'al Moisés yi ħepu', tu yi je', nin tircu'n yi ħepu' yi at te'jak yi lasu', tu yi ħepu' yi at te'j xtx'otx', tu cabil yi xtxicun, tu yi cux yi at le sbal.

26 Nin te yi jun tal mi't pam yi qui'c xtx'amil, yi na opon tak'le'n swutz Kataj Ryos, nintzun je tcy'al jun pam yi qui'c xtx'amil tu junt yi co'si'nt tu aceit, ncha'tz jun tal wotz', nintzun cu'-tz xlaj yi ħepu', tu yi cux yi sbal.

27 Bene'n tzun tk'ol tircu'n le chik'ab Aarón tu yi e' cy'ajl, tan chibnol chimunl, tan chichajol swutz Ryos.

28 Bene'n tzun Moiséstz tan ticy'le'n tzaj tircu'n yi at xchik'ab, nintzun octz tan pate'n wi altar, tibaj yi tx'ixwatz yi na tzan pate'n. I'tz jun oy yi ja xcon tan chixansaje'n, nin i'tz jun oy yi wi'nin c'o'cal, yi na pat-xij tan tak'le'n ke'j Ryos.

29 Ej nintzun je tcy'al Moisés yi wutz c'u'l yi jun mam cneru'a'tz, nintzun octz tan banle'n tane'n yi munl tan suke'n nin tetz Ryos. Yi jun piñ wutz c'u'la'tz i'tz tetz Moisés, na ya'stzun saj tlol Kataj Ryos tetz.

30 Ej nin je tcy'al Moisés mu'x te yi aceit yi na xcon tan xansa'n, nin mu'x te yi chich' yi at wi altar, nin ben stz'itultz xchiwi' Aarón tu yi e' cy'ajl, nin te yi be'ch cyetz. Ya'stzun tulejtz tan chixanse'n Aarón scyuch' yi e' nitxajil, nin tan xanse'n yi be'ch cyetz, yi na xcon cya'n.

31 Nintzun cawun Moisés scyetz Aarón tu yi e' cy'ajl: "Txicywoke'n yi chi'baj stzi' cunin yi puer-til yi pe'mil yi mantial tetz molbil ibaj, nin ba'n cxwanwok te'j, le ite'n nin ama'la'tz. Nin ba'n lbaj yi pam ita'n yi qui'c xtx'amil yi at tul tal mi't. Ej inin tzituleja'tz, chi tal Kataj Ryos swetz, yi tlol i': 'Yi Aarón tuml yi e' cy'ajl ilenin chiwank te yi chi'baje'j.'

32 Tajwe'n tan toque'n k'a'kl yi sowril yi chi'baj tu yi pam.

33 Nin quil cxe'l wok tzaj le yi ama'l kale atit yi puertil yi pe'mil yi mantial tetz molbil ibaj, tetz juk k'ej, na ya'stzun yi tiemp tetz xansa'n ib.

³⁴ Yi Kataj Ryos ja cawun tzaj tan banle'n e'chk munla'tz chi mbajij te cobox k'eje'j, tan stzajse'n itil yil tzijuch.

³⁵ Cha'stzun te tajwe'n yil xcyaj wok cyen sk'ejl tu lak'bal stzi' yi puertil yi pe'mil yi mantiale'j, tetz juk k'ej. Nque'n wok bin c'ulutxum jak' ca'wl Kataj Ryos tan qui iquime'n, na ya'stzun yi ca'wl yi ja tal i' swetz.”

³⁶ Inin tzun cyulej Aaróntz tuml yi e' cy'ajl, chi yi ca'wl yi tal Kataj Ryos tetz Moisés tan tlol scyetz tan chibnol tane'n.

9

Yi xe'te'n Aarón, tan banle'n tane'n yi chimunl tu yi e' cy'ajl

¹ Itzun bantz te yi nsken wi't cho'c cyen Aarón tetz pale', nin yi nsken icy' wajxakix k'ej, nintzun ben mantar Moisés tan chichakle'n, scyuch' yi e' wi' banl wi' tetz yi chitanum Israel.

² Itzun taltz tetz Aarón: “Biy cu'n jun ne'x̄ tor, tan jale'n cuybil ipaj, nin jun mam cne'r yi qui'c mu'x̄ tal yana'sil, tan pat-xe'n swutz Ryos.

³ Ma yi e' mas wunak, al nin scyetz tan cwe'n chibiyol jun chiw tetz chitx'ixwatz, bantz jale'n cuybil chipaj tan yi e'chk quil, nin jun ne'x̄ tor, tu jun tal ne'x̄ cne'r yi junixe't yob cya'n, yi qui'c mu'x̄ tal chiyana'sil tetz jun tx'ixwatz yi patu'n cu'n sbne'.

⁴ Ncha'tz ba'n lcu' biyij jun mam tor tu jun mam cne'r tetz jun oy tetz tzatzin paz, nin ya'stzun yi tzitoye' tetz Ryos. Ncha'tz ba'n tzitoy e'chk ixi'n triw yi che'ja'nt nin yi yujijt tu aceitil oliw, na ninin jalu' x̄chaje' tib Kataj Ryos tziwutz.”

⁵ Inin tzun cyulejtz, chi yi tal Moisés scyetz, nin ben quicy'al yi e'chk oy swutz yi mantial tetz molbil ibaj. Cyakil cunin tzun e' nim juy saj chimolol quibtz swutz Kataj Ryos tan c'u'laje'n i'.

⁶ Bene'n tzun tlol Moiséstz scyetz: “Ryos ncawun tzitetz tan itule'n tzone'j, bantz itilol yi tetz k'ej tu yi tetz pak'puchal.”

⁷ Ncha'tz ben tlol Moiséstz tetz Aarón: “Ākans quen awib te yi altar nin nque'n tan pate'n atx'ixwatz. Jakaj cuybil apaj, nin jakaj cuybil chipaj cyakil yi e' kawunakil, yi e' xonl Israel. Ncha'tz ak'e'n yi oy wi altar yi ja ul cyak'un yi e' wunak tetz Ryos. Ncha'tz jakaj cuybil chipaj, na ya'stzun yi ntal i', yi tajwe'n tan ibnol tane'n.”*

⁸ Bene'n tzun Aaróntz swutz yi altar, tan tocse'n jak' kul yi tal ne'Ā tor tetz xtx'ixwatz tan yi tetz til.

⁹ Ma yi e' cy'ajl, e' tzun icy'anin yi Āch'el yi xtx'ixwatz. Ma Aarón nin cu' mu'ul yi wi k'abtz tul yi chich', nin oc suk'ultz te'jak yi e'chk tuc' yi at te altar, ma yi sowril yi chich' cho'n tzun bene'n kojoltz txe' cu'n yi altar.

¹⁰ Nin octz tan pate'n yi Āepu' tu yi xtxicunil yi at le c'u'l, tuml yi Āepu'il yi xtx'otx' yi xtx'ixwatzatz. Ya'stzun tulejtz, na ya'tz tal Jehová Ryos tetz Moisés.

¹¹ Poro yi Āchi'bel tu yi stz'uml, cho'n tzun toque'n pate'ntz joylaj len yi ama'l kale najlche't.

¹² Ncha'tz cu' biyol Aarón yi xtx'ixwatz i' yi na pat-xij tircu'n wankil, nintzun ben quik'ol yi e' cy'ajl yi Āch'el yi xtx'ixwatzatz tetz, nin cho'n bene'n kojol i' xlajak yi altar.

* **9:7** Heb 5:1-3; 7:27.

13 Te yi nsken wi't bnix yi xtxolbile'j nintzun opon ticy'le'n swutz Aarón, yi wi' yi tx'ixwatz tu yi xchi'bel yi kuxij cu'n tane'n, nintzun octz tan pate'n wi altar.

14 Nintzun octz tan xtx'ajle'n tircu'n yi at le c'u'l yi xtx'ixwatz, tu yi cux, kalena's tzun pat-xe'ntz, tuml yi e'chk piña'l yi nsken wi't je' nuc'ij wi altar.

15 Yi baje'n yi xtxolbile'j, nin tzun octz tan toye'n yi cyoy yi tanum. Nin xcon jun mam chiw ta'n, tetz chitx'ixwatz, nin oc jak' kultz ta'n, nin octz tan pate'n swutz Ryos, bantz jale'n cuybil chipaj, chi ntulej yi tetz xtx'ixwatz.

16 Nintzun octz tan toye'n yi tx'ixwatz, quib yi ca'wl yi at cyen.

17 Ncha'tz tak' i' jun oy yi ixi'n triw yi che'ja'nt, nintzun je tcy'al mu'xtz te'j, nintzun oc k'a'kltz ta'n wi altar, chi mban yi jun tx'ixwatz yi mpat-xij jalchan.

18 Oc jak' kul yi mam tor ta'n tu yi cneru', tetz jun oy tetz tzatzin paz,† tetz cyakil yi e' tanum. Ma yi e' cy'ajl Aarón, e' oponsan yi xch'el yi tx'ixwatzat'z tk'ab i', nin tzun ben kojol Aaróntz tibaj nin xlajak yi altar.

19 Nin je tk'ol Aarón yi xepu'il yi tor, tu yi xepu'il yi cneru', tu tircu'n yi je', tu xepu'il yi lasu', yi xtxicun yi at le c'u'l, nin yi xepu'il yi xtx'otx',

20 nin je tk'ol yi xepu'a'tz tuml yi wutz c'u'l wi yi altar. Nintzun oc k'a'kltz ta'n.

21 Ej, nin oc Aarón tan suke'n nin yi wutz c'u'l yi tx'ixwatz, tu yi cux yi sbal tetz Ryos. Ya'stzun bantz na i'tz jun oy yi je' suki'n swutz Ryos, na ya'stzun ca'wl yi tal Moisés tan bnixe'n.

† 9:18 Lv 3:1-11.

22 Yi bnixe'n cyakil yi e'chk xtxolbila'tz tan Aarón nintzun je tk'ol k'abtz squibaj yi e' wunak tan tak'le'n chibanl,‡ nin eltzajtz te yi altar.

23 Nin e' oc Moiséstz, tu Aarón le yi mantial tetz molbil ibaj. Ma yi cyele'n tzaj nintzun cyak' chibanl squibaj cyakil yi e' wunak. Lajluchaxe'n tzun yi pak'puchal Kataj Ryos xchiwutz tircu'n e'.

24 Na nin cu'ul tinc'uj jun chin k'ak'tz tan stz'e'se'n cu'n yi tx'ixwatz, tu yi e'chk xepu' yi list tan pate'n wi altar.

Ma yi quilol yi xtxolbile'j, tircunin tzun e' wunak e' xch'intz, nin e' cu' jokloktz wuxtx'otx'.

10

Yi quil Nadab tu Abiú

1 Itzun bantz nin e' ben yi e' cy'ajl Aarón yi na chibi'aj Nadab tu Abiú, tan ticy'le'n tzaj yi chipatbil insens, nin tzun cu' chinojsaltz tan xtxak'ak', nin je' insens cya'n tibaj yi k'ak'a'tz, nin e' octz tan toye'n tetz Ryos. Poro yi jun oya'tz nk'e'tz Ryos a'lon scyetz tan chibnol tane'n.

2 Tele'n tzaj tzun tinc'uj jun chin k'ak' tan Kataj Ryos, nin yi jun k'ak'a'tz xcye' tan chitz'e'se'n, nin tan chibiyle'n cu'n.

3 Nintzun ben tlol Moisés tetz Aarón:

—Ya'stzun yi xtxolbile'j yi tal Jehová Ryos, na je yol i'e'j:

“Tzinchaje' yi wi'nin inxanil scyetz yi e' yi na chiban tane'n chimunl tzinwutz.

Nin tzinchaje' yi at wi'nin ink'e'j scyetz cyakil e' xonl Israel,” stzun Ryos, chij Moisés bantz.

Qui'c nin tzun jun yol je tlol Aaróna'tz.

‡ 9:22 Nm 6:22-26.

⁴ Lajke'l nintzun bene'n mantar Moisés tan ðchakle'n Misael tu Elsafán, yi e' cy'ajl Uziel, yi tío Aarón. Itzun ben tloltz scyetz:

—Or itetz lajke'l, nin cy'ajwoke'l tzaj chiwankil itzicy, swutz yi mantial, nin cy'ajwoke' nin joylaj len yi tnum.

⁵ Lajke'l nin tzun cyopone'ntz, nin je chitz'amol yi be'ch cyetz tan cyelsene'l tzaj chiwankil yi e' alma'a'tz joylaj len yi tnum, quib yi tal Moisés scyetz.

⁶ Bene'n tzun tlol Moiséstz tetz Aarón scyuch' yi e' cy'ajl yi na chibi'aj Eleazar tu Itamar:

—Quil tzichitpwok len xi'il iwi', nin quil tzirit' cu'n yi be'ch itetz, tan qui iquime'n, nin tan qui jale'n ðchi'chbe'n c'u'l Ryos te yi e' katanum. Poro yi e' mas wunak tetz yi tnum, tircu'n e', ba'n chichunan tan ðchajle'n yi bis yi ate' cu'nt.

⁷ Nin quil cxe'ltzaj wok solte'j yi mantial tetz molbil ibaj, na ko ya'tz xquimok wok, na je'nak aceit tiwi' tan ixanse'n tan Jehová Ryos.

Ej, ya'tznin tzun cyulejtz quib yi tal Moisés scyetz.

Coboxt ca'wl scyetz yi e' pale'

⁸ Itzun bantz nin tal Ryos tetz Aarón:

⁹ “Qui'c kuj tan baje'n win awa'n scyuch' acy'ajl, nka alchok jilwutz xc'ala', yi ntaxk cxo'c wok tul yi mantial tetz molbil ibaj, bantz qui iquime'n. Yi jun xtxolbile'j i'tz jun ca'wl tetz itetz scyuch' e' ixonl tetz ben k'ej ben sak.

¹⁰ Yi xac yi jun ca'wla'tz i'tz tan lajluchaxe'n tziwutz yi mbi'tz xan, nin mbi'tz yi nk'e'tz xan.

Ncha'tz i'tz tan lajluchaxe'n yi e'chk munl yi skoj cu'n te'j txo'l yi e'chk munl yi na jal itil ta'n,

¹¹ nin tajwe'n tan ichusul yi e' itanum te tircu'n yi e'chk ca'wl yi walnak tetz Moisés, tan ixome'n te'j.”

¹² Nintzun tal Moiséstz tetz Aarón scyuch' yi cob cy'ajl, Eleazar tu Itamar, yi jalta'tz cob e' e' cyaj cyen:

—Ba'n xcon yi oy yi ixi'n triw cu'n ita'n, yi ja cyaj cyen te yi e'chk oy yi ja pat-xij swutz Jehová Ryos, nin ba'n tzibajswoke'n, poro quil tz'oc xtx'amil yi e'chk pama'tz ita'n. Bajswoke'n naka'jil yi patbil tx'ixwatz, na i'tz jun oy yi wi'nin xanil.

¹³ Yi jun jilwutz oya'tz axwok bajsank tetz, sbne' opon tunintz. Nin tajwe'n tan baje'n ita'n tul jun ama'l yi wi'nin xanil, na ya'stzun itetz sbne'. I'tz ipart te e'chk oy yi na pat-xij swutz Kataj Ryos tan tak'le'n ke'j i'.* Na ya'stzun jun scyeri ca'wl yi tak' Kataj Ryos swetz.

¹⁴ Nin ncha'tz ba'n cxwan wok tej yi wutz c'u'l yi tx'ixwatz yi suki'n mmu'lij, yi wi'nin k'ej. Nin ba'n cxwan wok te yi cux yi sbal, yi jun tx'ixwatz'tz yi na oylij tetz Ryos. Nin tajwe'n tan ibajsal scyuch' yi e' acy'ajl nin scyuch' e' ame'l, tul jun ama'l yi xan, na ya'stzun itetz ipart te e'chk oy tetz tzatzin paz yi na cyak' yi e' itanum tetz Kataj Ryos.

¹⁵ Yi cux yi tx'ixwatz yi sbal, tu yi wutz c'u'l yi suki'n na u'lij tetz Kataj Ryos, yi na chicy'aj tzaj yi xepu' yi na patij swutz Ryos, cyakil yi chi'baja'tz ya'stzun itetz sbne' nin scyetz initxa' tetz ben k'ej ben sak. Na ya'stzun alijt cyen tan Kataj Ryos

* **10:13** Lv 6:14-18.

swetz.†

¹⁶ Ej nintzun oc Moisés tan jakle'n tkanil yi jun mam chiw yi ak'lij tan jale'n cuybil chipaj, poro nsken wi't pat-xij. Nintzun je' lajp wi' Moisés[†] scye'j Eleazar tu Itamar, yi e' cy'ajl Aarón, itzun taltz:

¹⁷ —¿Mbi tzuntz yi qui mbaj yi tx'ixwatz ita'n yi na xcon tan jale'n cuybil paj jun, tul jun ama'l yi xan? Na, chin xan nin yi jun oya'tz,‡ na ja tak' Ryos tzitetz tan bene'n tekal tircu'n yi quil yi e' itanum.

¹⁸ Na yi xch'el yi jun tx'ixwatz[†] qui nin mben ticy'le'n tul yi mantial tetz molbil ibaj, cha'stzun te ja klo' baj yi chi'baj ita'n le jun ama'l yi xan, quib yi walnak tzitetz.

¹⁹ Stza'wel tzun Aarón yi yol Moisés, itzun taltz:

—Jalu', ja cyoy yi e' wunak chitx'ixwatz tan jale'n cuybil chipaj, nin ja cyoy chitx'ixwatz yi patu'n cu'n na u'lij swutz Jehová Ryos, poro ilenin ja bajij e'chk il swe'j, nin yi wetz yi na waj tz'el intxum tetz i'tz: ¿Yi jajk chinwan te yi tx'ixwatz[†], ja ptzun klo' tzatzin Ryos te'j?

²⁰ Nintzun cu c'u'l Moisés[†] tba'n tan yi xtxolbil yi ben tbital te'j Aarón.

11

Yi e'chk txuc yi xan yi qui'c kuj tan chibajse'n, tu yi e' txuc yi ba'n chibajsaj

¹ Ej, nintzun jilon tzaj Ryostz scyetz Moisés tu Aarón, itzun taltz:

² “Alwok scyetz yi e' xonl Israel yi ba'n chibajsaj cyakil e'chk jilwutz txuc yi at wi munt.

† **10:15** Lv 7:28-34. ‡ **10:17** Lv 6:24-26.

³ Ba'n lbaj yi e' txuc ita'n yi na chiwoch' cob tir chiwa', nin yi cob cuntu' elnak chipac'.

⁴ "Ma na xchixo'l yi e' txuca'tz yi na chiwoch' cob tir chiwa' nin yi at chipac' yi nk'e'tz cob cuntu' elnak, quil baj ita'n. Quil baj yi e' camey ita'n, na ba'n na chiwoch' cob tir chiwa' poro nk'e'tz cob cuntu' elnak chipac', nin xan kol baj jun txuca'tz ita'n.

⁵ "Ncha'tz yi xpitak', ba'n na chiwoch' cob tir chiwa', poro nk'e'tz cob cuntu' elnak yi pac', nin sjalok itil kol baj ita'n.

⁶ "Ncha'tz yi e' umul ba'n na chiwoch' cob tir chiwa', poro nk'e'tz cob cuntu' elnak chipac'. Nin tajwe'n tz'oc ita'n chi jun txuc yi xan, yi qui'c kuj tan bajse'n.

⁷ "Quil baj chi'baj boch ita'n, na at pac' nin cob cuntu' elnak, por qui na chiwoch' cob tir chiwa'. Xan kol baj ita'n.

⁸ "Qui'c rmeril tan baje'n yi chichi'bel yi txuca'tz ita'n, nin qui'c kuj tan imacol chiwankil yi ko quimnakt, na sjalok itil kol tzimac.

⁹ "Ma jalu', scye yi e' txuc yi na chixon xe a' ba'n lbaj ita'n, poro ko ntin at chixicy' nin ko at cxti'lil cye'j, nin yi cho'n na chixon tul e'chk tzanla' nka xe mar.

¹⁰ Ma yi e' txuc yi qui'c chixicy', nin qui'c cxti'lil cye'j, yi cho'n nin najlche'-tz xe a', xan kol tzibajsan, nin chin xa'bil nin e'chk txuca'tz sbne' tetz itetz.

¹¹ Quil tzibajsaj yi chichi'bel yi e' txuca'tz, nin ko quimnake't, chin xa'bil nin chiwankil sbne' tetz itetz.

12 Tircu'n jilwutz txuc yi cho'n ate' xe a', nin yi qui'c chixicy' tu cxti'lil yi cye'j, chin juntlenin sbne' tetz itetz.

13 "Ma jalu', chixo'l yi txuc yi na chixicy'in, qui'c cuj tan baje'n yi jun tx'akaje'j ita'n: yi e' q'uilq'uitx, tu yi e' wa'kl bak, tu yi e' aj cayinl yi cho'n najlche' kale atit mar,

14 tu cyakil jilwutz ku's, tu yi e' ku's yi xel,

15 nin tircu'n yi e' jilwutz joj yi at,

16 tu yi e' avestruz, tu yi e' xitx', tu yi e' gaviota, nin tu cyakil jilwutz q'uil q'uitx yi at,

17 tu cyakil jilwutz tucruj, nin yi junt jilwutz yi na chibi'aj cormorán, tu yi junt jilwutz yi na chibi'aj ibis,

18 tu yi junt jilwutz yi na chibi'aj cisne yi nim tkan quikan, tu yi junt jilwutz yi na chibi'aj pelícano, tu yi e'chk jilwutz joj,

19 tu yi e' cigueña, nin cyakil yi e'chk jilwutz garza yi at, tu yi junt jilwutz yi na bi'aj abubilla, tu yi sotz'.

20 "Ncha'tz yi e' tal ne'x txuc yi qui tunin ilwutz e', yi na chixicy'in, nin yi at cyaj quikan, chin xan nin kol baj yi jun jilwutz txuca'tz ita'n.

21 Poro txo'l yi tal txuca'tz, at e' yi na chitz'itpun, nin je yi e'chk jilwutze'j yi ba'n lbaj ita'n:

22 Ba'n lbaj tircu'n yi e'chk jilwutz sac' ita'n, tu e'chk jilwutz tzu' yi na chixicy'in, tu yi tal sac' yi qui tunin ilwutz e'.

23 Ma yi ko i'tz junt jilwutz ne'x txuc, qui'c tzun cujtz tan baje'n ita'n, na chin xan nin kol baj ita'n.

24 "Ma jalu', yi e'chk takle'ne'j yi swale' nin tzitetz, xcyek tan tocse'n lac'puj yi il c'ol tzite'j tane'n, kol cxom wok te'j:

”Alchok scyetz yil maque'n yi wankil jun scyeri txuca'tz yi quimnakt, tz'ocopon lac'p il c'ol te'j tane'n jalen cu'n yil cu' k'ej, kalena's tzun tz'oc junt tirtz tetz tajlal yi e' yi xansa'nt.

²⁵ ”Alchok scyetz yil teke'n jun scyeri txuca'tz, tajwe'n cu'n tan xtx'ajol chan be'ch tetz na ja oc lac'p il c'ol te'j tane'n jalen cu'n yil cu' k'ej. Kalena's tzun tz'octz tetz xansa'nt junt tir.

²⁶ ”Tircu'n yi e' txuc yi at chipac', poro yi nk'e'tz cob cuntu' elnak, nin yi qui na chiwoch' cob tir chiwa', xan kol baj ita'n. Nin alchok scyetz yil maque'n chiwankil yi txuca'tz yi quimnakt, tz'ocopon tetz jun yi ja oc lac'p il c'ol te'j tane'n, na at il c'ol tane'n te wankil yi txuca'tz.

²⁷ ”Nin te cyakil yi e' txuc yi at cyaj quikan, nin at chipac' yi jatxo'n tib, xan kol tz'oc jun tan macle'n chiwankil yi e' txuca'tz yi ja quim. Tz'ocopon tzun lac'p il c'ol te'j tane'n jale'n cu'n yil cu' k'ej. Kalena's tzun tz'el il c'ol te'j.

²⁸ Nin alchok scyetz yil tek nin wankil jun scyeri txuca'tz yi quimnakt, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, na ja wi't oc lac'p il c'ol te'j tane'n. Jalen yil cu' k'ej, kalena's tzun tz'el il c'oltz te'j. Tajwe'n tz'el itxum tetz, yi tircu'n chiwankil e' txuca'tz, yi xchuc nchiquim, cya'n il c'ol cya'n tane'n.

²⁹ ”Ma jalu', xchixo'l e' txuc yi yaka'n cu'n na chixon wuxtx'otx', at il c'ol scye'j tane'n, chi tane'n yi sak'aben, nin e' itx'ij, tu cyakil jilwutz txuc yi na chijutnin quib wuxtx'otx',

³⁰ chitane'n yi e' camaleón, tu yi e' lagart, tu yi e' xulu', tu junt jilwutz yi na chibi'aj salamanquesa.

³¹ ”Tircu'n yi e' jilwutz txuca'tz, yi na chijut nin chic'u'l wuxtx'otx', xan sbne' tetz itetz. Na

alchok scyetz yil maque'n chiwankil yi txuca'tz yi quimnakt, tz'ocopon lac'p il c'ol te'j tane'n jale'n cu'n tz'oc akale'n.

³² "Ncha'tz alchok scyeri e' txuca'tz yi quimnakt yil saj tx'akx tibaj alchok e'chk takle'n, chi tane'n tze', jun be'chok, jun tz'u'm, jun cstal, nka jun ma'cl tetz ak'un, tz'ocopon tetz xan kol kamac. Nin tajwe'n tan cwe'n xe a', jalen yil cu' k'e'j, kalena's tzun xansij junt tir.

³³ "Alchok scyetz te yi txuca'tz yi quimnakt yil saj tx'akx tul alchok lak, nka xwok' yi tx'otx', tz'ocopon tircu'n yi at tul yi xwok'a'tz, tetz xan kol kamac. Tajwe'n tan tele'n jo'li'n, nin tajwe'n tan cwe'n paxi'n yi xwok'.

³⁴ Yi kol cu' tz'it yi a' yi at tul yi xwok' yi qui xansa'nt, tibaj alchok jilwutz t'imbil, tircu'n yi t'imbil kalel nojcu'n yi a'a'tz tz'ocopon tetz xan, nin yi a' yi at tul yi xwok'a'tz, qui'c xac sbne', na xan yi xwok' kale atit cu'nt yi a'.

³⁵ Alchok takle'nil kalel noj cu'nt yi chiwankil yi e' txuca'tz yi quimnakt, tz'ocopon tetz xan. Yi ko i'tz jun xchujil pam, nka jun chuj yi tal juy, tajwe'n yil cu' xitu'n. Na xan kol xcon junt tir ita'n. Ej nin cyakil yi xtxolbila'se'j tajwe'n tzitocsaj, na ya'stzun yi mero bintzi.

³⁶ "Poró te yi a' yi na mulk'in, nin yi a' yi at tul pila' tetz uc'a'bil, ilenin xansa'nt sbne', na ya'stzun na ele't tzaj yi itc'a', ntin cu'n yi e' wunak yi na chimaque'n chiwankil yi e' txuca'tz yi quimnake't, na cho'c tetz tajlal jun wunak yi ja oc lac'p il c'ol te'j.

³⁷ "Yi kol cu' tx'akx chiwankil yi txuca'tz yi quimnakt txo'l e'chk ij, yi txant tan toque'n xtx'ople'n,

ilenin xansa'nt sbne'.

³⁸ Ma jalu', yi ko ac'sa'nt yi ij, nka cho'n at ij tul a', nin lcu' tx'akxuj wankil yi txuca'tz tibaj, tz'ocopon tzun tetz xan.

³⁹ "Ej nin yi kol quim jun itawun tan ya'bil nka xchuc lquim qui'c itocbil tan bajse'n. Ej nin alchok scyetz yil maque'n yi wankil yi jun awuna'tz yi quimnakt tz'ocopon lac'p il c'ol te'j tane'n jalen cu'n yil cu' k'e'j, kalena's tzun tz'oc junt tir tetz xansa'nt.

⁴⁰ Nin alchok scyetz yil baj yi xchi'bel yi jun awuna'tz ta'n, tajwe'n cu'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tz'ocopon lac'p il c'ol te'j jalen cu'n yil tz'oc akale'n. Ncha'tz yi jun yil tz'oc tan telsene'ltzaj wankil yi awuna'tz, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tz'ocopon lac'p il c'ol te'j jalen cu'n yil tz'oc akale'n.

⁴¹ "Tircu'n jilwutz txuc yi tu na chijut nin tu' chiwankil wuxtx'otx', chin xan nin e', nin qui'c cuj tan baje'n chichi'bel ita'n.

⁴² "Qui'c cuj tan baje'n jun txuc ita'n yi na jut nin c'u'l wuxtx'otx', mpe jun yi at cyaj tkan, nka at wi'nin tkan, qui'c cuj tan baje'n ita'n, na xan tetz itetz.

⁴³ Qui bin tzitak' ama'l tan toque'n lac'p il c'ol tzite'j tan tu' bajse'n yi e' txuca'tz yi xan, yi e'a's yi na chijut nin tu' chiwankil wuxtx'otx'.

⁴⁴ Na yi in wetz in Jehová yi iRyosil, tajwe'n bin yil tzixansaj itib, na yi in wetz chin xan nin in. Qui bin tzipo'tzaj iwankil tan tu' jun txuc yi na jut nin c'u'l wuxtx'otx'.

⁴⁵ Na in iTaj Jehová, nin ja cxe'l wok tzaj wa'n jak' chica'wl e' aj Egipto, nin in iRyosil. Cha'stzun

te tajwe'n tan ixansal itib, na yi in wetz chin xan nin in.”*

⁴⁶ Ya'stzun yi e'chk xtxolbila'tz yi tajwe'n tan banle'n tane'n xchixo'l cyakil yi txuc yi ate' wuxtx'otx', nin xchixo'l yi e' yi na chixicy'in, nin xchixo'l yi e' yi cho'n ate' xe a', nin yi e' yi tu na chijut nin tu' chic'u'l wuxtx'otx'.

⁴⁷ Yi e'chk xtxolbila'tz i'tz tan tele'n itxum tetz yi na' scyetz txuquil yi xan nin na' scyetz e' yi nk'e'tz xan nin na' scyetz e' yi ba'n tzibajsaj, nin yi e' yi qui'c cuj tan ibajsaj.

12

Yi na xansaj tib jun xna'n yi na ul yos tuch'

¹ Ej itzun bantz nintzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

² “Alaj scyetz cyakil yi e' atanum, yi axwok xonl Israel, yi xtxolbile'j: Yil tz'ul yos tu jun xna'n, nin ko i'tz jun tal xicy yi mitz'ij, nk'e'tz xansa'nt sbne' yi xna'n tetz juk k'ej. Ni'cu'n yi xtxolbile'j te yi na tzan te yi tiempil tetz xtx'ajo'n.

³ Ej nin le wajxaki'n k'ej yi titz'le'nix yi ni', tajwe'n yil banlij circuncidar.*

⁴ Ej nin yi xtxu' yi ni' tajwe'n tan xch'iwal junaklaj tu ox k'ej tan xansal tib. Nin qui'c cuj tan macol jun takle'n yi xan, nin qui'c cuj tan topone'n le mantial tetz molbil ibaj, jalen cu'n yil tz'icy' yi cobox k'eja'tz yi na xcon tan xansal tib.

⁵ Ej nin ko i'tz jun tal xun yi na itz'ij, qui xansa'nt yi xna'n sbne' tetz cyajlaj k'ej. Ni'cu'n yi xtxolbile'j tu yi na icy' yi tiemp tetz yi xtx'ajo'n. Nin tajwe'n

* **11:45** Lv 19:2; Mt 5:48; 1 P 1:15-16. * **12:3** Gn 17:12; Lc 2:21.

yil xch'iw ox c'al tu kak k'ej tan xansal tib tan paj yi chich' yi mme'l twankil.

⁶ "Ej, ma yil jepon tamp yi jun tiempa'tz tan xansal tib, qui'c na ban yi ko i'tz tampaj jun tal yi xicy, nka tan jun tal yi xun yi mmitz'ij, tajwe'n tan bene'n tcy'al tetz yi pale' jun tal ne'x cne'r yi junixe't yob ta'n, tetz xtx'ixwatz yi spat-xok tircu'n wankil, nin jun plomx, nka jun xmucuy tan jale'n cuybil paj. Nin tajwe'n chopon yi xtx'ixwatz'tz ta'n stzi' cunin yi puertil yi pe'mil yi mantial tetz molbil ibaj.

⁷ Nin yi pale' tz'ocopon tan suke'n nin yi oya'tz tzinwutz, nin tz'ocopon tan pate'n yi xtx'ixwatz tetz yi xna'n, nin tan yi xtxolbila'tz tzincuye' paj, nin tz'ocopon junt tir tetz xansa'nt," stzun Ryos bantz tetz Moisés.

Cyakil yi xtxolbila'tz i'tz jun ca'wl tetz jun xna'n yi na talaj jun tal, nin qui'c na ban ko i'tz jun xun, nka i'tz jun xicy.

⁸ Ma na yi ko quil xcye' yi xna'n tan lok'che'n jun ne'x cneru', ba'n chopon cob tal xmucuy ta'n, nka cob tal plomx yi mam.† Jun xconk tetz xtx'ixwatz yi patu'n cu'n sbne', nin yi junt xconk tan xchojle'n yi til. Tz'ocopon tzun yi pale' tan banle'n yi munl swutz Ryos tan tele'n yi il c'ol te yi xna'n, nin tan xansal tib junt tir.

13

E'chk ca'wl scyetz wunak yi at jun ya'bil scye'j yi na bi'aj lepra

¹ Ej, itzun bantz nin tzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryos scyetz Moisés tu Aarón, itzun taltz:

† 12:8 Lc 2:24.

² “Alchok scyetz yi at jun ya'bil te'j, yi tx'a'c wutz tane'n, nka jun c'u' te wankil, yi ja xëxax jun pië te wankil, ej nin yi lmaxe'n atit, tajwe'n yil tz'opon ticy'le'n swutz Aarón yi pale', nka swutz alchok scyeri yi cob cy'ajl i'.

³ Nin yil tz'ocopon swutz yi pale'a'tz, tajwe'n tan toque'n i'-tz tan tilwe'n yi tx'a'c yi at te yi yabi'ë. Ej nin ko nsken sakax yi xi' yi at tul jun tx'a'ca'tz, nin ko cu'nak t'ok, na elepont yi i'tz jun ya'bil yi xlac'at wutz.* Stale' tzun yi pale' yi at il c'ol tej tane'n.

⁴ ”Ma ko sak yi tx'a'c nin ko qui cu'nak t'ok, nin ko nk'e'tz sak yi xi', ba'n tzun l'tal yi pale' tetz yi yabi'ë yi tajwe'n tan cyaje'n cyen, xe tetz ca'l, tetz juk k'ej.

⁵ Ej nin yi nsken wi't icy' yi juk k'eja'tz, stile' tzun yi pale' yi xë'n tane'n yi jun tx'a'ca'tz. Yi ko na til yi qui mben lo'on te wankil yi yabi'ë, nin iënin tane'ntz, tajwe'n tzun tan tlol junt tir yi pale' tetz yi yabi'ë tan cyaje'n cyen xe tetz ca'l, tetz jukt k'ej.

⁶ Ej nin yi nsken wi't icy' yi jukt k'eja'tz, stile' tzun junt tir yi pale' yi mbi tane'nt nin yi tx'a'c. Nin kol til yi ja skej yi tx'a'c nin qui mben lo'on, stale' tzun yi pale'a'tz, yi qui nin mo'c lac'p il c'ol tane'n te'j jun wunaka'tz, na i'tz jun tu' tal ne'ë tx'a'c yi njal te'j. Poro tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz tan xansal tib.

⁷ ”Ma ko ja ben lo'on yi jun tx'a'ca'tz te yi nsken quen wi't xansij, tajwe'n yil tz'opon junt tir swutz yi pale'.

⁸ Nin yil til yi pale' yi nsken wi't ben lo'on yi jun male'na'tz te wankil yi yabi'ë, stale' i' yi ja oc lac'p il

* **13:3** Xlac'at wutz i'tz “xlapu'n” le chiyol yi e' aj Tmanzani'l.

c'ol te'j tane'n. Nin stale' yi pale' yi ya'bil i'tz lepra.†

9 "Alchok scyetz yi at yi jun jilwutz tx'a'ca'tz te'j, tajwe'n tan topone'n tan chajo'n ib swutz yi pale'.

10 Tz'ocopon tzun yi pale'a'tz tan tilwe'n yi ya'bil. Ej nin kol til, yi i'tz jun tx'a'c, yi ja wi't skojax yi xi'il, nin yi at pojil, na tzun elpont yi i'tz jun ya'bil yi quil tz'icy'.

11 Stale' tzun yi pale' yi nk'e'tz tajwe'n tan jople'n yi yabi'x̄ xe jun ca'l, na tech cu'n tib yi ja wi't oc lac'p il c'ol te'j tane'n.

12 "Poro ko ja ben lo'on lajke'l yi ya'bil te tircu'n wankil yi yabi'x̄,

13 tz'ocopon tzun yi pale' tan tilwe'n, nin ko na til yi ja noj tircu'n wankil tan yi ya'bila'tz, tajwe'n tzun ltal yi pale' yi xansa'nt yi yabi'x̄, na ja sakax cyakil yi wankil yi yabi'x̄, xansa'nt tzun i'-tz, na qui'c il c'ol te'j tane'n.

14 Poro kol tz'opon jun k'ej yil jal tx'a'c te'j yi wankil yi juna'tz ja tzun oc il c'ol te'j tane'n.

15 Nin tajwe'n tz'oc yi pale' tan xmaye'n yi jun tx'a'ca'tz, tan tilol yi ko bintzi nin ja oc lac'p il c'ol te'j. Na yi jun tx'a'ca'tz ja xcy'e' tan c'ayse'n x̄chi'bel, nin lepra bi' yi jun ya'bila'tz.

16 "Ma yi kol je' tx'ixp wutz yi jun tx'a'ca'tz, nin yi ko ja wi't skej, tajwe'n tzun tz'opon i' tan x̄chajle'n tetz yi pale'.

17 Ba'n tzun tz'oc yi pale'a'tz tan tilwe'n yi ya'bil te'j yi yaj, nin ko ja skojax yi tx'a'c, tz'ocopon tzun yi pale' tan xanse'n yi jun yabi'x̄a'tz, nin tz'ocopon tetz tajlal yi e' yi xansa'nche't.

† 13:8 Yi yol lepra na xcon tetz bi' cobox jilwutz ya'bil yi na jal te'j wunak. Nin na xcy'e' tan k'ayse'n kawankil.

18 "Ncha'tz alchok scyetz yil jal jun tx'a'c te wankil, nin yil tz'icy' tetz cobox't k'ej,

19 nin kol ben mal yi mu'ġa'tz kale icy'nakit yi jun tx'a'ca'tz, nin sak nin tu' sban, nka lbolbax yi jun piġa'tz, tajwe'n tzun tz'oc yi pale'-tz tan tilwe'n ko nim il tane'n.

20 Nin yi kol til yi pale' yi ja wi't cu' xe' yi jun piġa'tz swutz yi wankil, nin ko ja skojax yi xi' yi at-tz, stale' tzun yi pale' yi ja oc lac'p il c'ol te'j tane'n. Na tul yi tx'a'c yi at te'j ja lajluchax yi i'tz junt jilwutz tx'a'c tul, yi na bi'aj lepra.

21 Poro kol til yi pale' yi qui'c jun xi' yi ja skojax kale atit yi tx'a'c, nin ko qui cu'nak xe' yi jun piġa'tz, ma na tzan skeje'n, ba'n tzun ltal yi pale' tetz yi yabi'ġ tan jopol tib xe ca'l tetz juk k'ej.

22 Ma ko wi'nin bene'n lo'on yi tx'a'c te tircu'n wankil yi juna'tz, stale' tzun yi pale' yi ja oc lac'p il c'ol te'j tane'n, na yi tx'a'ca'tz yi ja ben lo'on te yi wankil, i'tz lepra.

23 Ma jalu', yi ko qui na ben lo'on yi jun piġa'tz yi lo'nakt tan yi tx'a'c, na tzun elpont-tz yi skeje'n atit. Ej nin, stale' tzun yi pale' yi qui nin mo'c lac'p il c'ol tane'n te yi yabi'ġ.

24 "Ncha'tz, alchok scyetz yil tz'e' yi wankil, nin kol jal mu'ġ manch tul yi tz'e'naka'tz yi ġeġ, nka yi sak yubel,

25 ba'n tzun tz'oc yi pale' tan xmaye'n. Ej nin ko ja sakax yi xi' yi at tul yi mancha'tz, nin ko ja cu' xe', na tzun elpont-tz yi i'tz lepra yi ja jal te yi tz'e'nak. Ej nin ko ya'tz, ba'n ltal yi pale' yi ja oc lac'p il c'ol tane'n te jun wunaka'tz.

26 Poro kol til yi pale', yi qui nskojax yi xi' yi at tul yi mancha'tz, nin qui cu'nak xe' yi jun piġa'tz,

na elpont yi tzan skeje'n. Ba'n tzun ltal yi pale' tetz yi yabi'ǎ tan jopol tib xe ca'l tetz juk k'ej.

²⁷ Nin yil tz'icy' yi juk k'eja'tz, ba'n xmay junt tir yi pale' yi ǎe'n tane'n nint yi yabi'ǎ. Nin ko nsken wi't ben lo'on yi mancha'tz te wankil, ba'n tal yi pale' yi ja oc lac'p il c'ol te'j tane'n, na yi tx'a'c yi at te'j i'tz lepra.

²⁸ Poro ko qui mben lo'on yi tx'a'ca'tz, ma na tzan ticy'e'n, na tzun elpont yi ja ben mal tampaj yi ja tz'e'. Ba'n tzun tal yi pale' yi qui'c il c'ol te'j tane'n, na i'tz ticy'be'n tu' yi tz'e'nak.

²⁹ "Ma jalu', kol jal jun tx'a'c te wi' jun yaj, nka te wi' jun xna'n, nka te chipetx',

³⁰ tajwe'n tzun tz'oc yi pale' tan xmaye'n. Ej nin ko lajluch cu'n yi ja cu' t'ok, nin ko ja k'anix yi xi'il, nin ko ja cu' jol, ba'n tzun tal yi pale' yi at il c'ol te jun wunaka'tz tane'n, na yi tx'a'c yi at te wi', nka te petx', chin xo'w'bil nin.

³¹ Poro kol til yi pale' yi i'tz jun tx'a'c yi xcy'akach, nin qui cu'nak t'ok, nin ko nk'e'tz k'an yi xi' yi at tul yi jun piǎa'tz, tajwe'n tzun tan jopol juk k'ej yi pale' yi jun wunaka'tz.

³² Ma le juki'n k'ej stile' yi pale' yi ǎe'n tane'nt nin yi tx'a'c te yi yabi'ǎ. Nin ko qui benak lo'on yi jun ya'bila'tz te wankil yi yabi'ǎ, nin ko qui'c xi' yi k'an yubel tul, nin ncha'tz ko qui cu'nak t'ok yi,

³³ ba'n tzun tal yi pale'-tz tetz, tan tele'n yi xmatzi' ta'n, ma kale atit yi tx'a'c ba'n lcyaj tu'tz, nin tajwe'n jopxij jukt k'ej yi yabi'ǎ tan yi pale'.

³⁴ Ma yil tz'icy' yi juk k'eja'tz, xmaye' tzun junt tir yi pale' yi jun ya'bila'tz yi ni'cu'n tu xcy'akach. Nin ko qui benak lo'on yi jun tx'a'ca'tz, nin ko lajluch cu'n yi qui ncu' t'ok, stale' tzun yi pale'-tz yi qui'c il

c'ol te yi yabi'ḫ. Ncha'tz tajwe'n tz'oc yi yabi'ḫ tan xtx'ajle'n yi be'ch tetz.

³⁵ Poro ko nskén wi't xansaj tib, ej nin kol jal junt tir yi jun tx'a'ca'tz te'j, nin lben lo'on te wankil,

³⁶ tajwe'n tzun tan xmayil junt tir yi pale' yi yabi'ḫa'tz. Nin ko ja nin ben lo'on yi jun tx'a'ca'tz, qui't tzun na taj joyle'n yi xi' ko k'an, nka qui', na lajluch cu'n yi at il c'ol te yi yabi'ḫ.

³⁷ Poro ko qui't mben lo'on, nin ko ja k'ekax yi xi' tul, na elpont yi ja skej yi tx'a'ca'tz. Ej, ba'n tzun tal yi pale' tetz, yi qui'ct il c'ol te yi jun wunaka'tz.

³⁸ "Ma jalu', yi kol tz'elu'l manch sak te'j jun yaj, nka te'j jun xna'n,

³⁹ tz'ocopon tzun yi pale' tan xmaye'n yi cye'j. Nin ko sak nin tu' tane'n yi mancha'tz, yil til yi pale', nin ko at e'chk piḫ yi xk'ayk'uj wutz, i'tz tu tzun jun ya'bil yi na jal te stz'umlil chiwankil, qui'c tzun il c'oltz te'j yi jun wunaka'tz.

⁴⁰ "Ma kol cu' jol xi'il wi' jun yaj, nin qui'ct mu'ḫ xi'il wi' lcyaj cyen, qui'c il c'ol sbne' te'j.

⁴¹ Ncha'tz ko ntin lcu' jol yi xi'il wi' wutz plaj, qui'c na ban, na quil tz'oc il c'ol te'j, tampaj tu' yi na cu' jol xi'il wi'.

⁴² Poro je jun xtxolbile'j: Yi ko na lajluchax jun tx'a'c te wi' jun yaj yi sak ḫeḫ nin tu' wutz, kale cu'nakit jol yi xi'il wi', qui'c na ban ko swutz, nka wutz coc, na elpont yi i'tz yi tx'a'c tetz lepra yi tzan telmule'n te'j.

⁴³ Tajwe'n tzun tan tilol yi pale', nin ko sak ḫeḫ nin tu' wutz yi tx'a'ca'tz ni'cu'n chi yi ḫeḫal yi tx'a'c yi na jal te chiwankil,

⁴⁴ na tzun elpont-tz yi i'tz lepra yi at te'j, nin yi

ja oc lac'p ilc'ol tane'n te'j. Nin tajwe'n tan tele'n stziblal tan yi pale' yi i'tz jun yaj yi at il c'ol te'j tane'n tan yi ya'bil.

⁴⁵ "Ej nin alchok scyetz yil jal yi tx'a'ca'tz te'j, tajwe'n xcon be'chok ta'n yi rit'u'nt, nin quil tew yi wi' tan xbu'k, ma na tajwe'n tan tewal yi ju' tu yi stzi' tan xbu'k, nin tajwe'n xch'in: ¡At il c'ol swe'j! ¡At il c'ol swe'j!

⁴⁶ Nin te yi tiemp yi at yi tx'a'c te'j, at il c'ol te'j tane'n, nin qui xansa'nt yi jun wunaka'tz. Ncha'tz tajwe'n tan najewe'n xchuc, le jun tetz ca'l joy-laj len yi ama'l kale najlche't yi e' mas wunak, ya'stzun sban na chin xlac'at wutz nin yi tx'a'c yi at te'j.

⁴⁷ "Ma yi kol jal jun jilwutz tx'a'c te alchok be'chok, qui'c na ban ko i'tz nok', nka lino cu'n yi xbu'k,

⁴⁸ nka te wa' alchok xbu'k, nka te wa' yi xbu'k yi lino cu'n, nka te jun piñ tz'u'm, nka te e'chk takle'n yi banij te tz'u'm,

⁴⁹ nin ko txa'x nin tu', nka xëx nin tu' yi manch yi at te e'chk takle'na'tz, qui'c na ban ko lino, nka nok' cu'n yi xbu'k, na tan tu' yi jun mancha'tz na elpont yi at ticy'be'n yi tx'a'c te'j. Nin tajwe'n cu'n tzun tan xchajle'n tetz yi pale'.

⁵⁰ Tz'ocopon tzun yi pale' tan tilwe'n yi jun takle'na'tz yi at manchil tx'a'c te'j, nin tajwe'n tan tewe'n yi e'chk takle'na'tz tetz juk k'ej.

⁵¹ Ma yil jepon yi juk k'ej mben yi pale' tan tilwe'n yi manch. Nin yi ko ja ben lo'on te yi be'chok, nin ko ja noj txo'l yi wa' yi xbu'k, nka te alchok takle'nil chi tane'n e'chk takle'n yi na bnix te tz'u'm, yi ko ja ben lo'on na elpont yi i'tz jun

jilwutz tx'a'c yi chin xo'wbil nin yi at il c'ol eka'n ta'n.

⁵² Tajwe'n tzuntz tan pate'n tircu'n yi e'chk takle'na'tz na chin xo'wbil nin yi ya'bila'tz.

⁵³ Ma jalu', yil til yi pale' le juki'n k'ej, ko qui mben lo'on yi manch te yi be'chok, nin qui mben lo'on te yi wa' yi xbu'k, nka qui mben lo'on te alchok takle'nil yi tz'u'm cu'n,

⁵⁴ stale' tzun yi pale'a'tz yi ntin na taj xtx'ajle'n junt tir, nin tajwe'n tan colche'n tetz jukt k'ej.

⁵⁵ "Ej nin te yi nsken wi't el tx'ajij yi manch, tz'ocopon yi pale' tan xmaye'n yi ko i'xnin tane'n yi manch te jun takle'na'tz. Ko na til yi pale' yi atit nin yi manch na tzun elpont yi i'tz jun manch yi cy'a'n il c'ol ta'n nin tajwe'n tan toque'n yi e'chk takle'na'tz wi k'ak', qui'c na ban yi ko ja ben lo'on nka qui'. Na i'tz jun ya'bil, nin qui'c na ban yi ko cho'n at tul nka solte'j.

⁵⁶ Poro kol til yi pale' yi qui't lajluch yi ticy'le'n tampaj yi ja tx'ajxij, tajwe'n tzun tan tele'n c'aplu'n yi jun pi'xa'tz te yi be'chok, nka te yi xbu'k.

⁵⁷ Nin kol lajluchax junt tir te yi xbu'k, nka te yi wa' yi bu'y, nka te alchok takle'nil yi tz'u'm cu'n, yi tzan bene'n lo'on junt tir, tajwe'n tzuntz tan pate'n yi jun takle'na'tz.

⁵⁸ Ma jalu', yi be'chok, nka yi xbu'k, nka alchok takle'nil yi tz'u'm cu'n, yi ntx'ajxij, tajwe'n tan xtx'ajxe'n junt tir, tan skojaxe'n cunin."

⁵⁹ Ya'stzun yi e'chk ca'wla'tz te yi e'chk manchil tx'a'c yi na noj te wa' e'chk be'chok yi lino cu'n, nka yi nok' cu'n, nin te alchok takle'nil yi tz'u'm cu'n, tan lajluchaxe'n yi skoj cu'n, nin yi qui'ct il c'ol te'j tane'n.

14

Cobox ca'wl yi tajwe'n chiban tane'n yi e' yi at tx'a'c scye'j

¹ Ej itzun bantz nintzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

² “Je yi ca'wle'j yi tajwe'n tan bnol tane'n jun wunak yi at tx'a'c te'j, tan xansal tib: Tajwe'n tan toponone'n yi wunaka'tz swutz yi pale'.*

³ Nin yi pale' cho'n tz'ocopon tan tilwe'n yi ya'bil yi wunaka'tz solte'je'l tzaj yi ama'l kale najlche't tircu'n wunak, nin kol til yi pale' yi tzan skeje'n yi tx'a'c te'j,

⁴ stale' tzun yi pale'-tz yi tajwe'n tcy'ajnin yi yabi'x cob tal ch'u'l yi itz', tan xcone'n tan xanse'n, nin yi qui'c mu'x tal chiyana'sil. Ncha'tz tajwe'n tcy'aj nin jun pi'x jilwutz tze' yi na bi'aj cedro, tu jun tal pi'x xbu'k yi cyak te'j tu jun tal k'ab hisopo.†

⁵ Nin scawunk yi pale' tan biyle'n cu'n jun scyeri cob tal ch'u'la'tz, tibaj jun xaru' yi tx'otx' cu'n, yi at a' tul yi cho'n na el tzaj te jun bo'm a'.

⁶ Ma yi junt tal ch'u'l, tu yi jun pi'x cedro, tu yi jun pi'x xbu'k yi cyak, tu yi jun tal k'ab hisopo, copon tzun mu'ul cyakil tu yi tal ch'u'l itz'enle'n, tul yi xch'el yi jun tal ch'u'l yi ja quim, tibaj yi a' yi at tul yi xwok'.

⁷ Ma yi nskén wi't bnix yi xtxolbile'j, mben tzun tz'itu'n juk tir yi chich'a'tz te'j yi jun yi na tzan xanse'n, kalena's tzun tz'el yi il c'ol yi at te'j tane'n.

* **14:2** Mt 8:4; Mc 1:44; Lc 5:14; 17:14. † **14:4** “Hisopo” i'tz cobox jilwutz tal xtze', yi tal juy wutz tkan, nin ni'cu'n mu'x tal tu tomillo.

Nin yi jun tal ch'u'la'tz, yi qui nquim, tz'elpon tzakpu'n.

⁸ "Ncha'tz yi jun yi na xansaj tib tajwe'n tan banle'n yi xtxolbile'j: Tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tajwe'n tan jichine'n, nin tajwe'n tan tele'n tircu'n yi xi' yi at te'j. Tan yi xtxolbila'se'j, na tzun xansaj tibtz. Ba'n tzun lnajantz xchixo'l yi e' mas wunak yi ate' tul yi ama'l kale najlche't, poro tajwe'n yi quil tz'oc chan xe yi tetz mantial, jalen yi nsken wi't el juk k'ej.

⁹ Ma le juki'n k'ej, tajwe'n tan tele'n junt tir tircu'n yi xi'il yi at te wankil, yi xi'il wi', tuml tircu'n yi xmatzi', tuml tircu'n yi xwatz. Nin tajwe'n tan xtx'ajol tircu'n be'ch tetz, nin tajwe'n tan jichine'n, ya'stzun sbne'-tz tan xansal tib.

¹⁰ Ma le wajxaki'n k'ej, ba'n chopon cob ne'x cne'r ta'n yi mam, yi qui'c mu'x tal chiyana'sil, yi inak nin jun yob cya'n. Ncha'tz ban tz'opon junt tal ne'x cne'r ta'n yi tij yi ja tz'ak jun yob, nin yi qui'c mu'x tal yana'sil. Ncha'tz tajwe'n tz'opon kak liwr te yi chumbalaj jarin, tetz jun oy yi ixi'n triw cu'n yi yuju'n tib tu aceitil oliw, nin ncha'tz yi toxen part te jun litr aceitil oliw.

¹¹ Yi pale' tajwe'n tcy'aj nin yi jun wunaka'tz yi sxanse' tib, stzi' cunin puertil yi mantial tetz molbil ibaj, tu yi e'chk takle'n yi ja wi't a'lchij.

¹² Nin stoye' jun scyeri cob cne'ra'tz swutz Ryos, chi jun oy tan jale'n cuybil paj yi jun wunaka'tz, tuml jun was aceit.

¹³ Cho'n tzun tz'ocopon jak' kul yi jun cne'ra'tz ta'n le yi ama'l yi xansa'nt kale na chibiyxe't yi e' tx'ixwatz tan xtx'ajle'n il nin yi e' tx'ixwatz yi patu'n cu'n na u'lij chiwankil. Yi e'chk tx'ixwatz

tan ächojle'n il tu yi e'chk tx'ixwatz tan xtx'ajle'n il, tetz yi pale' sbne', na wi'nin xanil yi e'chk oya'tz.

14 "Ej nin ncha'tz jepon tcy'al yi pale' mu'ä te yi äch'el yi tx'ixwatz'tz, nin tz'ocopon suk'ul te jalajt ächin yi at le sbal yi jun yi na xansaj tib. Tz'ocopon te yi jun piäil yi ächin yi chi'baj cu'n. Ncha'tz tajwe'n tz'oc suk'ul te yi mamil wi k'ab yi at le sbal, nin te yi mamil wi tkan yi at le sbal.

15 Ej, nin ite'n nin sbne' yi pale' te yi aceit. Copon kojol mu'ä le k'ab yi max.

16 Nin copon mu'ul yi wi k'ab yi sbal tul yi aceita'tz yi cy'a'n ta'n le k'ab, nin mben stz'itul juk tir swutz Kataj Ryos.

17 Nin yi sowril yi aceita'tz, cho'n tz'ocopon tk'ol te yi tal ächi'belil yi ächin yi sbal yi juna'tz yi na xansaj tib, nin te mamil wi k'ab yi sbal, nin ncha'tz te mamil wi tkan yi sbal, tibaj yi ama'l kale moque't suk'ij yi äch'el yi tx'ixwatz yi na xcon tan jale'n cuybil paj.

18 Nin yi sowril yi aceit yi at le k'ab yi pale', cho'n tzun jepon kojoltz twi' yi jun yi na xansaj tib. Nin tan yi xtxolbila's, ja tzun el yi juna'tz tk'ab yi til.

19 Ma yi nsken wi't bajij yi xtxolbile'j, tz'ocopon tzun yi pale'-tz tan pate'n xtx'ixwatz yi juna'tz tan jale'n cuybil paj tan til. Ej kalena's tzun tz'oc jak' kul yi tx'ixwatz yi spat-xok tircu'n wankil.

20 Nin tz'ocopon yi pale' tan toye'n yi tx'ixwatz'tz, tu yi jun oy yi ixi'n triw cu'n wi altar. Nin tan yi xtxolbila's, scuye' Kataj Ryos paj yi jun wunaka'tz, nin sxansok.

21 "Ma jalu', yi ko i'tz jun tal prow me'ba' yi yabi'ä, yi qui'c pu'k tan lok'che'n e'chk jilwutz tx'ixwatz yi ja wi't kil, tajwe'n tzun tan bene'n

tcy'al jun tal ne'ĕ cne'r tetz xtx'ixwatz tan jale'n cuybil paj, chi jun oy yi na je' suki'n tetz Kataj Ryos, nin chi jun oy yi na pat-xij, tetz xel i' swutz Kataj, tu kak liwr yi jarin yi co'si'nt tu aceit, tetz jun oy yi ixi'n triw cu'n, tu ox was aceitil oliw,

²² tu cob tal xmucuy, nka cob tal plomĕ yi mam. Xom quen tu' te yi nicy'na' cu'n walor yi jun yabi'ĕa'tz tan lok'che'n. Jun scyeri cob tal txuca'tz tz'ocopon tetz oy tan jale'n cuybil paj, nin yi junt patu'n cu'n sbne'.

²³ Nin le waxaki'n k'ej tajwe'n tz'opon yi e'chk takle'na'tz ta'n, stzi' cunin puertil yi pe'mil yi mantial tetz molbil ibaj, kale atit Kataj Ryos.

²⁴ Nin yi pale' mben tcy'al yi tal ne'ĕ cne'r tetz yi tx'ixwatz, tan jale'n cuybil paj yi yabi'ĕ, tu jun was aceit, nin tz'ocopon tan suke'n nin yi oya'tz swutz Kataj Ryos, na i'tz jun oy yi apart swutz yi oy yi na cyoy yi e' mas yi at chipu'k.

²⁵ Nin tz'ocopon tzun jak' kul yi jun cne'ra'tz tan yi pale', nin jepon tcy'al mu'ĕ te ĕch'el nin tz'ocopon suk'ultz te yi ĕchi'belil yi ĕchin yi juna'tz yi na xansaj tib. Nin tz'ocopon suk'ul te mamil wi tkan yi sbal, nin ncha'tz te mamil wi k'ab yi sbal.

²⁶ Nin jepon tcy'al yi pale' mu'ĕ te yi aceit, le k'ab yi max,

²⁷ nin copon mu'ul yi wi k'ab yi sbal tul yi aceit yi at le junt k'ab, nin tz'ocopon tan stz'ite'n nin juk tir swutz tkan Kataj Ryos.

²⁸ Nin te ite'n nin aceit yi at le k'ab, tz'ocopon suk'ul mu'ĕ te yi tal ĕchi'belil yi ĕchin yi yabi'ĕ yi sbal, nin tz'ocopon suk'ul te yi mamil wi k'ab yi sbal, nin ncha'tz te yi mamil wi tkan yi sbal, tibaj yi ama'l kale atit yi ĕch'el yi tx'ixwatz yi na cu' biyij

tan jale'n cuybil paj yi yabi'x̃.

²⁹ Nin yi sowril yi aceit yi at le k'ab yi pale', cho'n jepon kojol twi' yi jun yi na xansaj tib, bantz stzaje'n yi til tzinwutz.

³⁰ Ncha'tz, suke' jun scye yi cob tal xmucuy, nka jun scye yi cob tal plomx̃ yi mam, qui'c na ban yi ko i'tz plomx̃ nka xmucuy, ma na cho'n na xom te yi nicy'na' cu'n walor yi jun tal prow me'ba'a'tz tan lok'che'n.

³¹ Nin te yi xtx'ixwatz yil tz'ul ta'n, jun tzun stz'oyloktz tetz xtx'ixwatz tan jale'n cuybil paj, nin yi junt spat-xok tetz xel i' tan yi til, nin tajwe'n tan toye'n jun oy yi ixi'n triw cu'n. Tan yi xtxolbila's tzincuye' paj yi juna'tz, nin tz'ocopon tetz jun wunak yi xansa'nt."

³² Ya'stzun yi e'chk ca'wla'tz scyetz yi e' wunak yi na ul yos scyuch' tan yi jun jilwutz tx'a'c yi chin xlac'at wutz nin, nin yi pentu' na jal puntil jamel yi chitx'ixwatz cya'n.

E'chk ca'wl tan xansaje'n jun najbil yi nojnak lepra wutzak yi tapijil

³³ Ej, nin tzun jilon tzaj Kataj Ryostz tetz Moisés nin tetz Aarón, itzun saj tloltz scyetz:

³⁴ "Yil cxo'c wok tul yi ama'l yi na bi'aj Canaán, yi ja wi't wak' tzitetz, nin kol wak' ama'l tan jale'n manch, nka xpitak' swutzak xanil jun ca'l,

³⁵ tajwe'n yil ben yi taw yi ca'la'tz tan talche'n stziblal tetz yi pale', nin je yol i'e'j sbne': 'At jun takle'n chi tane'n manch ja jal xe innajbil.'

³⁶ "Mben tzun mantar yi pale'-tz tan talche'n yi che'lken tircu'n yi e'chk takle'n yi at xe ca'la'tz, te ntaxk opon tan tilwe'n, bantz quil noj yi ya'bil te yi

e'chk takle'na'tz yi at xe ca'la'tz. Tz'ocopon tzun yi pale'-tz tan tilwe'n yi manch.

³⁷ "Ej nin ko lajluch cu'n yi at manch yi icu'n txa'x, nka chin x̄eḡ nin tane'n wutzak yi ca'l, nin yi ja oc tc'u'l yi xan ta'n,

³⁸ tajwe'n tzun tan tele'n tzaj yi pale'-tz, nin slame' yi ca'l tetz juk k'ej.

³⁹ Nin le juki'n k'ej spakxok yi pale' tan xmaye'nt yi ca'l, nin kol til yi ja ben lo'on yi manch swutzk yi tapijil,

⁴⁰ mben tzun mantar yi pale'-tz tan bale'n ne'l tzaj yi e'chk c'ub kale atit yi manch, nin tajwe'n tan tele'n c'oxij joylaj len yi tnum, le jun ama'l yi qui xansa'nt.

⁴¹ Nin ncha'tz tajwe'n tan tele'n kichu'n tircu'n wutzak tapijil yi ca'l, nin yi puklajil tajwe'n tan tele'n kojij joylajlen yi tnum, le jun ama'l yi qui xansa'nt.

⁴² Nin mben tcy'al yi pale' jun tx'akajt c'ub nin copon ta'n kale elnakit ticy'le'n yi jun tx'akaj yi ja el c'oxij. Nin tz'ocopon ac'aj xk'ol cya'n swutzak tapijil yi ca'l.

⁴³ "Nin kol jal junt tir yi manch swutz yi ca'l, te nsken wi't banlij ba'n tetz,

⁴⁴ tz'opon tzun junt tir yi pale' tan tilwe'n. Nin ko ja ben lo'on junt tir yi manch swutz yi ca'l, na tzun elpont-tz yi i'tz jun jilwutz manch yi cy'a'n quimichil ta'n. Nin tan yi xtxolbile'j na elpont yi at il c'ol te yi ca'l.

⁴⁵ Tajwe'n cunin tzuntz tan cwe'n woq'ue'n yi ca'l, nin tz'elpon quicy'al yi e'chk c'ub, tu yi e'chk ptzo'mil yi ca'l, tu cyakil yi puklajil, joylaj len yi tnum, tul jun ama'l yi qui xansa'nt.

46 Nin alchok scyetz yil tz'oc xe jun ca'la'tz te yi tiemp yi ja tal yi pale' tan lamxe'n, tz'ocopon il c'ol te'j tane'n, jale'n yil cu' k'e'j kalena's tzun tz'octz tetz jun yi xansa'nt.

47 Nin alchok scyetz yi ja wit xe jun ca'la'tz, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz. Ncha'tz alchok scyetz yil wan tul, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, tan tele'n yi il c'ol te yi be'ch tetz.

48 "Porok kol tz'oc yi pale' tul, nin ltil yi qui nin mben lo'on yi manch xe ca'l swutz yi ac'aj xk'ol yi ja oc swutz xan, stale' tzun yi pale' yi qui'c ya'bil tul yi ca'l, na ja tzaj yi manch.

49 Nin tan xanse'n yi ca'l, tajwe'n tan cyopone'n ticy'le'n cob tal ch'u'l, nin jun pi'x jilwutz tze' yi na bi'aj cedro, tu jun tal pi'x xbu'k yi cyak te'j, nin jun tal k'ab hisopo.

50 Tz'ocopon tzun jak' kul jun scyeri cob tal ch'u'la'tz ta'n, tibaj jun xaru', yi tx'otx' cu'n, yi at a' tul yi chin skoj nin wutz yi cho'n na el tzaj te jun bo'm.

51 Ncha'tz jepon tcy'al yi tze' yi na bi'aj cedro, tu yi jun tal k'ab hisopo, nin tu yi jun tal pi'x xbu'k yi cyak te'j, tuml yi junt tal ch'u'l yi itz', nin che' copon mu'ul tircu'n tul yi xch'el yi jun tal ch'u'l yi cho'n mpon kojxuj xch'el tul xaru'. Ej tz'ocopon tzuntz tan stz'ite'n nin yi chich'a'tz juk tir xe yi ca'l.

52 Sxansok tzun yi ca'l'tz tan yi xch'el yi tal ch'u'l, tu yi a' yi chin skoj nin wutz, nin tan yi junt tal ch'u'l yi itz', nin tan yi xan tze' yi na bi'aj cedro, nin tan yi hisopo, tu yi xbu'k yi cyak te'j.

53 Ma yi nsken wi't bajij yi xtxolbila's, tz'elpon tzun stzakupul yi jun tal ch'u'l yi itz'e't, solte'j yi tnum. Nin tan yi xtxolbila'tz, ja tzun el yi il c'oltz

te'j yi ca'l, nin ja skojax cyen.”

⁵⁴ Ya'stzun yi e'chk ca'wla'tz te alchok manchil tx'a'c, nka e'chk manch yi i'tz xcy'akach,

⁵⁵ nin te yi e'chk ya'bil yi na wan te e'chk be'chok, tu yi na jal swutzak xanil jun ca'l.

⁵⁶ Nin te yi e'chk c'u' yi na jal te kawankil, nka e'chk ne'x̄ tx'a'c, nka e'chk xcy'akach yi sak nin tu' wutz.

⁵⁷ Yi e'chk ca'wla'tz i'tz tan tele'n katxum tetz yi ko cy'a'n il c'ol ta'n, nka qui'. Ya'stzun yi e'chk ca'wla'tz yi tajwe'n lbajij tane'n ko na jal manchil jun ya'bil ske'j nka te jun kaca'l.

15

Cobox ca'wl scyetz e'yajyi na oc il c'ol scye'j

¹ Ej, nin tzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryostz tetz Moisés tu Aarón, itzun saj tloltz scyetz:

² “Txolwok yi xtxolbile'j scyetz tircu'n yi e' itanum, nin tajwe'n tan quibital yi e' yaj, na alchok scyetz yi at jun ya'bil te yi x̄chi'ol qui xansa'nt sbne'.

³ Qui'c na ban ko na el poj nka qui', qui xansa'nt sbne'.

⁴ ”Alchok tx'achil kalel coyewe't yi juna'tz, nka alchok chemil kalel c'olewe't cu'n, tz'ocopon tetz jun takle'n yi at il c'ol te'j tane'n.

⁵ ”Nin ko at jun macone'n yi xtx'ach yi juna'tz, tajwe'n tan xtx'ajol yi tetz be'ch tetz, nin tajwe'n tan jichine'n, nin tz'ocopon tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt, jalen cu'n yil cu' k'ej.

⁶ ”Nin kol c'ole' cu'n jun kale nc'olewe't yi yabi'x̄, tajwe'n tzuntz tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tajwe'n

tan jichine'n, nin scyajk cyen tetz jun yi qui xansa'nt jalen cu'n yil cu' k'ej.

⁷ "Alchok scyetz yil maque'n yi juna'tz yi yabi'ǎ, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tajwe'n tan jichine'n, nin tz'ocopon tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt jalen cu'n yil cu' k'ej.

⁸ "Nin alchok scyetz yi yabi'ǎ, nin stzub nin ta'al stzi' te'j junt yi qui'c il c'ol te'j, yi junta'tz, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tajwe'n tan jichine'n, nin tz'ocopon tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt jalen cu'n yil cu' k'ej.

⁹ "Alchok siyil chej kalele c'olewe't jun yabi'ǎ, tz'ocopon il c'ol te jun siya'tz ta'n.

¹⁰ "Ej nin alchok scyetz yil maque'n alchok takle'n yi ja cyaj cyen tzak' yi yabi'ǎ, tz'ocopon tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt jalen cu'n yil cu' k'ej.

"Nin alchok scyetz yil teke'n yi e'chk takle'na'tz, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin ncha'tz i', tajwe'n tan jichine'n, nin tz'ocopon tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt, jalen yil cu' k'ej.

¹¹ "Ncha'tz alchok scyetz yil mac jun yabi'ǎ yi at yi jun jilwutz ya'bila'tz te'j, ej nin ko qui na xtx'aj chan yi k'abtz tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tajwe'n tan jichine'n, na ja wi't oc lac'p il c'ol te'j tane'n jalen yil cu' k'ej.

¹² "Ej nin kol maque'n yi yabi'ǎ jun xaru' yi tx'otx', tajwe'n tan cwe'n pok'lo'n. Nin ko i'tz jun ma'cl yi tze' cu'n tajwe'n yil tx'ajxij cunin.

¹³ "Yi nsken ul yos tu yi yabi'ǎ, juk tzun k'ej sbne'-tz tan xansal tib. Ma yil jepon tamp yi juk k'eja'tz, tajwe'n tzun tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tajwe'n tan jichine'n tul a' yi chin skoj nin wutz.

Tan yi xtxolbile'j tz'ocopon tzuntz tetz jun wunak yi xansa'nt.

14 Nin le wajxaki'n k'ej, tajwe'n tan topone'n tcy'al cob tal xmucuy, nka cob tal plomx̄ yi mam. Cho'n tzun tz'opontz tan tak'le'n tetz yi pale' stzi' cunin yi puertil yi mantial tetz molbil ibaj, tzinwutz.

15 Nin yi pale' tz'ocopon tan toye'n jun scyeri plomxa'tz tzinwutz, tan jale'n cuybil paj yi yabi'x̄. Ma yi junt spat-xok tircu'n, tan xanse'n yi yabi'x̄ tan yi ya'bil yi njal te yi x̄chi'ol.

16 "Ko at jun yaj yil tz'el ta'al yi x̄chi'ol, tajwe'n tan jichine'n, nin tz'ocopon chi tajlal jun yaj yi qui xansa'nt, jalen cu'n yil cu' k'ej, kalena's na el yi il c'ol te'j tane'n.

17 "Tircu'n yi e'chk be'chok, nka jun takle'n yi tz'u'm cu'n, kalel noje't yi ta'al yi x̄chi'ol jun yaj, chin tajwe'n cunin xtx'ajle'n, nin tz'ocopon tetz jun takle'n yi qui xansa'nt, jalen cu'n yil cu' k'ej.

18 "Yi kol chiwitbej quib jun yaj tu jun xna'n, tajwe'n tan chitx'ajol quib, nin chocopon tetz cob wunak yi qui xansa'nche't, jalen cu'n yil cu' ke'j.

Cobox ca'wl scyetz e' xna'n yi ja oc lac'puj il c'ol scye'j tane'n

19 "Yi na opon tiempil xtx'ajo'n jun xna'n, tz'ocopon tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt, tetz juk k'ej.

"Ej nin alchok scyetz yil maque'n yi jun xna'na'tz, ncha'tz i' tz'ocopon tetz tajlal jun yi qui xansa'nt, jalen cu'n yil cu' k'ej.

20 "Ej nin alchok takle'nil, nka tx'ach kalel coyewe't yi xna'na'tz te yi at tul jun tiempa'tz, tz'ocopon tetz jun takle'n yi qui xansa'nt.

"Ncha'tz alchok takle'n kalel c'olewe't, te yi tiempa'tz, tz'ocoponintz tetz jun takle'n yi qui xansa'nt.

21 "Nin alchok scyetz yil maque'n yi ama'l, nka takle'n kale ncoyewe't yi xna'na'tz, tajwe'n tan jichine'n, nin tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tz'ocopon tetz tajlal jun yi qui xansa'nt, jalen cu'n yil cu' ke'j.

22 "Alchok scyetz yil maque'n jun takle'n kale nc'olewe't yi xna'na'tz, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tajwe'n tan jichine'n, nin tz'ocopon tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt jalen cu'n yil cu' k'ej.

23 Qui'c na ban ko ja je' macol yi takle'n kale ncoyewe't, nka ja je' macol yi takle'n kale nc'olewe't yi xna'n, tz'ocoponintz tetz tajlal jun yi qui xansa'nt, jalen cu'n yil cu' ke'j.

24 "Nin ko at jun yaj yil witbej tib tuch', tz'ocopon yi juna'tz tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt, tetz juk k'ej, tuml yi ama'l kale ncoyewe't cu'n.

25 "Ma jalu', yi ko na el xch'el jun xna'n, nin nk'e'tz tul yi tiemp tetz yi xtx'ajo'n, nin ltz'a'tij tetz ala' k'ej, nka yi tiemp tetz yi xtx'ajo'n ltz'icy' tibaj yi tetz tiempil nin, tz'ocopon tzuntz tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt, te yi tiemp yi na el xch'el, nka te yi tiemp yi qui na makxij yi xtx'ajo'n, ni'cu'n xtxolbil tu yi cho'nk at tul yi tiempil yi xtx'ajo'n.

26 "Alchok ama'lil kalel coyewe't yi juna'tz, yi yabi'x, nin ncha'tz alchok ama'lil kalel c'olewe't cu'n te yi tiemp yi qui na makxij yi ya'bil,

tz'ocopon tetz tajlal jun yi qui xansa'nt, ni'cu'n chi che'nk at tul yi tiempil yi xtx'ajo'n.

27 "Nin alchok wunakil yil maque'n yi e'chk takle'na'tz, tz'ocopon tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt. Ej nin tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz yi at te'j, nin tajwe'n tan jichine'n, nin qui xansa'nt i' sbne' jalen cu'n yil cu' k'ej.

28 "Nin yil makxij yi ya'bila'tz te alchok xna'n, tajwe'n tzuntz yil tz'oc te'j tajal yi tajwe'n tan ticy'e'n juk k'ej tan xansal tib.

29 Ma le wajxaki'n k'ej, mben tcy'al cob tal xmu-cuy, nka cob tal plomx̄ yi mam cu'n chicabil, tetz yi pale' stzi' cunin yi puertil yi mantial tetz molbil ibaj.

30 Nin yi pale' stoye' jun, chi jun oy tan jale'n cuy-bil paj yi xna'n, nin yi junt oy, spat-xok tircu'n tetz xel yi xna'n tan yi ya'bil. Nin tan yi xtxolbila'tz, tzincuye' paj yi jun yabi'x̄a'tz.

31 Tan yi xtxolbila'tz, chelpon tzun yi e' itanum ita'n swutz yi e'chk juchle'n ila'tz, bantz quil chiquim tan tu' yi na chitzan tan po'tze'n yi ama'l kale najlchine't."

32 Yi e'chk ca'wla'tz, i'tz scyetz yi e' xna'n yi qui na makxij chitx'ajo'n, nin i'tz scyetz yi e' yaj yi na el ta'al yi chichi'ol, na na cho'c tetz tajlal jun wunak yi qui xansa'nt, tan yi e'chk xtxolbila'tz.

33 Ncha'tz, i'tz scyetz yi e' xna'n, yi ate' tul yi tiempil yi chitx'ajo'n, nka tircu'n yi e' yi na el ta'al chiwankil, qui'c na ban ko i'tz jun xna'n, nko i'tz jun yaj. Ej nin i'tz scyetz yi e' yaj yi na chiwitbej quib tu quixkel yi at quen cunin tul tiempil yi xtx'ajo'n.

16

Yi k'ejlalyi na chijakyi e' xonl Israel cuybil chipaj

¹ Ej nin tzun jilon tzaj Kataj Ryos tetz Moisés, te yi nskén quen chiquim yi cob nitxajil Aarón, tampaj yi nim te'n cu'n cyocompone'n chiǰkansal quib swutz yi ama'l kale na a'te't Kataj Ryos.

² Itzun saj tloitz tetz Moisés:

“Alaj tetz yi awutzicy Aarón, yi quil tz'oc alchok tu' k'ejil tul yi ama'l yi wi'nin xanil yi at wutzcoc yi xbu'k,* yi at tc'u'l yi mantial. Na qui na waj yil xcyé' cu'n i' swutz yi jopbilil yi caǰa'a'tz, alchok tu' k'ejil, bantz qui quime'n, na cho'n na inchaj wib tibaj yi jopbilil yi caǰa'a'tz tul noc sbak' yi chin pak'puch nin.

³ Te yi ntaxk tz'oc Aarón le ama'l yi wi'nin xanil le mantial tetz molbil ibaj, tajwe'n tan toyil jun tal ne'ǰ tor yi mam tetz xtx'ixwatz i', bantz jakol cuybil paj i', nin ncha'tz tajwe'n tan toyil jun cne'r yi spat-xok tircu'n yi wankil.†

⁴ Nin tajwe'n tan toque'n nin yi be'ch tetz te'j, yi chukpi'n nin tu', yi lino cu'n, tuml yi e'chk wex yi lino nintz, nin tz'ocopon tk'ol yi c'albil xe c'u'l, tu yi xbu'k yi na je' te'j wi'. Tircu'n yi be'choka'tz wi'nin xanil. Cha'stzun te tajwe'n tan jichine'n i' bajx.

⁵ "Ncha'tz, tajwe'n tan bene'n tcy'al Aarón cob mam chiw, tan jale'n cuybil chipaj cyakil yi e' xonl Israel, tu jun cne'r tan pat-xe'n tircu'n wankil tetz chitx'ixwatz.

⁶ Stoye' tzun yi jun tal tora'tz swutz Kataj Ryos, tetz yi tetz xtx'ixwatz, tan jale'n cuybil paj i' tuml yi tetz najal.

* **16:2** Heb 6:19. † **16:3** Heb 9:7.

⁷ Kalena's tzun che' tcy'aj nin yi cob chiw swutz Kataj Ryos, stzi' cunin puertil yi mantial tetz molbil ibaj.

⁸ Ej tz'ocopon tzuntz tan tx'ilu'n scye yi cob chiwa'tz, tan tilwe'n yi na' scyetz jun stz'oylok tetz Kataj Ryos, nin na' scyetz jun yi tetz Azazel‡ sbne'.

⁹ Copon tzun biyol Aarón yi jun mam chiw yi i'tz tetz Kataj mban. Copon biyol i' tetz tx'ixwatz tan jale'n cuybil chipaj yi e' wunak.

¹⁰ Ma yi junt mam chiw yi tetz Azazel sbne', tz'opon tzuntz swutz Kataj Ryos itz'enle'n. Kalena's tzun mben tzakpu'n le ama'l tz'inunin tu' tan tpone'n swutz Azazel. I' tzun tekan nin tircu'n quil yi e' wunak swutz Azazel, le ama'l tz'inunin tu'.

¹¹ "Ma yi tal ne'x tor, tz'ocopon jak' kul tan Aarón tan quime'n tetz xel i', nin tan jale'n cuybil paj i' tuml yi e' tetz najal.

¹² Mben tzuntz tan ticy'le'n jun patbil insens, yi nojnak cu'n tan xtxak'ak'il yi altar yi at swutz cunin Kataj Ryos, nin cob chi'm insens yi che'ja'nt, yi nternin na paxin c'o'cal. Cho'n tzun mben tcy'altz tc'u'l cyen yi ama'l yi wi'nin xanil.

¹³ Tz'ocopon tzun i'-tz tan pate'n yi insens swutz Kataj, na yi sibel yi insensa'tz xcyek tan tewe'n yi jobbilil yi caxa' kale atit yi cob lepaj c'ub kale tz'ibane't yi lajuj ca'wl. Nin tan yi sibel yi in-

‡ **16:8** Qui na el katxum tetz na' scyetz i'il Azazel. At e' na a'lön yi i'tz yi Bayba'n, nin at e' na cyal yi ya'stzun na a'lchij tetz yi mam chiw yi na stzakpnin yi pale' le ama'l yi tz'inunin tu'. Yi mero xac yi jun chiwa'tz yi na el tzakpu'n, yi i'tz jun elsawutzil tu' yi na xchaj sketz yi na teknin quil yi e' wunak tetz Israel. Nin qui't pakxij junt tir.

sensa'tz quil xcy'e' tan tilwe'n yi jopbilil yi caña'a'tz, bantz qui quime'n i'.

¹⁴ Ncha'tz jepon tcy'al mu'x̄ te x̄ch'el yi jun ne'x̄ tora'tz, nin tan yi wi k'ab tz'ocopon tan stz'ite'n nin tibaj yi jopbilil yi caña'. Ncha'tz mben stz'itul juk tir yi chich'a'tz swutz cu'n yi caña'a'tz.

¹⁵ Kalena's tzun sbiy cu'n yi chiw tetz chitx'ixwatz tircu'n yi e' wunak, nin mben tcy'al yi x̄ch'el tc'u'l quen yi ama'l yi chin xan nin.Š Tz'ocopon tzuntz tan stz'ite'n nin yi chich'a'tz tibaj yi jopbilil yi caña' nin swutz cunin yi caña'a'tz. Ite'n nin puntila'tz stuleje' chi ntulej yi x̄ch'el yi jun ne'x̄ tor.

¹⁶ Nin tan yi xtxolbila'tz xcyek yi chich' tan xansaje'n yi ama'l yi wi'nin xanil tan paj yi nk'e'tz xansa'nt yi e' wunak, nin tan paj cyakil yi il c'ol yi cy'a'n len cya'n. Ncha'tz ite'n xtxolbila'tz sbne' Aarón tan xansaje'n yi mantial tetz molbil ibaj yi cho'n cunin at nicy'al yi ama'l kale najlche't cyakil yi e' wunaka'tz, yi e' pajol ca'wl.

¹⁷ "Te yi at Aarón tul yi ama'l yi wi'nin xanil tan jale'n cuybil paj, qui'c rmeril tan ta'te'n jun wunak tul yi mantial tetz molbil ibaj. Jalen cu'n yil tz'el tzaj i'. Ej nin yi nsken wi't jal cuybil paj i' tu yi tetz najal, nin tuml cyakil yi e' mas tanum,

¹⁸ tz'elu'l tzuntz tan xanse'n yi altar yi at swutz Kataj. Jepon tcy'al mu'x̄ te x̄ch'el yi jun tal ne'x̄ tor, tu mu'x̄ x̄ch'el yi chiw, nin ch'on tzun tz'ocopon suk'ultz te'jak yi e'chk tuc' yi at te yi altar.

¹⁹ Ej juk tzun tir mben stz'itul yi chich'a'tz wi altar tan wik'ab. Nin tan yi xtxolbila'tz, xansok yi

Š **16:15** Heb 9:12.

altar tk'ab yi il c'ol yi at cyak'un wunak.

²⁰ "Ma yil xcy'e' Aarón tan xanse'n yi ama'l yi wi'nin xanil, tu cyakil yi mantial tetz molbil ibaj, nin tu yi altar, mben tzun mantartz tan ticy'le'n tzaj yi junt chiw yi itz'e't.

²¹ Jepon tzun tk'ol k'abtz twi' yi jun chiwa'tz, nin tz'ocopon tan xtxole'n nin tircu'n yi quil, tu chipajpal yi e' xonl Israel. Nin tan yi xtxolbile'j, yi chiw mben tekal tircu'n yi quil, nin apart junt wunak mben tan stzakpe'n tul yi ama'l yi tz'inunin tu'.

²² Nin yi na ben yi chiw joylaj, tul yi ama'l yi tz'inunin tu', na tek nin tircu'n yi quil tul e'chk ama'l yi tz'inunin tu'.

²³ Te yi nsken wi't bajij yi xtxolbile'j, tz'ocopon tzun junt tir Aarón tul yi mantial tetz molbil ibaj, nin tz'elpon tcy'al yi be'ch tetz yi lino cu'n, yi oc tk'ol te'j bajx cunin tan toque'n tul yi ama'l yi wi'nin xanil, nin cho'n scyajk cyentz ta'n.

²⁴ Nin ta'ste'nintz tul yi mantial tetz molbil ibaj, sjichink junt tir, nin te yi nsken wek tib, tz'elu'l tzuntz tan pate'n yi tetz xtx'ixwatz tuml yi chitx'ixwatz yi e' tanum, nin tan yi xtxolbila's scuylok tzun tetz pajtz, tuml chipaj tircu'n yi e' tanum, yi e' xonl Israel.

²⁵ Yi xepu'il yi tx'ixwatz tan jale'n cuybil paj, cho'n na patij wi altar.

²⁶ Nin yi jun yi mben tan stzakpe'n yi chiw tetz Azazel, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz yi at te'j, nin tajwe'n tan jichine'n, nin ba'n tzun tz'octzajtz le ama'l kale najlche't tircu'n yi e' mas wunak.

²⁷ "Yi jun tal ne'x tor, tu yi jun chiw yi ja chiquim, tan quil yi e' wunak, nin yi chi'xch'el yi ja opon

ticyle'n le ama'l yi wi'nin xanil, tan jale'n cuybil chipaj, tajwe'n tan cyele'n ticyle'n joylaj len yi ama'l kale najlche't.* Ncha'tz yi chitz'uml, tu chichi'bel, tuml yi e'chk lasu' yi na el xchiwankil, tajwe'n tan pate'n cu'n joylaj len yi tnum.

²⁸ Nin yi jun yi tz'ocopon tan pate'n yi e'chk takle'na'tz, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz, nin tajwe'n tan jichine'n yil baj wi' yi munl, at tzun rmeriltz tan toque'n tzaj le yi ama'l kale najlche't tircu'n yi e' wunak.

²⁹ "Ma yi xtxolbila'tz i'tz jun ca'wl tetz itetz, tetz cyakil tiemp: Te yi lajaj tajlal yi beluji'n xaw, tajwe'n yil tzijatx yi jun k'aja'tz tan muc'le'n we'j, nin quil cxak'uj te jun k'aja'tz, nin ite'n nin xtxolbila'tz sbne' scyetz e' awer nak yi najlche'-tz tzixo'l,

³⁰ na ya'stzun k'ejlal yil jal cuybil ipaj swutz Kataj Ryos.† Nin cxelpon liwr tk'ab tircu'n yi e'chk itil.

³¹ Wi'nin xanil yi jun k'aja'tz sbne' tetz itetz, na i'tz jun k'ej tetz uje'n, nin tajwe'n tzimuc' we'j. Nin i'tz jun ca'wl tetz cyakil tiemp.

³² Yi pale' yi ja je' sicy'ij, nin yi ja ak'lij yi ca'wl tetz tan cyaje'n cyen le luwar yi taj chi jun wi'tz pale', i' tz'ocopon tan banle'n e'chk munla'tz, bantz jale'n cuybil chipaj. Nin tajwe'n tan toque'n yi be'chok te'j, yi lino cu'n yi xansa'nt.

³³ Ej nin xanse' yi ama'l yi wi'nin xanil, tu yi mantial tetz molbil ibaj, tu yi altar, nin sjalok cuybil chipaj yi e' pale' tan e'chk quil yi na chijuch, nin sjalok cuybil chipaj tircu'n yi wunak yi najlche'-tz.

* **16:27** Heb 13:11. † **16:30** Lv 23:26-32; Nm 29:7-11.

34 "Yi jun xtxolbila'tz, i'tz jun ca'wl tetz cyakil tiemp. Tajwe'n yi jun tir le jujun yob tziban tane'n e'chk munla'tz, tan jale'n cuybil chipaj tircu'n yi e'wunak, tan e'chk quil yi mbaj chijuchul."

Ej nin ya'tz nin tzun tulej Moisés'tz, quib yi tal Kataj tetz.

17

Yi ama'lyi ntina'tz xac tetz e'chk tx'ixwatz

1 Ej nin tzun jilon tzaj junt tir Kataj tetz Moisés, itzun saj tloltz:

2 "Txolnin tetz Aarón nin scyetz yi e' nitxajil, nin scyetz cyakil yi e' mas itanum, yi xtxolbile'j:

3 "Alchok scyetz tzitetz yil quim jun mam tor ta'n, nka jun ne'x cne'r, nka jun chiw tetz xtx'ixwatz,

4 nin ko quil tz'opon ta'n stzi' cunin puertil yi mantial tetz molbil ibaj tan xchajle'n chi jun oy, sjalok til ta'n na mme'l tu' kojxuj yi xch'el yi xtx'ixwatz, tajwe'n tzuntz tan tele'n laju'n tzixo'l wok tampaj.

5 Yi na elpont yi jun ca'wla'tz, i'tz yi cyawun yi nchiquim cyak'un sajle'n tul alchok ama'lil, tajwe'n tan cyoyil jalu' tetz Kataj Ryos, swutz yi mantial tetz molbil ibaj, ba'n tzun tz'oc yi pale'-tz tan toye'n tetz Kataj Ryos, tetz jun oy tetz tzatzin paz.

6 Nin yi pale' tz'ocopon tan kojle'n nin yi chich' wi altar, yi at swutz Kataj Ryos. Ej nin ncha'tz stzi' cunin puertil yi mantial tetz molbil ibaj, nin tz'ocopon tan pate'n yi xepu', chi jun oy yi wi'nin c'o'cal swutz Kataj Ryos.

⁷ Nin qui't lcyak' yi e'chk oya'tz scyetz yi e' espíritu cwent Bayba'n yi najlche' le ama'l yi tz'inunin tu', na tampaj yi jun ajtza'kla'tz ja ijuch itil swutz Kataj Ryos. Nin yi jun ca'wla'tz i'tz tetz cyakil tiemp, i'tz tetz itetz ax wok xonl Israel, nin ncha'tz scyetz yi e' initxa', sbne' opon tunintz.

⁸ "Ncha'tz al nin scyetz yi e' atanum, nka scyetz alchok awer nakil, yi cho'n najlij tzixo'l, yi ko na taj lpat jun xtx'ixwatz, nka na taj ltoy junt jilwutz xtx'ixwatz,

⁹ tajwe'n yi tz'opon ta'n stzi' cunin yi puertil yi mantial tetz molbil ibaj, tan toye'n tetz Kataj, nin ko quil xom te yi ca'wla's, tajwe'n tan tele'n laju'n tzixo'l wok.

Qui'c cuj tan baje'n chich'

¹⁰ "Alchok scyetz tzitetz, nka jun awer nak yi cho'n najlij tzixo'l, yil baj xch'el alchok txuc ta'n, jun cu'n incontr sbne' te'j, nin tz'elpon cu'n wa'n swutz.*

¹¹ Na alchok scyetz yi na xon wuxtx'otx', itz' tan tu' yi chich' yi na xon le wankil, nin ja wak' tzitetz tan xcone'n ita'n wi altar, tetz ixel tan qui iquime'n tan yi e'chk itil yi na ijuch tzinwutz, na yi chich'a'tz yi na el kojxuj wi altar, ya'stzun na chojon tircu'n yi itil.†

¹² "Cha'stzun te na walnin: Ax wok jun c'oloj xonl Israel, ncha'tz ax wok awer nak yi najlquix xchixo'l, qui'c cuj tan baje'n mu'x tal chich' ita'n.

¹³ Cha'stzun te alchok scyetz tzitetz yil ben tan txuqui'n, nin yil sbiyacu'n jun txuc, yi ba'n lbaj ta'n,

* **17:10** Gn 9:4; Lv 7:26-28; 19:27; Dt 12:16, 23; 15:23. † **17:11** Heb 9:27.

tajwe'n tan tele'n tircu'n yi xch'el yi jun txuca'tz, nin tajwe'n tan cwe'n mukul,

¹⁴ na tan yi chich'a'tz, ya'stzun na chixone't cyakil txuc wuxtx'otx'. Cha'stzun te na wal nin, yi qui'c kuj tan baje'n chich' ita'n, nin alchok scyetz yil bajse'n yi xch'el jun txuc, tajwe'n tan tele'n laju'n tzixo'l wok.

¹⁵ "Ej nin alchok xonl Israel, nka awer nak, yil bajse'n jun txuc yi quimnakt, nka junt txuc mbiyon cu'n, tajwe'n tan xtx'ajol yi be'ch tetz yi at te'j, nin ncha'tz tajwe'n tan jichine'n, nin tz'ocopon i' tetz tajlal jun yi qui xansa'nt jalen cu'n yil cu' k'ej. Ej kalena's tzun tz'octz tetz tajlal jun yi xansa'nt.

¹⁶ Poro ko quil tz'oc tan xtx'ajle'n yi be'ch tetz, nin quil jichin, qui tzun ltzaj yi tila's yi njuch, nin i' nin ajpaj sbne'tz te'j sbne' opon tunintz."

18

E'chk takle'n yi qui'c kuj tan bnol jun yaj te jun xna'n

¹ Ej nin tzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryostz tetz Moisés, je tzun saj tlol i'-tze'j:

² "Txolnin yi e'chk xtxolbile'j scyetz yi e' atanum yi e' xonl Israel: Yi in wetz in iRyosil, nin in Ajcaw tzite'j.

³ "Quil cxom wok te cyajtza'kl yi e' aj Egipto, yi tnum kale ncxate't.

"Quil cxom wok te cyajtza'kl yi e' aj Canaán kalel cxopone't wa'n, nin quil cxom wok te yi e'chk chicxtumbr yi e' wunaka'tz.

⁴ "Xomen wok te e'chk inca'wl, nin ban wok tane'n. Na in iRyosil yi ca'wl itetz.

5 "Ban wok bin tane'n e'chk inca'wl, tu e'chk ley yi ja bixe' wa'n. Nin alchok scyetz yil xom te'j, mben xkon tetz tiempa'tz.* Na in yi Ryos yi itajcawil.

6 "Qui'c cuj tan witbel tib jun yaj tu jun xna'n, ko cyajwutz quib. Banwok tane'n inca'wl na in iRyosil.

7 "Quil tzitelsaj k'ej itaj, tan tu' yil tziwitbej itib tu itxu', na i'tz itxu' nin qui'c rmeril yil tziban yi jun ajtza'kla's.

8 "Quil tzitelsaj k'ej itaj, tan tu' yil tziwitbej itib tu txkel.†

9 "Quil tziwitbej itib tu itanub, qui'c na ban ko i'tz me'l itaj, nka tal itxu', qui'c rmeril yil tziban jun ajtza'kla'tz. Ncha'tz qui'c na ban ko cho'n mmitz'ij te'j junt xna'n, qui'c cuj tan iwitbel itib tuch'.‡

10 "Quil cyelsaju' chik'aju' squibil quibu', tan tu' yil chiwitbej quibu' tu chimamaju', qui'c na ban ko i'tz me'l chicy'ajlu', nka tal chime'lu'. Qui'c cuj tan chibnolu' jun ajtza'kla'tz.

11 "Quil tziwitbej itib tuch' yi tal yi txkel itaj, na ni'cu'n itaj tuch', nin i'tz itanub. Qui'c cuj tan ibnol jun ajtza'kla'tz.

12 "Quil tziwitbej itib tuch' yi tanub itaj, na ite'n nin xch'el itaja'tz cya'n ta'n.

13 "Quil tziwitbej itib tuch' jun stzicy, nka titz'un itxu', na ite'n nin xch'el itxu'a'tz cy'a'n ta'n.

* **18:5** Neh 9:29; Ez 18:9; 20:11-13; Lc 10:28; Rm 10:5; Gl 3:12.

† **18:8** Lv 20:11; Dt 22:30; 27:20. ‡ **18:9** Lv 20:17; Dt 27:22.

14 "Quil tzeitelsaj k'ej stzicy, nka titz'un itaj, tan tu' yil tziwitbej itib tuch' yi txkel, na ncha'tz yi xna'na'tz i'tz itxu'§ tane'n.*

15 "Quil tziwitbej itib tuch' itlib, na ya'stzun txkel icy'ajl, nin qui'c kuj tan ibnol jun ajtza'kla'tz.†

16 "Quil tzeitelsaj k'ej itzicy, nka ititz'un, tan tu' yil tziwitbej itib tu yi txkel.‡

17 "Quil tziwitbej itib tu yi tal jun xna'n yi ja wi't chiwitbej quibu' tuch' nin ncha'tz quil tziwitbej itib tuch' yi mamaj yi jun xna'na'tz, qui'c na ban ko i'tz me'l yi tal, nka tal yi tal, qui'c kuj tan iwitbel itib tuch'. Yi jun ajtza'kla'tz chin juntlen nin, na junit len chiχch'el tircu'n e' xna'na'tz.§

18 "Quil tz'oc yi titz'un, nka stzicy inajal ita'n tetz itxkel, nin qui'c kuj tan iwitbel itib tuch' te itz'e't inajal, tan qui jale'n oyintzi' χchixo'l.

19 "Quil tziwitbej itib tu jun xna'n, yi at cunin tul tiempil tetz yi tetz xtx'ajo'n.*

20 "Quil tziwitbej itib tuch' yi txkel jun awisin, tan qui itoque'n tetz tajlal jun yi qui xansa'nt, tan yi jun ajtza'kla'tz.†

21 "Quil tzeitak' nin jun initxa' tetz yi ryos yi na bi'aj Moloc.‡ Qui tzeitelsaj xtx'ix imbi' tan yi jun ajtza'kla'tz. Na yi in wetz in Jehová yi iRyosil.

22 "Quil witbej tib jun yaj tu junt yaj, nka jun xna'n tu junt xna'n. Na chin tx'ixwil nin yi jun ajtza'kla'tz.§

§ 18:14 "Itxu'" tzone'j na elepont "jun tía". * 18:14 Lv 20:19-20.

† 18:15 Lv 20:12. ‡ 18:16 Lv 20:21. § 18:17 Lv 20:14; Dt 27:23.

* 18:19 Lv 20:18. † 18:20 Lv 20:10. ‡ 18:21 Yi Moloc, i'tz jun chiryosil yi e' amonita, yi ch'ich' cu'n yi ja bnix jun k'ak' te'u'l nin

ja chiben jo'li'n yi e' nitxa' tul yi k'ak'a'tz. § 18:22 Lv 20:13; Ro 1:26-27.

23 "Quil tzixconsaj itib tu jun txuc, tan qui ijuchul itil tan yi jun ajtza'kla'tz. Ncha'tz yi e' xna'n qui'c cu tan chixconsal quib tu jun txuc, na chin juntlen nin.*

24 "Quil tzijuch itil tan yi e'chk ajtza'kla'tz. Na tampaj yi e'chk xtxolbila'tz chelpon inlajul yi e'chk tnum tul yi ama'l kalel cxopone't wok wak'un.

25 Ncha'tz ja jal til yi ama'l kale najlche't yi e' wunaka'tz tan chipaj. Poro ja wak' caws yi e'chk ama'la'tz, cha'stzun te ja che'l xit tircu'n yi e' wunaka'tz tul yi cyetz chi'ama'l.

26 Ma jalu', ax wok jun c'olaj xonl Israel, scyuch' yi e' awer nak yi najlche' tzixo'l, nque'nwok il tan banle'n tane'n yi e'chk inca'wl tu e'chk inley yi ja bixe' wa'n, nin quil tziban yi e'chk ajtza'kla'tz, chi na chiban yi e' mas wunak, bantz qui tele'n itx'ix.

27 Na tircu'n yi e'chk ajtza'kla'tz, yi chin tx'ixwil nin, ya'stzun e' ban yi e' wunak yi najlche' tzaj tzone'j yi ntaxk cxu'l wok, nin tan chipaj ja oc tetz jun ama'l yi qui xansa'nt.

28 Qui bin cxom wok te cyetz cyajtza'kla'tz. Na ko ya'tz, cxelepon wok laju'n tan yi tx'otx', chi mbajij scye'j yi e' mal wunaka'tz.

29 Alchok scyetz yil sban yi e'chk takle'na'se'j yi chin tx'ixwil nin, tajwe'n yil tz'el cu'n swutz.

30 Cha'stzun te nque'nwok il tan banle'n tane'n yi e'chk inca'wl, nin quil tziban yi e'chk takle'n yi chin tx'ixwil nin, yi bajijnak sajle'nix tunintz tul yi ama'la's, nin quil tzijuch itil tampaj. Na in iRyosil yi cawl itetz."

* **18:23** Ex 22:19; Lv 20:15-16; Dt 27:21.

19

E'chk ca'wl tan xansal tib jun wunak, nin tan jale'n jun cyajtza'klyi jicyuch te'j

¹ Ej nin tzun jilon tzaj junt tir Kataj tetz Moisés itzun saj tloltz:

² “Alaj yi xtxolbile'j scyetz yi e' atanum Israel: Nque'nwok tetz jun jilwutz wunak yi xansa'nt, na yi in wetz yi iRyosil, chin xan nin in, nin chin tz'aknak cunin in.*

³ ”Ak'wok len k'ej itaj itxu'.†

”Ncha'tz banwok tane'n e'chk k'ej tetz ujle'n yi txumijt wa'n.‡ Na yi in wetz in iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

⁴ ”Quil tzilok'wok wutz junt ryos,§ nin quil tz-iban junt ryos yi ch'ich' cu'n.* Na yi in wetz in iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

⁵ ”Yil cxopon tan toye'n yi oy yi na xchaj yi ja jal tzatzin paz skaxo'l, oyinwok sk'il cu'n, nin banwok yi e'chk xtxolbil yi na chintzatzin te'j.

⁶ Yi itawun yil tzitoy, tajwe'n tan baje'n ita'n te ite'n nin k'eja'tz, nin ncha'tz ba'n lbaj le ca'pi'n k'ej, poro yi sowril yil cyaj tetz yi toxi'n k'ej, tajwe'n tan pat-xe'n.

⁷ Yi kol je' bajsan yi jun oya'tz le toxi'n k'ej, qui'c xac sbne' tzinwutz, nin quil chintzatzin te'j.

⁸ Alchok scyetz yil bajse'n, sjalok til, nin stz'elk cu'n swutz, tampaj yi ja po'tzaj yi oy yi wi'nin k'ej tzinwutz.

* **19:2** Lv 11:44-45; Mt 5:48; 1 P 1:16. † **19:3** Ex 20:12; Dt 5:16.

‡ **19:3** Ex 20:8; Dt 5:12. § **19:4** Lv 26:1. * **19:4** Ex 20:23; 34:17; Dt 17:25.

9 "Yil tz'opon k'ejlal yil je' yi icosech, quil tzišicy'e'n yi e'chk tal bakaj yi na cyaj cyen tx'akxuj, nin quil cxo'c tan xtxoye'n txo'lak yi stz'isil yi ja el quen.

10 Ncha'tz quil cxo'c tan xtxoye'n wutz yi uva, nin quil tzišicy'e'n yi e'chk wutz yi na cyaj cyen tx'akxuj, cyajk tu'tz ita'n scyetz yi e' tal prow me'ba', nin scyetz yi e' awer nak. Na yi in wetz in iRyosil, yi na chincawun tzite'j.†

11 "Quil cxalk'ij.‡ Ncha'tz quil tzijal jun wi itak', nin quil tzijop iwutz tzitibil itib.§

12 "Quil tzišuk jun iyol tan imbi', yi quil cxe'l cu'n te'j,* na ko ya'tz tziban na tzun elpont-tz yi na cxtzan tan telse'n ink'ej. Na yi in wetz in Jehová iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

13 "Quil cxo'cwok tan oyintzi' tu junt, nin quil tzišajlen yi e'chk takle'n yi at tuch'. Nin chojwok chik'ej yi e' imos te ite'n nin k'eja'tz. Quil tzich'iw junt k'ej tan chichoje'n.n.†

14 "Quil cxo'c tan xbajtzije'n jun chcan wi'.

"Quil tzitak'wok cu'n e'chk takle'n le chibe' yi e' moyi'x tan chije'n trimp te'j.‡ Ma na chajwok ic'ulutxumil tzinwutz. Na yi in wetz in Jehová iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

15 "Yil cxo'c tan pujle'n xtisya', quil tzitak'e'n ik'ab twi' jun. Quil xom iwi' tan colche'n jun prow me'ba', yi ko i' nin aj paj, nin quil xom iwi' tan colche'n jun ric, yi ko i' nin aj paj. Nicy'nin tu' tzišulej ca'wbe'n cyetz alchok jilwutz wunak.§

† 19:10 Lv 23:22; Dt 24:19-22. ‡ 19:11 Ex 20:7; Dt 5:19. § 19:11 Ex 20:16; Dt 5:20. * 19:12 Ex 20:7; Dt 5:11; Mt 5:33. † 19:13 Dt 24:14-15. ‡ 19:14 Dt 27:18. § 19:15 Ex 23:6-8; Dt 16:19.

16 "Quil cxo'c wok tan x̄chaq'ue'n yol x̄chixo'l yi e' itanum.

"Quil cxo'cwok tan biyle'n cu'n junt iwunakil. Na yi in wetz in Jehová iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

17 "Quil tzitawaj chi'ch c'u'lal tetz italma', te jun ititz'un, nka te jun itzicy.

"Ej nin ko na itil yi tajwe'n tan makle'n wutz jun iwisin, ba'n tzimak wutz.* Quil cxom te yi tetz tajtza'kl, ko na tzan tan juchle'n til.

18 "Quil tziticy'se' ic'u'l tzitibil itib, nin quil tzitawaj chi'ch c'u'lal scye'j yi e' itanum. Lok'wok chiwutz iwisin, na ni'cu'n axwok scyuch'.† Na yi in wetz in Jehová iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

19 "Banwok tane'n yi e'chk inca'wl.

"Quil tzitak' ama'l tan chisakche'n yi itawun tu junt jilwutz txuc.

"Quil tziyuj cu'n junt jilwutz ij txo'l yi ij yi na itaw wok swutz itx'otx'.

"Quil tz'oc jun be'ch itetz tzite'j, ko banij tane'n tan cobox jilwutz nok'.‡

20 "Yi ko at jun lwitbej tib tu jun xun esclaw yi i'tz tetz junt yaj, nin txe'n lok'xij yi jun xuna'tz tan tele'n liwr, yi juna'tz yi nwitbej tib tuch', tajwe'n tan x̄chojol yi paltil. Poro nk'e'tz sotelz chiwutz sbne', na yi jun xuna'tz atite't jak' cawl yi patrón.

21 Nin yi juna'tz yi nwitbej tib tu yi xun yi esclaw, tajwe'n tan toyil jun cne'r ztinwutz tan jale'n cuybil paj, nin tajwe'n tan bene'n tcy'al kale atit puertil yi mantial tetz molbil ibaj.

* **19:17** Mt 18:15. † **19:18** Mt 5:43; 19:19; 22:39; Mc 12:31, 33; Lc 10:27; Ro 13:9; Gl 5:14; Stg 2:8. ‡ **19:19** Dt 22:9-11.

22 Nin tan yi jun cne'ra'tz, tajwe'n tan jakol yi pale' cuybil paj yi jun yaja'tz swetz, nin tzincuye' paj.

23 "Yil tzicambaj yi ama'l yi suki'nt wa'n tzitetz, yi na bi'aj Canaán, nin yil tzitawaj e'chk tze' yi na tak' lo'bijil, qui'c cuj tan cwe'n tzaj yi wutz ita'n, nin qui'c cuj tan baje'n yi wutz ita'n tetz ox yob.

24 Ma le cyaji'n yob, tircu'n yi wutz yi e'chk tze'a'tz, xansok tzinwutz, nin tircu'n wunak ächimole' quib tan xanse'n yi e'chk lo'bij.

25 Ma le o'i'n yob, ba'n tzun baj wutz yi e'chk tze'a'tz ita'n. Nin tan yi txolbila'tz yi tze' wi'nin wutz sbne' opon tunintz. Na yi in wetz in iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

26 "Quil tzibajsaj jun takle'n yi at äch'el. §

"Quil cxo'cwok tan wutz mesi'n, nin quil tzijoy puntil tan tilwe'n yi mbi sbajok ek ca'p.*

27 "Quil tz'el xi'il iwi' ita'n yi junit setej sban, nin quil tz'el ju' ixmatzi' ita'n.

28 "Quil tziq'uixpuj iwankil tampaj tu' yi na quim jun. Nin quil tz'oc jun itechl ita'n te iwankil. † Na yi in wetz in Jehová iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

29 "Quil tzitelsaj k'ej ime'l, tan tu' yil tz'oc ita'n tetz jun wi'tz aj bnol tetz. ‡ Quil tzipo'tzaj itanum tan e'chk ajtza'kl yi chin xa'bil nin.

30 "Banwok tane'n e'chk k'ej tetz ujle'n yi bixba'nt wa'n. Ak'wok k'ej yi mantial tetz molbil

§ 19:26 Gn 9:4; Lv 7:26-27; 17:10-14; Dt 12:16, 23; 15:23. * 19:26 Dt 18:10. † 19:28 Lv 21:5; Dt 14:1. ‡ 19:29 Dt 23:17.

ibaj kale najlchine't. Na yi in wetz in iRyosil, yi na chincawun tzite'j. §

31 "Quil tzijak itajtza'kl scyetz yi e' alma', nin scyetz yi e' aj wutz mes.* Quil tzijuch itil tan yi e'chk takle'na'tz. Na yi in wetz in iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

32 "Ak'wok chik'ej yi e' yi ja tijin chic'u'l, ba'n cxcye'e'n wok xchiwutz tan tak'le'n chik'ej. Chajwok ic'ulutxumil, tan imbi'. Na yi in wetz in Jehová iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

33 "Quil che' ibuch yi e' awer nak yi najlche' tzixo'lwok.

34 Chajwok lok' ib scyetz chi na ilok' itib itetz tzitibil itib. Lok'wok chiwutz, na ni' cu'n axwok scyuch', na ncha'tz ax itetz, ax awer nak banak Egipto. † Banwok tane'n, na yi in wetz in iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

35 "Quil tziban tramp, te alchok jilwutz ma'lbil.

36 Tajwe'n xcon e'chk ma'lbil ita'n yi tz'aknak cu'n yi talal. ‡ Na in iRyosil, yi ncxe'lsan tzaj Egipto.

37 "Ma jalu', banwok bin tane'n e'chk inca'wl, tu e'chk ley yi bixba'nt wa'n. Xomenwok te'j. Na yi in wetz in Jehová iRyosil, yi na chincawun tzite'j."

20

Yi xchojo'nil yi pajol ca'wli'n

1 Nin jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, itzun taltz tetz:

§ 19:30 Lv 26:2. * 19:31 Dt 18:11; 1S 28:3; 2R 23:4; Is 8:19.

† 19:34 Ex 22:21; Dt 24:17-18; 27:19. ‡ 19:36 Dt 25:13-16; Pr 20:10; Ez 45:10; Am 8:5; Miq 6:11.

² “Txolnin yi xtxolbile'j scyetz yi e' atanum: Alchok wunakil yil toy jun nitxajil tetz yi ryos Moloc, qui'c na ban ko i'tz jun xonl Israel nka jun awer nak yi cho'n najlij tzixo'l wok, tajwe'n cu'n tan cwe'n biyij tan c'ub cyak'un yi e' nim juy.

³ Na yi in wetz, incontr sbne' te yi juna'tz, nin stz'elk cu'n wa'n swutz, na ja oc il c'ol ta'n te inca'l yi mantial tetz molbil ibaj, nin ja el k'ej imbi' ta'n tan tu' yi ja toy jun nitxajil tetz Moloc.

⁴ Ma jalu', ko qui na chixom yi e' wunak te yi jun xtxolbila'tz nin ko quil quim yi jun wunaka'tz cya'n,

⁵ in tzun contr sbne'-tz te juna'tz, tuml yi najal, nin stz'elk cu'n wa'n swutz, scyuch' yi e' yi ja chixom te'j tan juchle'n quil swutz Moloc.

⁶ Ej nin ko cho'n tz'opon jun swutz jun aj wutz mes, tan yol scyetz alma', sjuche' til tampaj, nin in contr sbne'-tz te'j, nin stz'elk cu'n wa'n swutz.

⁷ ”Ma na ntin k'ukek ic'u'l swe'j, nque'nowok tetz tz'aknak cu'n, na yi in wetz in iRyosil, yi na chincawun tzite'j.

⁸ Xanswok itib tan ixome'n swe'j nin banwok tane'n e'chk inca'wl tetz cu'n italma'. Na in Jehová yi iRyosil yi ja no'c tan ixanse'n, nin tan ibixbaje'n tetz inxconsbe'tz.

⁹ ”Alchok scyetz yil tz'oc tan chijisle'n yi e' taj xtxu', tajwe'n tan cwe'n biyij, na i' te'n aj paj te'j yil cu' biyij,* na ja oc tan telse'n chik'ej yi e' taj xtxu'.

¹⁰ ”Yi ko at jun yaj lwitbej tib tu txkel junt, tajwe'n tan quime'n yi yaj tu yi xna'n na ja chijuch quil.†

* **20:9** Ex 21:17; Mt 15:4; Mc 7:10. † **20:10** Ex 20:14; Lv 18:20; Dt 5:18; 22:22-24; Jn 8:5.

11 "Ko at jun lwitbej tib tu txkel yi taj, na elpont yi na tzan tan telse'n k'ej yi taj. Nin tan yi xtxol-bila'se'j, tajwe'n tan quime'n yi yaj, tu yi xna'n na ja chijuch quil, nin e' te'n aj paj te yil chicu' biyij.‡

12 "Ko at jun lwitbej tib tu txkel yi cy'ajl, tajwe'n tan quime'n yi yaj tu yi xna'n, nin tajwe'n tan toque'n te cyajal yi xchiquimok, na e' te'n aj paj te yil chicu' biyij na yi jun ajtza'kla'tz chin tx'ixwil nin.§

13 "Ma jalu', kol witbej tib jun yaj te junt yaj, chi na witbej tib jun yaj tu jun xna'n, tajwe'n tan chiquime'n chicabil, na e' te'n ajpaj te yil chicu' biyij, na chin tx'ixwil nin yi jun xtxolbila'tz.*

14 "Ko at jun ltok'bej tib tu jun xna'n, nin ltok'bej tib tu xtxu' yi jun xna'na'tz, na tzun tzantz tan po'tza'n ib, nin tajwe'n tan chipate'n cyoxlil, itz'enle'n, bantz quil jal junt tir yi takle'na'tz yi chin tx'ixwil nin tzixo'lwok. †

15 "Yi ko at jun yaj yil xcon jun txuc chi na xcon jun xna'n, tajwe'n tan cwe'n biyij. Nin tajwe'n tan cwe'n biyij yi txuc.

16 "Ko at jun xna'n yil xcon jun txuc chi na xcon jun yaj, tajwe'n tan cwe'n biyij yi xna'n tu yi txuc. Na chipaj nin cyera'tz.‡

17 "Ko at jun ltok'bej tib tu jun tanub, qui'c na ban ko nk'e'tz junit chitaj chitxu', nin lchiwitbej quibtz, sotzel chiwutz sbne', na yi na witbej tib jun tu tanub i'tz jun xtxolbil yi chin tx'ixwil nin, nin e' te'n ajpaj sbne' te yil chicu' biyij.§

‡ 20:11 Lv 18:8; Dt 22:30; 27:20. § 20:12 Lv 18:15. * 20:13 Lv 18:22. † 20:14 Lv 18:17; Dt 27:23. ‡ 20:16 Ex 22:19; Lv 18:23; Dt 27:21. § 20:17 Lv 18:9; Dt 27:22.

18 "Ko at jun lwitbej tib tu jun xna'n yi na tzan quen cunin tul tiempil yi xtx'ajo'n, na tzun tzantz tan telse'n k'ej yi xna'n, nin ncha'tz yi xna'n i' aj paj te'j, na ja cujij yi jun ajtza'kla'tz, nin tan yi xtxolbila'tz tajwe'n tan chicwe'n biyij.*

19 "Quil tziwitbej itib tu jun titz'un, nka stzicy itxu', nin ncha'tz tu jun titz'un, nka stzicy itaj, na e' te'n ixonl, nin ko ya'tz tziban tzichoje' itil.

20 "Alchok scyetz yi na witbej tib tu txkel yi xibin yi xtxu', na el k'ej yi xibin yi xtxu' ta'n, nin chicabil jepon cyeklal yi quila'tz, nin quil jal jun chinitxa'.†

21 "Alchok scyetz yil majlen txkel yi titz'un, nka stzicy, na el k'ej yi titz'un, nka stzicy ta'n. Nin yi jun ajtza'kla'tz na tak' chi'ch c'u'lal, nin yi e'a'tz yil chijuch quil, quil jal chinitxa'.‡

22 "Banwok bin tane'n e'chk inca'wl, tu e'chk inley yi bixba'nt wa'n, bantz quil cxe'lwok laju'n le yi tnum yi na chintzan tan iticy'le'n nin tul tetz inajbil.

23 Quil cxomwok te cyajtza'kl yi e' wunak yi chelpon inlajul swutz yi ama'la'tz. Na yi e'a'tz ja chiban yi e'chk yab ajtza'kla'tz yi chin juntlenin, cha'stzun te qui nin mintx'aj yi cyajtza'kl, nin chelpon inlajul swutz yi ama'la'tz.

24 Jun cu'n swale' nin tzitetz, yi itetz sbne' yi jun ama'la'tz yi chum balaj nin.§

"In iRyosil, yi ja cxje' intxa'ol xchixo'l yi e' mas jilwutz wunak.

* **20:18** Lv 18:19. † **20:20** Lv 18:12-14. ‡ **20:21** Lv 18:16.

§ **20:24** Le castiy na tal "donde la leche y la miel corren como el agua". Yi na elepont cobox yola'tz i'tz yi chum balaj nin yi ama'l.

²⁵ Cha'stzun te tajwe'n tan tele'n itxum scyetz yi e' txuc yi xan tu yi e' yi nk'e'tz xan tan ibajsal nka tan imacol. Quil tzitelsaj ik'e'j tan tu' yil tzibajsaj nka yil tzimac yi e' txuca'tz yi xan.

²⁶ Yi ax itetz tajwe'n tan itoque'n tetz jun jilwutz wunak yi xansa'nt tzinwutz, na yi in wetz in Jehová, nin chin xan cunin in, nin ja cxje' intxajol xchixo'l tircu'n yi e' wunak yi ate' wuxtx'otx' tan itoque'n tetz intanum.

²⁷ "Alchok yaj nka alchok xna'n yi na chijoy puntil tan xcone'n jun aj wutz mes tetz chiyolol scyuch' alma', tajwe'n tan quime'n tan c'ub. Nin e' te'n aj paj te yil chicu' biyij," stzun Ryos bantz.

21

Yi mbi tajwe'n sban jun pale'

¹ Ej nintzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, tan talche'n yi xtxolbile'j:

"Jilonin scyetz yi e' pale', yi e' xonl Aarón, nin alaj scyetz yi chijoye' puntil tan qui cyoque'n tetz tajlal jun yi qui xansa'nt, tan tu' yil chimac yi wankil jun chixonl yi ja quim.

² Ma na ko i'tz jun chixonl chi tane'n chitxu', chitaj, chinitxa', nka jun quitz'un,

³ nka jun cyanub yi qui ocnak chmil, nin yi cho'n najlij scyuch', ba'n tzun chimactz wankil yi alma'a'tz.

⁴ Poro qui'c cuj tan chimacol jun alma' yi ko i'tz jun cyanub yi umnakt.

5 "Qui'c kuj tan tele'n chijukul xi'il chiwi', nin qui'c kuj tan tele'n chixmatzi' cya'n,* nin qui'c kuj tan q'uixpe'n chiwankil.†

6 Ma na tajwe'n yi cyak'o'nt quib tan chixcone'n swetz, nin yi quil tz'el k'ej imbi' cya'n na e' na cho'c tan pate'n e'chk tx'ixwatz tzinwutz, nin na cyoy yi pam yi wi'nin xanil swetz, cha'stzun te tajwe'n yil cho'c tetz tz'aknak cu'n.

7 "Qui'c kuj tan tumewe'n jun pale' tu jun wi'tz bnol tetz, nka tu jun xun yi po'tza'nt, nka tu jun xna'n yi xma'lca'n, na yi e' pale'a'tz jatxij che' tan chixcone'n swetz.

8 Makaj bin chiwutz yi e' pale' te e'chk takle'na'tz, na e' na chopon tu yi e'chk oy tzinwutz. Nin chin skoj cu'n te cyalma' sbne' xchiwutz tircu'n yi e' wunak, na yi in wetz in iRyosil, nin chin tz'ak nak cunin in, nin in na cho'csan tetz tz'aknak cu'n.

9 "Yi ko at jun xun yi me'l jun pale', yil telsaj k'ej stibil tib yil tz'oc tetz wi'tz bnol tetz, na el k'ej yi taj ta'n, nin tajwe'n tan stz'e'se'n itz'enle'n.

10 "Ej nin yi wi'tz pale', at rmeril tan xconsal yi be'chok yi wi'nin xanil, na je'nak kojij yi aceit yi wi'nin xanil twi'. Cha'stzun te qui'c rmeril tan je'n xchitpul xi'il wi', nin qui'c rmeril tan cwe'n katzol yi be'ch tetz tan xchajle'n yi na bisun tan jun xonl yi na quim.

11 Ncha'tz qui'c rmeril tan toque'n le jun ama'l kale atit jun alma', mpe ik yi taj, nka yi xtxu' yi ja quim, na qui'c rmeril tan toque'n yi wi'tz pale' tetz jun wunak yi qui xansa'nt.

* 21:5 Ya'stzun e' banake' yi e' wunak tentz yi nk'e'tz e' tetz Ryos yi na quim jun chixonl. † 21:5 Lv 19:27-28; Dt 14:1.

12 Qui'c rmeril tan tele'n tzaj le ama'l yi wi'nin xanil, kale najle't Ryos, tan toque'n tul jun ama'l kale atit jun alma', qui'c na ban ko i'tz yi taj nka yi xtxu', na ko ya'tz sban tz'elpon k'ej yi ama'l yi wi'nin xanil ta'n, na je'nak kojij yi aceit twi' yi na xcon tan xanse'n jun wi'tz pale'. Banwok bin tane'n yi inca'wl na in Jehová iRyosil.

13 "Tajwe'n tan tumewe'n jun wi'tz pale' tu jun xun yi txe'n cu'n til jun yaj.

14 Na qui'c kuj tan tumewe'n tu jun xma'lca'n yi ja quim chmil, nka tu jun xna'n yi ja chipax tu chmil, nka tu jun xna'n yi po'tza'nt, nka tu jun xna'n yi wi'tz bnol tetz. Qui'c kuj tan tok'bel tib tu alchok tu' xna'nil, ma na tajwe'n tan tumewe'n tu jun xun yi txe'n cu'n til jun yaj, nin yi cho'n tz'el tzaj ta'n xchixo'l yi e' tetz xonl, yi e' xonl k'ajtzun Leví.

15 Yi e' wi'tz pale', tajwe'n tan chibnol tane'n yi e'chk xtxolbila'tz tan qui tele'n chik'ej yi e' chinitxa' cya'n xchixo'l chitanum, na yi in wetz, in nchixansan tan cyoque'n tetz tz'aknak cu'n."

Qui'c rmeril tan toque'n jun pale' tan toye'n tx'ixwatz swutz Ryos ko at yana'sil

16 Ej nin jilon tzaj junt tir Ryos tetz Moisés, tan talche'n yi xtxolbile'j:

17 "Alaj tetz Aarón yi sbne' opon tunintz, qui'c rmeril tan toque'n jun tetz xonl yi at yana'sil, tan toye'n pam tzinwutz.

18 Yi xtxolbila'tz na elpont, yi alchok scyetz yi at jun yana'sil qui'c rmeril tan banle'n yi jun munla'tz. Qui'c rmeril tan chixcone'n tetz pale' yi

e' moyi'x̄, yi e' co'x, scyuch' yi e' yi at yana'sil yi ju', nka ko at yana'sil yi x̄chin,

¹⁹ nka wak'xnakt yi tkan, nka yi k'ab,

²⁰ nka yi at muc'uxil wutz coc, nka yi qui nin ch'uy wutz tkan, nka yi muj nin tu' te'j wutz, nka yi xlac'at wutz yi xcy'akach yi at te'j, nka yi at tx'a'c te wankil, nka po'tnak yi chiquiwel.

²¹ Alchok scyetz scyeri e' xonl Aarón yi at jun te e'chk yana'sila'tz te'j, qui'c cuj tan toque'n tan banle'n jun munl swutz Ryos, yi patu'n na u'lij, nin qui'c cuj tan toque'n tan toye'n yi pam, na at yana'sil.

²² Ba'n lbaj yi pam ta'n yi na oyij, nin ba'n lbaj yi e'chk takle'n ta'n yi wi'nin xanil.

²³ Poro qui'c rmeril tan toque'n tc'u'l yi ama'l yi wi'nin xanil yi cho'n at tul yi mantial tetz molbil ibaj, nin qui'c cuj tan tocompone'n x̄kansal tib te yi altar yi at le wutzk'anil, bantz qui tele'n ke'j yi inca'l ta'n, tan yi tetz yana'sil. Na in yi iRyosil, yi mmak'on k'ej yi e'chk takle'na'tz.”

²⁴ I nin tzun yol Moisésa'tz bantz tetz Aarón, quib yi tal Ryos tetz, nin ncha'tz ite'n nin tala'tz scyetz yi e' nitxajil Aarón, nin scyetz cyakil yi e' xonl Israel.

22

Yi e'chk oyyi na ak'lij tetz Ryos

¹ Ej nintzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

² “Alaj tetz Aarón, nin scyetz yi e' xonl i', yi cwent cu'n chiban te e'chk takle'n yi wi'nin xanil yi na oylij swetz, tan qui tele'n k'ej imbi' cya'n, yi wi'nin xanil. Na in Jehová iRyosil.

³ "Ej nin jalu', nin sbne' opon tunintz, alchok scyetz xchixo'l yi pale'a'tz yil tz'oc tan banle'n chimunl yi e' xonl Israel tzinwutz, tajwe'n tan xansal tib bajx cu'n. Ko quil sban tane'n yi inca'wle'j, tajwe'n tan tele'n laju'n tzixo'l wok. Qui'c cuj tan xcone'n. Na in Jehová, iRyosil.

⁴ "Qui'c cuj tan baje'n e'chk takle'n yi wi'nin xanil, tan jun xonl Aarón yi ko at jun jilwutz tx'a'c te'j yi xlac'at wutz*, nka yi na el poj te wankil, jalen cu'n yil xansaj tib.

"Alchok scyetz tzitetz yil maque'n jun alma', nka lmaque'n junt wunak yi ja el ta'al yi xchi'ol,

⁵ nka alchok scyetz yil tz'oc quen tetz jun yi qui xansa'nt, tampaj yil maque'n jun txuc yi tu na jut nin tu' wankil wuxtx'otx', nka yil noj quen te jun wunak yi qui xansa'nt,

⁶ tz'ocopon tzun tetz tajlal jun yi qui xansa'nt, jalen cu'n yil cu' k'ej, nin qui'c cuj tan baje'n e'chk takle'n ta'n yi wi'nin xanil, yi ko quil jichin te yi ntaxk oc tan bajse'n yi e'chk pama'tz yi wi'nin xanil.

⁷ Jalen cu'n yil cu' k'ej, kalena's tzun tz'octz tetz jun wunak yi xansa'nt swutz Ryos. Ej kalena's tzun at rmeriltz tan baje'n yi e'chk oy ta'n yi wi'nin xanil, na ya'stzun yi tetz wa'.

⁸ Qui'c cuj tan baje'n xchi'bel jun txuc ta'n yi quimnakt yi nnoj quen swutz, nin qui'c cuj tan baje'n yi xchi'bel jun txuc ta'n yi rit'ij cu'n tane'n tan jun smaron txuc, bantz quil tz'oc lac'p il c'ol te'j tan yi chi'baja'tz. Na in Jehová iRyosil.

* **22:4** "Tx'a'c te'j yi xlac'at wutz" na elepont "lepra" le castiy.

9 "Al nin scyetz tan cyoque'n tan banle'n tane'n e'chk inca'wl, nin quil chijuch quil tantu' yi quil chiban tane'n, bantz quil chiquim. Na in Jehová iRyosil, yi na chinxansan yi e' pale'a'tz.

10 "Yi ko at jun yi nk'e'tz pale', qui'c cuj tan baje'n yi e'chk takle'n yi wi'nin xanil ta'n. Qui'c na ban ko i'tz jun wunak yi ja opon tu yi pale' tan posari'n, nka yi aj ch'eyanl le najbil yi pale', qui'c cuj tan baje'n yi e'chk pama'tz ta'n yi wi'nin xanil.

11 "Yi kol lok' yi pale' jun esclaw tan yi tetz pu'k, yi jun esclawa'tz ba'n lbaj yi e'chk takle'n ta'n yi wi'nin xanil. Ncha'tz yi e' yi cho'n nchitz'ij xe ca'l yi pale', ban chiwan te e'chk waja'tz.

12 "Yi ko at jun xun yi me'l jun pale' yi ja ume' te jun yi qui'c tocbil tetz pale', qui'c rmeril tan baje'n yi e'chk oya'tz ta'n yi na ak'lij scyetz yi e' pale'.

13 Poro ko i'tz xma'lca'n, nka ja chipax tu chmil, nin qui'c tal, nin ja pakxij xe ca'l yi taj, ba'n wan te yi oy yi na ak'lij tetz yi taj. Poro qui'c rmeril tan wane'n junt yi nk'e'tz pale' te e'chk oya'tz.

14 "Yi ko at jun yi qui na til yi xanil yi e'chk takle'na'tz, nin ja baj ta'n, tajwe'n tan xtxumul xel, tuml junt to'i'n part te yi mbaj ta'n.

15 Poro yi e' pale' qui'c rmeril tan cyak'ol ama'l tan cyoque'n e' xonl Israel tan telse'n k'ej yi e'chk takle'na'tz yi wi'nin xanil, yi na oylij swetz,

16 nin quil cyak' ama'l tan chijuchul quil, tan yil baj yi e'chk oya'tz cya'n. Na in yi Ryos, yi na ak'on chik'ej yi e' pale'."

E'chk xtxolbil yi tajwe'n tan banle'n tane'n te e'chk awun yi na xcon tetz tx'ixwatz

17 Ej nintzun jilon tzaj junt tir Ryos tetz Moisés, itzun saj tloltz:

18-19 “Jilonin tetz Aarón tuml yi e' cy'ajl, nin scyetz yi e' atanum, nin txolnin yi e'chk xtxolbile'j scyetz: Yi ko at jun scyeri e' kaxonl Israel, nka jun scyeri e' awer nak yi najlij skaxo'l yil toy jun xtx'ixwatz tetz Ryos tan pat-xe'n tircu'n wankil, tajwe'n yi i'tz jun txuc yi mam nin yi qui'c mu'x̄ tal yana'sil, bantz stzatzine'n Ryos te'j. Qui'c na ban ko i'tz tan tele'n k'ab te jun yol yi suki'nt ta'n swetz, nko i'tz jun oy yi tetz cu'n talma' na tak' tetz Ryos. Nin tajwe'n yi i'tz jun mam tor, nka i'tz jun tal mam cneru' yi junixe't yob, nka jun mam chiw.

20 Poro qui'c rmeril ko at chiyana'sil yi e' tawuna'tz, na quil c'u'lchij ko ya'tz quitane'n yil chopon tzinwutz.†

21 ”Alchok scyetz yil tz'opon tan tak'le'n jun oy tetz tzatzin paz, qui'c na ban ko i'tz tan tele'n k'ab te jun yol yi suki'nt tetz Ryos, nka i'tz jun oy yi tetz cu'n talma' na tak', tajwe'n yil toy e' mam tor, nka e' cneru', yi qui'c mu'x̄ tal chiyana'sil, bantz stzatzine'n Ryos te'j.

22 Quil tziyowok e'chk awun swetz yi moyi'x̄, nka q'uixpnake', nka qui'c junt quikan, nka yi je'nak tx'anol tib mu'x̄ chichi'bel, nka at xcy'akach scye'j, nin quil tzitak' tan chipat-xe'n tetz oy wi altar tzinwutz.

23 Ma jalu', ko i'tz jun oy yi na toy jun tan tu' yi na tzatzin, ba'n tzun ltak' jun mam tor, nka jun cne'r yi at jalaj tkan juy, poro ko i'tz tan banle'n tane'n jun ca'wl, qui tzun tz'ak'lij ama'ltz tetz tan toyil jun awun yi nk'e'tz tz'aknak.

† 22:20 Lv 1:3; Dt 17:1.

24 Qui'c rmeril tan itk'ol e'chk awun swetz yi q'uixpnak chiquiwel, nka lo'onsa'nt, nka elnakt tzutij, nka elnak kuxij. Quil tzitoywok yi jun jilwutz awuna'tz swetz.

25 Ncha'tz quil tzitz'amwok e'chk awuna'tz tetz jun awer nak tetz inwa' yi in iRyosil, na yi e' txuca'tz at chiyana'sil, nin quil tzintz'am tik'ab."

E'chk xtxolbil yi tajwe'n lbanlij tane'n tan biyle'n jun awun yi na oylj tetz Ryos

26 Ej nin jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés, itzun taltz tetz:

27 "Yil tz'itz'ij jun tal ne'x tor, nka yil tz'itz'ij jun tal ne'x cneru', nka jun tal ne'x chiw, tajwe'n yil cyajcyen te yi xtxu' tetz juk k'ej, ma yil tz'icy' yi juk k'aja'tz, stz'ocsok tzuntz tan pat-xe'n tetz oy tzinwutz.

28 "Quil tzibiy cu'n jun wacx, nka jun cne'r tu tal te ite'n nin k'aja'tz.

29 "Yil tzitak'wok jun oy tan tyoxi'n swetz, puntil cu'n tzitulej, bantz intzatzine'n te'j.

30 Nin bajswoke'n tircu'n te ite'n nin k'aja'tz nin quil tzitak'wok cyen sowril tetz junt k'ej. Na in Jehová iRyosil yi na chincawun tzite'j.

31 "Banwok tane'n e'chk inca'wl, xomenwok te'j. Na in Jehová iRyosil yi na chincawun tzite'j.

32 "Quil tzitelsaj k'ej imbi' yi chin xan nin, bantz jale'n ink'ej tzixo'lwok, yi axwok xonl Israel. Na in, in Jehová yi iRyosil, yi ja ixansij tan ixcone'n swetz.

33 Nin ja cxe'l tzajwok wa'n Egipto, tan woque'n tetz iRyosil. Na in Jehová iRyosil yi na tzan tan talche'n e'chk ca'wla'tz tzitetz," stzun Ryos bantz tetz Moisés tan talche'n scyetz wunak.

23

Yi e'chk k'ejyi na bajij tan tak'le'n k'ej Ryos

¹ Ej nin tzun jilon tzaj junt tir Ryos tetz Moisés, itzun taltz tetz:

² “Txolaj yi xtxolbile'j scyetz yi e' atanum yi e' xonl Israel: Je bi' yi e'chk k'ejlale'j yi tajwe'n tan itoque'n tan inc'u'laje'n. Wi'nin xanil sbne' e'chk k'aja'tz yil tzimole' itib tzinwutz.

³ ”Kak' k'ej cxak'uj wok ma le juki'n k'ej, i'tz jun k'ej tetz ujle'n* nin wi'nin xanil jun k'aja'tz sbne' yil tzimol cun itib tzinwutz. Tajwe'n tziban tane'n jun k'aja'tz alchok ama'lil kalel cxa'te't, na wi'nin xanil jun k'aja'tz tan tak'le'n ink'ej, na in iTaj Jehová.

⁴ ”Je yi e'chk k'ejlale'j tan imolol itib tan tak'le'n ink'ej, nin wi'nin xanil e'chk k'ejlala'tz:

⁵ ”Yi cyajlaj tajlal yi bajx xaw, cwe'n k'ej, tajwe'n tan ibnol tane'n yi Pasc, tan tak'le'n ink'ej.†

⁶ ”Nin le o'laji'n k'ej te ite'n nin xawa'tz, na taj ticy'se'n yi k'ejlal tan bajse'n yi pam yi qui'c xtx'amil, tan tak'le'n ink'ej. Tetz juk k'ej tajwe'n tan ibajsal pam yi qui'c xtx'amil.

⁷ Nin yi bajx k'ej te yi juk k'aja'tz, tajwe'n tan imolol itib na wi'nin xanil yi jun k'aja'tz. Quil xak'uj wok le jun k'aja'tz.

⁸ Nin tul yi jujun k'aja'tz tajwe'n tan ipatil itx'ixwatz tzinwutz. Ej nin le juki'n k'ej, tajwe'n tan imolol itib na wi'nin xanil yi jun k'aja'tz. Qui'c cuj tan ibnol jun jilwutz ak'un.”‡

* **23:3** Ex 20:8-10; 23:12; 31:15; 34:21; 35:2; Dt 5:12-14. † **23:5** Ex 12:1-13; Dt 16:1-2. ‡ **23:8** Ex 12:14-20; 23:15; 34:18; Dt 16:3-8.

Yi tzatzi'n yi na bajij te yi bajx wutz yi ujul

⁹ Ej nin tzun jilon tzaj junt tir Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

¹⁰ “Txolnin yi e'chk txolbile'j scyetz yi e' atanum, yi e' xonl Israel: Yi nsken wi't cxo'c tul yi ama'l yil swak'e' tzitetz, nin yil je' yi icosech tetz triw, tajwe'n tz'opon yi bajx boc'oj ita'n tk'ab yi pale'.

¹¹ Ma yi nsken wi't icy' yi jun k'ej tetz ujle'n, tajwe'n tzun tan sukil yi pale' yi jun boc'oj triwa'tz tzinwutz chi jun oy yi wi'nin k'ej, bantz wuk'ol ama'l tan itule'n tzinwutz.

¹² Nin le ite'n nin k'aja'tz yil cyoy yi jun boc'oj triwa'tz, tajwe'n tan ipatil jun tal ne'x cneru' yi junixe't yob, yi qui'c mu'x tal yana'sil, tan tak'le'n ink'ej.

¹³ Ncha'tz tajwe'n tzicy'aj tzaj wajxak liwr tu ni'cy te yi balaj jarin yi co'si'nt tan aceetil oliw, tan ipatil. I'tz jun oy yi wi'nin c'o'cal tzinwutz. Tajwe'n tan itoyil jun litr win xe c'u'l yi jun oya'tz.

¹⁴ Quil baj pam ita'n, nka triw yi woyi'nt, nka triw yi skejt, jalen cu'n yil tz'opon yi jun itoya'tz ita'n tzinwutz. Ej nin yi jun txolbila'tz, i'tz jun ca'wl tetz cyakil ixonl tan chibnol tane'n sbne' opon tunintz. Qui'c na ban na'l cxa't cu'n wok.

Yi k'ej tetz bajx cosech

¹⁵ Ma yi nsken wi't itoy yi jun boc'oj triwa'tz, tul yi k'ej tetz ujle'n, itzun yi junt eklok tajwe'n tan itajlal juk seman. §

¹⁶ Nin te yi junt k'ej, tib yi ca'wunak beluj k'aja'tz, i'tz jun k'ej ujle'n, nin na jepon tajlal tetz nicy' cient

§ 23:15 Na elepont yi na taj tajle'n 49 k'ej.

k'ej. Ej nin te yi jun k'ej'a'tz tajwe'n yil tzitoy wok swetz yi wutz yi ac'aj cosech tetz triw.

¹⁷ Nin tajwe'n tan bene'n chicy'al jujun najal cob pam yi at xtx'amil, yi na bnix te yi balaj jarina'tz, yi cyaj liwr talal jujun, chi jun oy yi wi'nin k'ej, tetz yi bajx wutz yi cosech tan itoye'n tzinwutz, yi in Jehová yi iRyosil.

¹⁸ Nin tuml yi pama'tz, tajwe'n tan bene'n quicy'al juk ne'x cne'r tan jun yob jujun, yi qui'c mu'x tal chiyana'sil, tu jun ne'x tor, nin cob cne'r yi mam, tan chipat-xe'n tan tak'le'n ink'ej, na i'tz jun oy yi wi'nin c'o'cal tzinwutz. Tajwe'n xomt nin yi e'chk oya'tz tetz triw tu win, yi na chiquim yi e'awuna'tz.

¹⁹ "Ncha'tz tajwe'n tan itoyil jun chiw, tan xtx'ajle'n itil, nin cob tal ne'x cneru' tan jun yob jujun, tetz jun oy tetz tztatzin paz.

²⁰ Nin yi pale' tz'ocopon tan suke'n nin yi e'chk awuna'tz chi jun oy yi wi'nin k'ej swutz Ryos, tuml yi pam yi na bnix te yi bajx wutz yi cosech, nin tuml yi cob ne'x cne'r. Wi'nin xanil yi oya'tz swutz Ryos, nin tetz yi pale' sbne'.

²¹ "Nin te ite'n nin k'ej'a'tz, tajwe'n tan ibnol jun molo'n ib yi wi'nin xanil, nin quil tziban jun ak'un yi na taj wi'nin walor. Nin yi jun xtxolbile'j, i'tz jun ca'wl sbne' yi tajwe'n tziban tane'n tetz cyakil tiemp, nin qui'c na ban na' lcx'a't cu'nt.*

²² "Yil tz'opon k'ejlal tan je'n icosech, quil tzisicy'e'n yi e'chk tal bak'wutz yi na cyaj cyen tx'akxuj, nin quil tzitxoy yi e'chk wutz yi bakaji'n yi na cyaj cyen wi tx'otx'. Ak'wok quen scyetz yi e'

* **23:21** Ex 23:16; 34:22; Dt 16:9-12.

tal prow me'ba', nin scyetz yi e' awer nak. Na in iRyosil, yi na chincawun tzite'j.”†

Yi k'ej tetz yi e'chk chun

²³ Ej nintzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés tan talche'n:

²⁴ “Txolaj yi xtxolbile'j scyetz yi e' atanum yi e' xonl Israel: Yi bajx k'ej tetz yi juki'n xaw, tajwe'n tan ibnol tane'n jun k'ej ujle'n, nin jun molo'n ib yi wi'nin xanil, nin tajwe'n tz'oc chun te jun k'aja'tz.

²⁵ Tajwe'n tan ipatil jun oy tan tak'le'n k'ej Ryos, nin qui'c cuj tan ibnol jun jilwutz ak'un yi na taj wi'nin walor.”

Yi k'ejlal tan xtx'ajle'n quil

²⁶ Jilone'n tzaj Kataj Ryos junt tir tetz Moisés, itzun taltz:

²⁷ “Yi lajuji'n k'ej tetz yi juki'n xaw tetz cyakil yob, ya'stzun yi k'ejlal tan xtx'ajle'n itil. Nin tajwe'n tan ibnol tane'n yi jun molo'n ib yi wi'nin xanil, nin tajwe'n tan ibnol tane'n yi muc'le'n we'j, nin tajwe'n tan ipatil jun oy tan tak'le'n k'ej Ryos le jun k'aja'tz.

²⁸ Nin quil cxak'uj te jun k'aja'tz, na ya'stzun yi jun k'ej tan intx'ajol itil, nin sjalok cuybil ipaj swutz Ryos, yi itajcawil.

²⁹ Alchok scyetz yi quil sban tane'n yi muc'le'n we'j le jun k'aja'tz, qui'c na ban mbi wunakil, tajwe'n tan tele'n laju'n le tnum.

³⁰ Nin alchok scyetz yil tz'ak'uj te jun k'aja'tz, qui'c na ban mbi wunakil, sotzel wutz sbne' wa'n.

³¹ ”Quil tziban jun ak'un, na i'tz jun inca'wl tetz cyakil tiemp, yi tajwe'n tan chibnol tane'n yi e'

† 23:22 Lv 19:9-10; Dt 24:19-22.

initxa' yi xomt che' tzaj, nin tajwe'n tan ibnol tane'n qui'c na ban na' lcxat' cu'nt.

³² Yi jun k'eja'tz tajwe'n tz'oc tetz itajal yi i'tz jun k'ej tetz ujle'n, nin tetz muc'le'n we'j, nin tajwe'n yil xe'tij yi jun k'eja'tz yi beluj tajlal yi xaw, cwe'n k'ej, jalen yil cu' k'ej le junt eklok, ya'stzun yil tane' imunl.”‡

Yi wutz k'ej Scabte'

³³ Cawun tzaj Kataj Ryos junt tir tetz Moisés itzun taltz:

³⁴ “Txolaj yi txolbile'j scyetz yi e' atanum yi e' xonl Israel: Cyakil yob, le o'laji'n k'ej tetz yi juki'n xaw, tajwe'n tan ibnol tane'n jun wutz k'ej yi na bi'aj Scabte'. Juk tzun k'ej sbne' yi jun tatzina'tz, tan tak'le'n k'ej Ryos.

³⁵ Nin le bajx k'ej tajwe'n tzimol itib. Nin chin xan nin jun molo'n iba'tz sbne'. Quil tziban jun jilwutz ak'un yi quiw te yi jun k'eja'tz.

³⁶ Nin tul yi juk k'eja'tz, tajwe'n tan ipatil e'chk oy tzinwutz, nin le wajxaki'n k'ej tajwe'n yil tziban junt molo'n ib yi wi'nin xanil, nin tzipate' junt oy tzinwutz. Na i'tz jun k'ej tetz tatzzi'n, nin qui'c cuj tan ibnol jun jilwutz ak'un. §

³⁷ ”Je yi e'chk k'ej yi tajwe'n tan ibnol tane'n tan tak'le'n ink'ej, nin tajwe'n tan ibnol tane'n e'chk molo'n iba'tz na at xanil. Nin tajwe'n tan ipatil e'chk oy swutz Kataj Ryos, nin e'chk itx'ixwatz yi na patij tircu'n wankil, tuml e'chk oy yi ixi'n triw cu'n, nin e'chk oy yi win cu'n, xom quen tu' te yi mbi tajwe'n tan itoyil le jujun k'ej.

‡ 23:32 Lv 16:29-34. § 23:36 Dt 16:13-15.

³⁸ Ncha'tz tajwe'n tan ticy'se'n e'chk k'ej tetz ujle'n cyakil sman tan tak'le'n ink'ej. Ncha'tz ba'n tzitak' e'chk oy yi suki'nt ita'n swetz tu yi e'chk oy yi tu na saj bu'k te italma'.

³⁹ ”Ej nin yi o'laj tajlal yi juki'n xaw, yi nsken wi't je' yi cosech ita'n, tajwe'n tan ibnol jun tzatzi'n tetz juk k'ej tan tak'le'n k'ej Ryos. Nin le bajx k'ej te yi tzatzi'na'tz tajwe'n tan itujewe'n. Ma yil jepon tamp yi juk k'aja'tz, tajwe'n tan itujewe'n junt k'ej.

⁴⁰ Le bajx k'ej ba'n tzimol wok e'chk balaj lo'baj. Ncha'tz ba'n tzimol wok e'chk xak xa'j, nin e'chk k'ab tze' yi wi'nin xak, tu yi e'chk k'ab k'an tze' yi cho'n na jal tzi'ak a' tan ibnol scabte'. Nin te yi juk k'aja'tz cxtzatzinkwok tzinwutz.

⁴¹ Na tul yi juki'n xaw tetz cyakil yob, tajwe'n tan ibnol tane'n yi jun tzatzi'na'tz tetz juk k'ej tan tak'le'n ink'ej.

⁴² Nin tul yi juk k'aja'tz, tircu'n axwok, yi ax intanum, tajwe'n tan ita'te'n txe'ak tal scabte'a'tz,

⁴³ bantz tule'n tx'akx xchic'u'l yi e' initxa' yi mbi cu'n bajij yi woque'n tan itelsene'ltzaj le tnum Egipto, nin yi xcone'n tal scabte' ita'n tetz inajbil. Ban wok bin tane'n e'chk inca'wl, na in Jehová iRyosil.”*

⁴⁴ Ya'stzun yi e'chk txolbil yi talnak Moisés scyetz yi e' xonl Israel, te e'chk k'ej, yi tajwe'n tan ticy'e'n cya'n swutz Kataj Ryos.

24

Yi aceit yi na xcon tetz txekbil

* **23:43** Ex 23:16; 34:22.

¹ Ej nintzun jilon tzaj junt tir Ryostz tetz Moisés itzun taltz tetz:

² “Cawunin scyetz yi e' atanum yi e' xonl Israel tan cyak'ol aceitil oliw te yi balaj, bantz quil chitzaj yi e'chk txekbil.

³ Nin tajwe'n yil tz'oc Aarón tan nuc'le'n yi e'chk cantil, bantz quil chitzaj yi e'chk txekbil yi at swutz Kataj Ryos le mantial tetz molbil ibaj, swutze'ltzaj yi xbu'k yi at swutz yi caña' kale atit cu'nt yi cob lepaj c'ub tetz yi trat. Nin yi xtxol-bile'j i'tz jun ca'wl tetz cyakil tiemp, yi tajwe'n tan quibital yi e' initxa' yi xomt che' tzaj.

⁴ Tajwe'n bin tan nuc'le'n yi e'chk txekbila'tz yi ate' nintz le chicu'lbil, yi oro cu'n, tan chitx-ekune'n swutz Ryos.

Yi pam yi ilenin na opon swutz Ryos

⁵ ”Xconken yi chumbalaj jarin awa'n, nin banaj coblaj pam yi wajxak liwr tu ni'cy talal jujun sban,

⁶ nin ba'n je' yi pama'tz awa'n wi yi mes, yi oro cu'n yi at tzinwutz, nin ba'n tzatxole'n cob txol tan kakchak nin tu' yi jujun txol.*

⁷ Nin ba'n tz'icy' cu'n yi insens awa'n tibaj yi jujun txol pam, na yi insensa'tz spat-xok swutz Kataj tan tak'le'n k'ej i', yi jun xtxolbila'tz sbajok sbne' opon tunintz.

⁸ Nin yi pama'tz tajwe'n tan topone'n swutz Kataj Ryos, cyakil tir yi na bajij yi jun k'ej ujle'n, chi jun trat tetz cyakil tiemp.

⁹ Nin yi e'chk pama'tz cyetz Aarón scyuch' yi e' nitxajil sbne',† nin ba'n lbaj cya'n le jun ama'l yi

* **24:6** Ex 25:30. † **24:9** Mt 12:4; Mc 2:26; Lc 6:4.

xan, na wi'nin k'ej yi jun oya'tz txo'l cyakil yi e'chk oy yi na opon swutz Ryos.”

Yi chicastiw yi e' wunak yi na cho'c tan telse'n k'ej Kataj Ryos

¹⁰⁻¹¹ Ej itzun bantz at tzun jun yaj yi xonl Israel yi xtxu', ma yi taj i'tz aj Egipto. Nin yi bi' yi xtxu' i'tz Selomit, nin yi xna'na'tz i' tal Dibri, nin i' jun chixonl yi e' aj Dan. Nin tzun je' chiyajol quib yi jun yaja'tz tu jun xonl Israel. Itzun yi jun yaja'tz yi xonl Israel xtxu', nintzun octz tan telse'n k'ej yi bi' Kataj Ryos. Ej nin tzun ben ticy'le'ntz swutz Moisés.

¹² Ej, nin te yi na chitzan tan xch'iwe'n yi tajbil Kataj Ryos tan chibnol, nin tzun octz cyak'un xetze'.

¹³ Saje'n tzun tlol Kataj Ryos tetz Moisés, itzun taltz:

¹⁴ “Cy'ajlen yi juna'tz yi mmo'c tan telse'n ink'ej, le yi ama'l kale najlquixe't, nin tircu'n yi e' yi ja quibit yi mmo'c tan telse'n ink'ej ba'n lje' chik'ab twi' tan xchajle'n yi juncu'n i' ajpaj. Nin tircu'n yi e' wunak tetz tnum ba'n lchibiy cu'n tan c'ub.

¹⁵⁻¹⁶ Ma jalu', txolnin yi xtxolbile'j scyetz yi e' xonl Israel: Alchok scyetz yil tz'oc tan telse'n k'ej yi bi' yi kaRyosil, i' aj paj, nin tircu'n yi e' xonl Israel chocopon tan biyle'n cu'n, tan c'ub. Nin qui'c na ban ko i'tz jun xonl Israel, nka jun awer nak yil tz'oc tan telse'n k'ej Ryos, tajwe'n tan quime'n.

¹⁷ ”Ncha'tz alchok scyetz yil biycu'n jun wunak, tajwe'n tan quime'n.‡

¹⁸ ”Alchok scyetz yil quim tawun junt ta'n, tajwe'n tan tk'ol xel.

‡ 24:17 Ex 21:12.

19 "Nin alchok scyetz yil ban quen jun takle'n te'j junt, tajwe'n tan tijol yi mbi cu'n mban.

20 Ko at jun yi ja wak'xij bakil junt ta'n, tajwe'n tan wak'xe'n tetz bakil, ko ja el wutz jun tan junt, tajwe'n tan tele'n wutz yi jun yi me'lsan wutz yi tuch', ko ja el te' jun tan junt tuch', ncha'tz tajwe'n tan tele'n te' yi juna'tz. § Bantz tijol yi q'uixc'uj yi na icy'pon tan yi jun yi na lo'on.

21 "Alchok scyetz yil biy cu'n tawun junt, tajwe'n tan tk'ol xel. Ma na alchok scyetz yil biy cu'n jun wunak, tajwe'n tan cwe'n biyij.

22 "Na yi e'chk ca'wla'tz nicy' nintu' sbne' scyetz yi e' xonl Israel, scyuch' yi e' awer nak yi najlche'tz. * Ban wok bin tane'n e'chk inca'wl na in yi Ryos yi itajcawil."

23 Jilone'n tzun Moiséstz scyetz yi e' xonl Israel, nin tzun el tzaj quicy'al yi juna'tz yi oc tan telse'n k'ej Kataj Ryos, nin tzun cu' chibiyoltz tan c'ub. Quib yi tal Ryos tetz Moisés, inin tzun cyulej yi e' xonl Israeltz.

25

Yi jun yob tetz ujle'n, ej nin yi jun yob yi na bi'aj jubileo

1 Itzun yi jilone'n tzaj Kataj Ryos tetz Moisés, wi yi wutz yi na bi'aj Sinaí, itzun saj tloltz tetz:

2 "Txolnin yi e'chk xtxolbile'j scyetz yi e' atanum yi e' xonl Israel: Yil cxo'cwok tul yi ama'l yi swak'e' tzitetz, tajwe'n yil tz'uje' yi tx'otx' jujun tiemp tan tak'le'n k'ej Ryos.

§ 24:20 Ex 21:23-25; Dt 19:21; Mt 5:38. * 24:22 Nm 15:16.

³ Ej ba'n tzun tz'oc wutz yi tx'otx'tz ita'n tetz kak yob. Ncha'tz ba'n cxo'c tan pore'n yi uva yi awij ita'n, nin ba'n tzimol yi e'chk wutz.

⁴ Ma le juki'n yob, tajwe'n tan tujewe'n yi tx'otx', tan tak'le'n k'ej Kataj. Nin quil tz'oc wutz itx'otx' ita'n, nin quil tziban ba'n tetz e'chk uva yi awij ita'n.

⁵ Nin quil je' jun cosech te yi triw yi na je'ul xchuc tul yi jun yoba'tz,* nin quil molxij jun cosech te yi wutz yi uva yi na k'anax tul jun yoba'tz, na tajwe'n tan tujewe'n yi tx'otx'.

⁶ Poro yi e'chk takle'n yi xchuc na ch'uy tul yi juki'n yoba'tz xcyek tan ic'a'che'n len, yi axwok itetz, scyuch' yi e' imos, scyuch' yi e' ak'unwil, nin scyuch' yi e' awer nak yi najlche' tzixo'l.

⁷ Ncha'tz ba'n chiwan yi e' itawun, scyuch' yi e' smaron txuc te'j. Cyakil yi na je'ul xchuc ba'n xcon tetz iwa'.†

⁸ "Ej, nin tajwe'n tan itajlal juk tir juk yob, tan je'mpone'n tajlal tetz ca'wunak tu beluj yob.

⁹ Ej nin yi lajuj tajlal yi juki'n xaw, yi k'ej tetz Cuybil Paj, tajwe'n tz'oc yi chun ita'n yi banij te'cuc' cne'r, lakak tnum Israel, tan telse'n stziblal yi txant tan je'mpone'n yi nicy' cient yob.

¹⁰ Ma yil jepon yi nicy' cient yoba'tz, tajwe'n tz'oc ita'n tetz jun yob yi wi'nin xanil, na i'tz jun yob tan ele'n liwr. Tircu'n yi e' esclaw chelpon

* **25:5** Na elepont yi qui je' yi triwa'tz yi na je' ul xchuc chi na ban yi na je' yi cosech te yi tiemp yi ba'n na xcon yi tx'otx' cya'n. Na qui'c rmeril tan bene'n yi wutz c'a'y, chi na ban yi mero cosech. Poro ba'n lwan alchok wunak te'j. Qui'c taw yi ujula'tz tane'n tul yi jun yoba'tz. Alchok scyetz ba'n wan te'j. Ncha'tz yi e' cyawun ban chiwan te'j. † **25:7** Ex 23:10-11.

liwr tan chipakxe'n te yi chinajal, nin ba'n lcyetzaj junt tir yi chitx'otx' yi benak c'a'y.

11 Yi jun yoba'tz yi na bi'aj jubileo‡, i'tz jun tiemp sbne' tan cyele'n cyakil wunak liwr, nin tul jun yoba'tz qui'c cuj tan tocse'n wutz yi e'chk cojbil, nin qui'c cuj tan je'n yi triw yi na itz'ij x̄chuc wi cojbil, nin qui'c cuj tan pore'n e'chk uva, nin qui'c cuj tan molche'n e'chk wutz,

12 na i'tz jun yob yi wi'nin xanil, nin tan cyele'n yi e' pres liwr. Nin ntin cxwankwok te yi mbi'tz na ch'uy x̄chuc swutz cojbil.

13 ”Te yi jun yoba'tz yi na bi'aj jubileo, tircu'n e' yi benak chitx'otx' c'a'y tajwe'n tan cyetzal junt tir.

14 Na ko at jun slok' jun piḡ tx'otx', nka sc'ay nin jun piḡ tx'otx', qui'c cuj tan paysal wutz yi jun yi na tzan tan c'aye'n, nka yi jun yi na tzan tan lok'che'n.

15 Na yi wunak yi lok'on jun piḡ tx'otx', ntin x̄choje' yi tajlal cosech yi sjalok jalen yil tz'ucu'l junt tir yi jun yob yi na bi'aj jubileo, nin yi jun yi na c'ayin tetz yi tx'otx', ntin sjake' yi jamel yi e'chk cosecha'tz yi txe'n je' swutz yi cojbil. §

16 Xom quen tu' te yi jatna' tlen cosech txe'n je', ya'tz nin jamel yi cojbil sbne'-tz. Nin yi ko coboxte'n yob cosech tan je'n, ajnak tzaj nin tzun

‡ 25:11 Yi yol “jubileo” cho'n na saj tetz jun yol le hebrey yi na elepont “chun” nka “tuc' cne'r”. Ja oc yi jun chuna'tz tetz techl yi ja xe'tij yi jun yob tetz jubileo. I'tz jun yob yi ja che'l liwr cyakil e' esclaw yi e' xonl Israel, nin yi ja chicambaj junt tir yi cyetz chitx'otx' yi benak c'a'y. Ncha'tz yi e' yi at chitx'ok'be'n chelepon liwr tk'ab. Dt 15:1-9. § 25:15 Yi mero bintzi qui nin ben yi tx'otx' c'a'y, ma na ntin yi e'chk cosech yi at rmeril scambaj yi lok'ol jalen jepon te yi yob yi na bi'aj “jubileo”.

sbne' jameltz, na yi na c'aylij i'tz yi tajlal e'ch cosech.

¹⁷ "Qui tzun tzipaysaj iwutz tzitibil itib. Ma na ek wok inchi', na yi in wetz in iRyosil yi na cawun tzite'j.

¹⁸ Banwok tane'n e'chk inca'wl tu e'chk inley yi bixba'nt wa'n. Nque'n wok c'ulutxum tan banle'n tane'n, bantz penin sk'il cxnajank wok le itanum.

¹⁹ Stk'e' tzun itx'otx' balaj cosech, nin cxtzatzink wok swutz icojbil, nin sbajk yi e'chk wutz yi e'chk cosecha'tz ita'n jale'n cu'n yil noj ic'u'l.

²⁰ "At lo' e' scyale': '¿Mbil baj ka'n yil ko'c tul yi juki'n yob, na qui'c cuj tan kak'uje'n wi cojbil, nin qui'c cuj tan kabene'n tan je'se'n kacosech?'

²¹ Je puntile'j, yi in wetz, swak'e' imbanl tzitibaj le kaki'n yob, nin yi cosech yil je' ita'n xcyek tan ic'a'che'n tetz ox yob.

²² Cxwank tzun woktz te yi colij ita'n, jalen yil cxo'c wok tan tawle'n itujul le wajxaki'n yob, nin xcyek yi colij ita'n tan ic'a'che'n jalen yil je' yi ac'aj cosech.

²³ "Yi tx'otx' qui'c rmeril tan bene'n ita'n c'ay tetz cyakil tiemp, na i'tz wetz, nin yi axwok itetz, ni'cu'n chi axwok tu'k c'amol tane'n swutz incoj-bil.

²⁴ Cha'stzun te yi tx'otx' yi at tik'ab, ba'n tzitak' ama'l tetz yi taw banak, tan lok'ol junt tir tzitetz.

²⁵ "Yi ko at jun itanum yil ben tul il, nin sc'ay icy' tzaj yi xtx'otx' tzitetz, ba'n tzilok'. Poro ko at jun xonl i' yi naka'j chixo'l tuch', yi na taj tan colpil yi tx'otx' yi ja wi't ben c'ay, ba'n tzitak' ama'l tetz tan lok'ol junt tir tetz yi mero taw.*

* 25:25 Rt 2:20; 4:1-10.

26 "Ma jalu', ko i'tz jun itanum yi qui'c tetz xonl tan xcyewe'n tan colpe'n yi tx'otx', ba'n tz'oc il tan molche'n pu'k tan lok'olt tzitetz. Yil jal yi tajwe'n ta'n,

27 tz'ocopon tan telse'n cwent te yi jatna' yob na taj tan je'mpone'n te yi yob tetz jubileo, nin ya'stzun jamel yi stk'e' tzitetz tan tetzal junt tir yi tx'otx'.

28 Ma jalu', ko quil xcy'e' yi yaj tan molche'n yi pwok yi tajwe'n, scyajk tzun yi tx'otx'a'tz tcwent yi jun yi nlok'on jalen cu'n yil tz'opon yi jun yob yi na bi'aj jubileo tan tetzal junt tir, na ya'stzun yi jun tiempa'tz yi na pakxij junt tir chitx'otx' cyakil wunak xchik'ab.

29 "Ko at jun yi ja c'ay jun ca'l tul jun tnum yi tapij cu'n te'j, ntin at rmeril tan lok'olt tul yi bajx yob yi benle'nix c'ay.

30 Poro ko quil xcy'e' junt tir tan lok'che'n yi ca'l, te jun yoba'tz, scyajk yi ca'l tetz yi junt wunak yi nlok'on, tetz cyakil tiemp, nin qui't xcy'e' yi taw banak cyen tan colpe'n, mpe ik tul jun yob yi na bi'aj jubileo.

31 Ma yi e'ch ca'l yi cho'n je'nake' tul e'chk tnum yi qui'c tapij solte'j, ni'cu'n sbajok scye'j chi na bajij te jun pi'x tx'otx' yi ba'n lok'xij kol xcy'e' yi taw tan colpe'n junt tir, ma ko qui', spakxok tzuntz tk'ab yi taw yil jepon yi jun yob tetz jubileo.

32 "Ma yi e' xonl Leví, ba'n chilok' junt tir e'chk chica'l yi cho'n at tul jun tnum yi tapij cu'n te'j.

33 Yi kol ben jun ca'l c'a'y tan jun xonl Leví yi cho'n at le jun tnum yi tapij cu'n te'j, nin ko quil xcy'e' tan lok'che'n junt tir, tajwe'n yil pakxij tk'ab i' yil jepon yi yob tetz jubileo. Na yi e'chk chica'l yi

e' xonl Levíja'tz ya'stzun yi cyetz chica'l tetz cyakil tiemp.

³⁴ Nin yi e'chk ama'l tetz pstorbil, yi cho'n at xchik'ab yi e' xonl Leví, qui'c rmeril tan bene'n c'a'y, na yi e'chk ama'la'tz i'tz cyetz, tetz cyakil tiemp sbne' opon tunintz.

Yi e'ch c'mo'n yi na ak'lij scyetz yi e' prow me'ba'

³⁵ "Ko at jun itanum, yil cyajcyen me'ba', nin ltz'opon tan jakle'n xch'eybil tetz tzitetz, tajwe'n tan ich'eyal chi na ich'ey jun awer nak tbe', nin tajwe'n tan itk'ol posar.†

³⁶ Quil tzimajwok len jun takle'n tetz, nin quil tzitz'am ta'al yi pwok yi ja c'am tzitetz, quil tziban jun txolbila'tz, ma na ekwok xchi' iRyosil, nin ak'wok posar yi jun prowa'tz.

³⁷ Quil tzijak ta'al yi pwok yi na itak' tan c'mo'n tetz,‡ nin quil je' jamel yi wa' ita'n.

³⁸ Na in iRyosil, yi itajcawil, nin ja cxe'lwok tzaj wa'n xchik'ab yi e' aj Egipto, tan woque'n tetz iRyosil, nin tan itopone'n le tnum yi na bi'aj Canaán.

³⁹ "Yi kol cyajcyen jun itanum tul me'ba'il te yi at tan posari'n tzituch', nin lc'aytib tzitetz tan ak'un, quil tzibuch chi jun esclaw tane'n,

⁴⁰ ma na tajwe'n tzitak' k'ej chi na itak' k'ej jun ak'unwil, nka chi na itak' k'ej jun aj posarinl. Nin stz'ak'ujk tzituch' jalen yil tz'opon k'ejlal yi jun yob tetz jubileo, tan tele'n liwr.

⁴¹ Kalena's tzun tz'eltz liwr tuml yi najal, tan ta'te'n xchixo'l yi e' tetz xonl, nin tan ta'te'n swutz yi tetz cojbil, chibanak cyen.

† 25:35 Dt 15:7-8. ‡ 25:37 Ex 22:25; Dt 23:19-20.

⁴² Na axwok len cu'n inchakum, na ja cxe'ltzaj wa'n jak' ca'wl Egipto, nin qui'c rmeril tan ibene'n c'ayi'n chi na ben c'ayi'n jun esclaw.

⁴³ Qui bin che' ibuch, ma na chajwok yi na itek inchi'.

⁴⁴ "Ko na itaj tzilok' jun esclaw yaj nka xna'n, ba'n tzilok', poro yi cho'n ljal xchixo'l yi e' awer nak tetz junt tnum.

⁴⁵ Ncha'tz ba'n tzilok' yi e' awer nak yi najlche' tzixo'l, tuml chinitxa' yil chijal te yi ate' le itanum, ba'n lche' ilok' tetz esclaw.

⁴⁶ Nin ba'n chicyaj cyen ita'n tetz esclaw scyetz initxa' yil cxquim itetz. Poro qui'c rmeril tan itoque'n tan chibuchle'n yi e' itanum yi ko e' esclaw tzituch'.§

⁴⁷ "Ma jalu', ko at jun awer nak yil tz'oc tetz ric, nin ko at jun itanum yi ja ben tul tx'ok'be'n, nin na c'ay tib tetz yi jun rica'tz, nka na c'ay tib tetz alchok awer nakil,

⁴⁸ at cuj tan xchojol jamel tan tele'n liwr, nin qui'c na ban ko ja wi't c'ay tib. Ba'n colpij tan jun titz'un, nka jun stzicy,

⁴⁹ nka tan jun quitz'un, nka quitzicy yi e' taj xtxu', nka alchok jun scyetz yi e' xonl yi naka'j nin chixo'l tuch'. Ncha'tz ba'n colpij tib kol xcye' te'j xchuc cuntu'.

⁵⁰ Nin na taj telse'n ajal te yi jatna' tiemp na taj tan je'mpone'n te yi yob tetz jubileo, nin yi jamel tan tele'n liwr i'tz yi tajlal yi e'chk yob yi quil xcon tetz yi patrón. Yi pwok cho'n xomok te yi na chitx'ac yi e' ak'unwil tul jun k'ej.

§ 25:46 Ex 21:2-6; Dt 15:12-18.

⁵¹ Nin ko at tzaj nin coboxt yob yi qui njepon te yi jun yob jubileo, tajwe'n tan tk'ol mu'x̄ te yi pwok yi nstz'am yi bene'n c'ayil tib.

⁵² Ko coboxte'n yob tan je'mpone'n te yi jun yob tetz jubileo, ntin x̄choje' yi jamel yi mu'x̄t tiempa'tz.

⁵³ Nin tajwe'n tz'i'lwij wutz chi jun ak'unwil yi na ak'uj tan yobi'n, quil tzitak' ama'l tan toque'n buchle'n.

⁵⁴ "Ma jalu', ko cya'l na jal puntil ta'n tan colpe'n, ilenin tz'elpon liwr scyuch' yi e' nitxajil, yil jepon yi jun yob yi na bi'aj jubileo,

⁵⁵ na tircu'n yi e' xonl Israel e' len cu'n in-chakum, e' wetz, na in nche'lsan tzaj Egipto. Na in yi Ryos yi ca'wl itetz.

26

Yi e' c'ulutxum, sjalok cyetz chibanl

¹ "Quil tziban teblal e'chk ryos yi banijt cuntu' quitane'n, nin quil tzilok' wutz e'chk teblal junt ryos, nin quil tz'oc e'chk c'ub ita'n chi wi'nink xanil, nka e'chk c'ub yi se'ij tu' wutz. Quil cxmeje' wok swutz e'chk takle'na'tz tan tak'le'n ke'j, na yi in wetz in Jehová iRyosil.*

² Banwok tane'n e'chk k'ej tetz ujle'n yi bixba'nt wa'n. Ak'wok k'ej yi mantial tetz molbil ibaj kale najlchine't. Na yi in wetz in Jehová iRyosil, yi na chincawun tzite'j.†

³ "Yi kol cxom wok te e'chk inca'wl, nin kol tziban tane'n tircu'n yi na walnin tzitetz,

⁴ tz'opon tzun yi a'baltz wa'n te yi tiempil, nin tircu'n e'chk ujul swutzink.

* **26:1** Ex 20:4; Lv 19:4; Dt 5:8; 16:21-22; 27:1. † **26:2** Lv 19:30.

5 Nin yi triw yi jepon ita'n xtx'aje' yil tz'ucu'l tiempil yi uva, nin yi uva xtx'aje' jalen yil tz'oc junt tir yi cosech wi yi cojbil. Nin quil xquim wok tan we'j, nin tan yi na cxtzan wok tan banle'n tane'n e'chk inca'wl quil sotz ic'u'l le itanum.‡

6 Nin sjalok tzatzin paz le itanum, nin quil cxob wok yil cxwit, nin cxincole'wok xchik'ab yi e' smaron txuc, nin quil wak' ama'l scyetz yi e' icontr tan oyintzi' tzite'j.

7 Cxcyekwok tan chilaje'n len e' icontr; nin xchiquimok tircu'n ita'n tan spar.

8 Ntin o' ntzi' ixone'n cxcyek tan chilaje'n len jun cient icontr; nin yi jun cient itetz, chixcyek tan chilaje'n len lajuj mil icontr, nin tircu'n xchiquimoklen ita'n tan spar.

9 Wi'nin xchin tzatzink tzite'j, nin cxpuc'unk wa'n, nin jun cu'n nelpon cu'n te inyol yi insuknak tzitetz.

10 Nin cxwankwok te yi cosech triw yi colije't ita'n, nin tajwe'n tan tele'n tzaj ita'n le cu'lbel, tan icolol yi wutz yi ac'aj cosech.

11 "Yi in wetz na'tok tzite'j, nin quil tzinxajslen wib tzite'j.

12 Nin cyakil nin tiemp xchinxonk tzixo'l. Nin nocopon tetz iRyosil. Nin yi axwok cxocopon tetz intanum.§

13 Na in iRyosil yi itajcawil yi ncxe'lsan tzaj jak' chica'wl yi e' aj Egipto, tan qui't ita'te'n tetz chi'esclaw. Nin ja el yi yucu' wa'n te ikul yi tz'amol itetz, nin ja wak' ik'e'j.

‡ 26:5 Dt 11:13-15. § 26:12 2Co 6:16; Ap 21:3.

E'chk xtxolbil tan makle'n chiwutz yi e' pajol ca'wl

14 "Ma jalu', ko quil cxo'c c'ulutxum jak' inca'wl, nin ko quil tziban tane'n e'chk xtxolbil yi ja wi't wal,

15 ma na ko quil tzicujij e'chk inley nin kol cxo'cwok tan telse'n k'ej e'chk inca'wl, nin ko quil tziban tane'n, qui tzun cxe'l cu'n wok te yi katrat.

16 Ko ya'tz tziban wok, je tzimbane'j tzite'j: Chin xo'w'bil nin sbne', cupon ya'bil yi shiyonk, tz'elu'l ik'a'kl, xchiyobtok iwutz, nin quil jal iwalor, nin qui'c wutzil yi e'chk ujul sbne' yil tzitawaj, na yi e' icontr e' scambank yi wutz icosech.

17 Nocopon contr tzite'j, nin yi e' icontr chix-cyek tzite'j, nin xchicawunk yi e' yi wi'nin na chi'ch chic'u'l tzite'j, nin cxelpon ojk ptzun cya'lk jun xomij tan itz'amle'n.

18 "Nin ko qui nin cxo'ctz c'ulutxum jak' inca'wl, cxincawse' jukt tir tampaj itil yi na ijuch.

19 Na itocsaj itib nim tu itajtza'kl, poro tzinxite' cunin yi jun iya'pla'tz, nin qui't wak' ama'l tan cwe'n a'bal wi'ak yi icojbil bantz quil wutzin itu-jul.

20 Nin yi itak'un tan cha'tz tu' sbne', na quil wutzin, nin ncha'tz yi e'chk wi' lo'baj quil jal jun tal xutuj wutz.

21 "Nin ko qui nin tz'ocopon inca'wl te iwi', nin ixnin axwoktz tan pajle'n e'chk inca'wl, swak'e' tzun jukt tir icaws, xomquen tu' te ipajpal.

22 Swak'e' ama'l tan cyopone'n e'chk smaron txuc tan ibajse'n, nin xchibajk initxa' cya'n, nin chocopon tan chibajse'n e'chk itawun, nin chix-

cyek yi e' txuca'tz tan chibiyle'n wi'nin wunak, nin qui't jal mas ixone'n tan xo'n lakak be'.

23 "Nin ko chin pajpuj nin axwok, nin ch'inch'uj nin tunin axwok tan pajle'n e'chk inca'wl,

24 cxincawse' jukt tir, tan e'chk itil yi na ijuch.

25 Nin copon jun chin wutzile'n oyintzi' wa'n tzixo'l scyuch' yi e' icontr bantz wicy'sal inc'u'l tzite'j, tampaj yi qui nin ncxe'l cu'n wok te katrat yi bnixnakt ka'n tzituch'. Cxelpoñ ojkuj tan icolol itib le'ak itanum, poro copon e'chk ya'bil wa'n tzixo'l. Ncha'tz ncxben wok pres cyak'un yi e' icontr.

26 "Ej, nin yil tzaj yi iwa' wa'n, yi colij ita'n tan iwane'n coboxt k'ej te'j, lajuj cu'n xna'n chocopon tan sk'ajse'n jun tal pam tul jun ntzi' tal chuj, nin piñu'n cu'n sbne' tziwutz, nin quil noj ic'u'l ta'n.

27 "Ej, nin ko qui nin na ocopon inyol te iwi', nin ch'inch'uj nin tunin axwok tan pajle'n inca'wl,

28 ãchi'chok inc'u'l tzite'j, nin cxincawse' wok jukt tir yi nimte'n cu'n q'uixbel sbne', tan yi ipajpal.

29 Nin tan yi txxolbila'se'j, axwokte'n cxocopon tan chibajse'n initxa'.

30 Nocopon tan xite'n cu'n e'chk k'ajbil yi na xcon ita'n tan c'u'laje'n e'chk ryos. Nin cob cuntu' chelpoñ e'chk patbil insens yi na xcon tzitetz. Nin yi iwankil yi quimnakt cho'n jepon intenul tibaj chiwankil e'chk iryosil yi qui na chinachon. Tzinchaje' tzuntz tzitetz yi qui na chimpek' te itajtza'kl.

31 Chin tz'inunin tu' sbne' itanum wa'n. Nin tzinxite' e'chk ica'l kale na imolwit itib tan tak'le'n k'ej e'chk ryos. Nin qui't chintzatzin te e'chk balaj insens yil tzitak' swetz.

32 "Slo'onk yi tnum wa'n, nin yi e' icontr yil chu'l tan najewe'n tul chelpon yab te yi squile'.

33 Nin cxelpon xit wa'n bene'n tzi'n xchixo'lak e'chk tnum; nin nocopon tan ibiyle'n cu'n tan spar; nin yi itanum tz'ocopon tetz jun ama'l yi tz'inunin tu' yi chin xo'wbil nin.

34 Nin tan yi txolbila'tz stz'ujek yi tx'otx', nin tz'elpon xel yi tiemp tzite'j yi qui nin mitak' tan tujewe'n. Te yi tiemp yil cxa'tijwok tan najewe'n le chitanum e' icontr, ya'stzun yi tiemp yi stz'ujek yi tx'otx'.

35 Cyakil yi tiemp yil cyaj yi tx'otx' xchuc, ya'stzun yi xel yi tiemp yi qui nin mitak' tan tujewe'n te yi atix tzaj wok swutz.

36 "Nin yi axwok yil cxclax cyen xchik'ab yi e' icontr te yi atix xchixo'l, swak'e' wi'nin xo'w tzitetz, nin cxelpon ojkuj tan tu' yil tzibitnin yi na cutzaj tx'akxuj jun tal xak xtze', cxelpon ojkuj swutz, ni'cu'n chi alk jun xomij wutz icoc tu spar tan ibiyle'n cu'n. Ej nin cxjepon trimp tan bi'l nin ojke'l. Poro cya'l xomij tan itz'amle'n.

37 Nin ichucte'n tzibowle' itib. Na ni'cu'n chi najk icol itib tk'ab jun chin wutzile'n oyintzi', poro cya'l jun xomij tan itz'amle'n. ¡Nin cya'l nin jun tzitetz yi nink jal walor tan oyintzi' tu icontr!

38 Nin yi e' mas tnum chocopon tan itelse'n cu'n swutz, nin xquimok wok cyak'un yi e' icontra'tz.

39 Ej nin yi e' yi quil chiquim le chitanum yi e' icontra'tz, xchiquimok tampaj yi cyetz quil. Xchiquimok scyuch' chitaj chitxu', na ncha'tz e', at len quil.

40 "Ma yi e' ixonl yil chixomtzej, mpe nink china-chon te chipaj tu chipaj yi e' chimam chite', yi e' yi

oc tan contri'n swe'j tan yi cyajtza'kl yi chin pajpuj nin,*

⁴¹ ilenin nocopon tan contri'n scye'j, nin swak'e' ama'l tan chibene'n pres chik'ab chicontr. Kalena's tzun chitx'ixwok nin chichoje' yi pajpal yi cyajtza'kl.

⁴² Kalena's tzun tz'ul tx'akx yi trat tinc'u'l, yi bnixnak wa'n tu Jacow†, nin Isaac‡, nin tu Abraham.§ Ej nin ncha'tz tz'ul tx'akx yi tx'otx' tinc'u'l yi suki'nt wa'n tzitetz.

⁴³ Na yi tx'otx'a'tz tz'ujek tik'ab. Nin tzatzin cu'n tz'ujek yi cobox yoba'tz yi qui nin mitak' uje'n tetz, na quibix axwok sbne' tan ak'un swutz. Na ya's tzun icaws, tan paj yi qui nin mitak' k'ej e'chk inca'wl tu e'chk inley, na qui nin ixomwok tan banle'n tane'n.

⁴⁴ "Nin te yi na itijwok cyakil e'chk cawsa'tz, le chi ama'l yi e' icontr, quil cxe'lwok te inc'u'l junawes, nin quil cxe'l wok cu'n wa'n swutz junawes, na quil tz'el yi trat te inc'u'l yi mbnixnak wa'n skaxo'l, scyuch' yi e' imam ite', na yi in wetz in Jehová, yi iRyosil.

⁴⁵ Ma na chu'l tx'akx e' tinc'u'l tan paj yi trat yi mbnixnak wa'n scyuch', yi cyele'n tzaj wa'n Egipto, xchiwutz jun c'oloj nación, tan woque'n tetz chiRyosil. Na in Jehová iRyosil."*

⁴⁶ Ya'stzun yi e'chk ley tu e'chk ca'wl, tu e'chk chusu'n, yi cyaj tlol Kataj Ryos tetz Moisés wi wutz Sinaí, tan xtxolil scyetz yi e' xonl Israel.

* **26:40** Is 66:8; Zec 12:10. † **26:42** Gn 28:13-14. ‡ **26:42** Gn 26:3-4. § **26:42** Gn 17:7-8. * **26:45** Ja xcon yi bi' Jehová ta'n na na elepont, yi Ryos yi na el k'ab te yi e'chk takle'n yi na suk.

27

E'chk takle'n yi wi'nin xanil swutz Ryos

¹ Ej, nintzun jilon tzaj junt tir Kataj Ryos tetz Moisés tan talche'n:

² “Txolnin yi e'chk xtxolbile'j scyetz yi e' atanum yi e' xonl Israel: Alchok scyetz yi na taj xchoj yi jamel tan colpe'n jun wunak nka jun e'chk takle'n yi sukij swetz, je yi pwok yi tajwe'n tan xchojle'n swetz tan colpene'l tzaj tk'ab yi yol yi nsuk swetz:

³ Ko i'tz jun yaj yi at tul junak yob jalen ox c'al yob yi jamel i'tz nicy' cient piñ sakal. Xom quen tu' te yi walor yi jilwutz pwok yi na xcon le mantial tetz molbil ibaj.

⁴ Ma ko i'tz jun xna'n yi nsukij swetz, yi jamel i' i'tz, junaklaj piñ sakal.

⁵ Ma scyetz yi e' wunak yi ate' tul o' yob jalen junak yob yi nsukij swetz, yi chijamel i'tz junak piñ sakal yi ko i'tz yaj, ma ko i'tz xna'n, lajuj ntzi' tzuntz.

⁶ Ma scyetz yi e' nitxa' tan jun xaw jalen o' yob, yi chijamel i'tz o' ntzi' piñ sakal ko i'tz xicy, ma ko xun ox ntzi' tzuntz.

⁷ Ma scyetz yi e' yi ja tz'ak ox c'al yob cya'n, o'laj tzun piñ sakaltz, scyetz yi e' yaj, nin lajuj scyetz yi e' xna'n.

⁸ Ma ko chin me'ba' nin jun wunak, tan xchojle'n yi pwok yi bixba'nt, tajwe'n tzun tz'opontz tan yol tetz yi pale', tan tbite'n yi nicy'na' xchoje', xomquen tu' te yi walor yi jun yi sukin yi yol.

⁹ ”Ma jalu', yi ko i'tz jun awun yi suki'nt swetz, qui'c tzun rmeriltz tan xite'n yi jun trata'tz, na ja wi't xansij.

10 Nin qui'c kuj tan je'n tx'exu'n tu junt awun. Qui'c na ban ko chin ba'nt cunin, nka ajnakt tzaj cunin. Ma ko na tx'e'xij jun awuna'tz yi suki'nt, chicabil tzuntz na chixansij*, yi jun yi at nintz, tu yi xel yi mopon oyi'n.

11 "Ma ko i'tz jun txuc yi nk'e'tz xansa'nt, yi qui'c kuj tan toye'n tetz Ryos, tajwe'n tzuntz tan bene'n ticy'le'n yi jun awuna'tz swutz yi pale',

12 nin yi pale' tz'a'lonk tzaj yi nicy'na' jamel yi jun txuca'tz. Nin yi jamelil yi na bixe' tan yi pale', tajwe'n tan kujil yi taw yi awun.

13 Nin ko na a'wuj tan taje'n junt tir yi awun, tajwe'n tzuntz tan xchojol yi jamel yi bixba'nt, tuml jun mult, yi i'tz jun part te o' piñ yi jamel yi awuna'tz.

14 "Ko at jun yil suk yi ca'l swetz, yi pale' bixbank yi walor yi ca'l, xomquen tu' te yi balajil yi ca'l, nin yi walor yi na bixbaj yi pale', tajwe'n yil cu' swutz yi taw ca'l.

15 Ma jalu', ko na taj yi taw tan colpe'n junt tir yi ca'l, tajwe'n tzuntz tan xchojol yi walor yi ca'l tuml jun part te yi o' piñ yi jamel yi ca'l yi bixba'nt tan yi pale', spakxok tzun junt tir yi ca'l tk'ab.

16 "Ko at jun ja suk jun piñ cojbil swetz, yi walor yi jun piñ cojbila'tz cho'n xomok te yi nicy'na' cosech na je' swutz, yi walor i'tz nicy' cient piñ sakal te cyakil ca'wunak cient tu ca'wunak liwr cebada yi na je' swutz.

17 Nin kol suk yi tx'otx' tul yi yob yi na bi'aj jubileo, tajwe'n tan xchojle'n yi jamel cawal.

* 27:10 Na elepont chicabil yi awuna'tz, e' tetz Kataj Ryos na ban.

18 Poro kol suk swetz te nsken wi't icy' yi jun yoba'tz yi na bi'aj jubileo, qui'c mas jamel sbne'. Cho'n xomok te jatna' yob na taj tan je'n pone'n te yi jun yob tetz jubileo.

19 "Ma na ko na taj yi taw yil pakxij junt tir yi xtx'otx' tk'ab, tajwe'n tan xchojol yi walor yi tx'otx' tuml jun part te o' piḥ yi jamel. Stetzaje' tzun junt tir yi tx'otx'.

20 Poro ko quil cambaj yi tx'otx', nin lben c'a'y tetz junt wunak, qui'ct tzun kuj tan cambal junt tir yi tx'otx'.

21 Nin yil jepon yi jun yob yi na bi'aj jubileo, qui'c jun taw sbne', ma na ntin in, nin yi pale' i' tz'ocopon tan q'uicy'le'n yi tx'otx'a'tz.

22 "Ko at jun ltak' jun piḥ tx'otx' swetz yi ja lok', nin nk'e'tz herens yi at tk'ab, cyak'un taj,

23 stile' yi pale' nicy'na' jamel sbne' jalen yil jepon yi jun yob jubileo. Nin te ite'n nin k'eja'tz na taj xchojle'n.

24 Ma yil tz'opon yi jun yob jubileo, spakxok tzun junt tir yi tx'otx' tk'ab yi mero taw banak.

25 "Tircu'n jamel e'chk takle'n tajwe'n yi cho'n lxom te yi jun jilwutz pwok yi na xcon le yi mantial tetz molbil ibaj.

26 "Ma jalu', je xtxolbile'j scye yi awun yi bajx na chitz'ij.† Yi e'a's yi bajx na chitz'ij wetz sbne', qui'c rmeril tan suke'n swetz, na bixba'nt wa'n yi wetz sbne'. Qui'c na ban ko i'tz jun tal wacḥ, nka jun tal ne'ḥ cne'r, wetz sbne'.

27 Ma jalu', ko i'tz bajx tal jun txuc yi xan kol bajsij, ba'n colpij. Ntin na taj xchojle'n yi jamel yi

† 27:26 Ex 13:12; 34:19.

na bixe' tan yi pale', tuml jun mult yi i'tz jun part te o' piḡ yi jamel yi jun txuca'tz. Poro ko quil je' colpi'n, ba'n lben c'a'y tan yi pale' chi yi jamel yi ja wi't bixe'.

²⁸ "Ko at jun yi ja wi't suk yi me'bi'l swetz, qui'c na ban ko i'tz wunak, tawun, nka jalaj tx'otx' yi ya'stzun yi herens yi ncyaj chik'ol yi e' taj xtxu'. Qui'c cuj tan bene'n c'a'y, nin qui'c rmeril tan cambe'n junt tir na ya'stzun xac yi ja ak'lij swetz, nin wi'nin xanil tzinwutz.‡

²⁹ Nin ncha'tz qui'c cuj tan colpe'n jun wunak yi suki'nt swetz, ma na tajwe'n tan quime'n.

³⁰ "Yi lajuji'n piḡ te yi e'chk cosech yi na je' wi yi cojbil, tu yi wutz e'chk tze' i'tz wetz.

³¹ Ma ko at jun na taj tan colpe'n mu'ḡ te yi lajuji'n piḡa'tz, tajwe'n tan ḡchojol yi jamel tuml o'i'n part te tircu'n yi jamel.

³² "Jun te yi lajuj awun, tajwe'n tan tak'le'n swetz, na ya'stzun yi lajuji'n part,

³³ nin qui'c cuj tan tak'le'n junt xel yi ba'nt cu'n, nka ploj mu'ḡ tal. Nin kol je' tx'exu'n jun awun, chicabil tzuntz ḡchicyajk tetz wetz, nin qui'c cuj tan chicolpe'n."§

³⁴ Ya'stzun yi e'chk ca'wl yi tak' Kataj Ryos tetz Moisés wi yi wutz yi na bi'aj Sinaí, tan xtxolil scyetz yi e' tetz tanum, yi e' xonl Israel.

‡ 27:28 Nm 18:14. § 27:33 Nm 18:21; Dt 14:22-29; Mal 1:8; 3:8-10.

Yi Antiw Bible / Yi Ac'aj Testament Bible in Aguacateco (GT:agu:Aguacateco)

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Aguacateco

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The Bible

in Aguacateco

**© 2011-02-18, Wycliffe Bible Translators, Inc.
All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
d6948788-e726-52d3-a772-47803a4a6354